

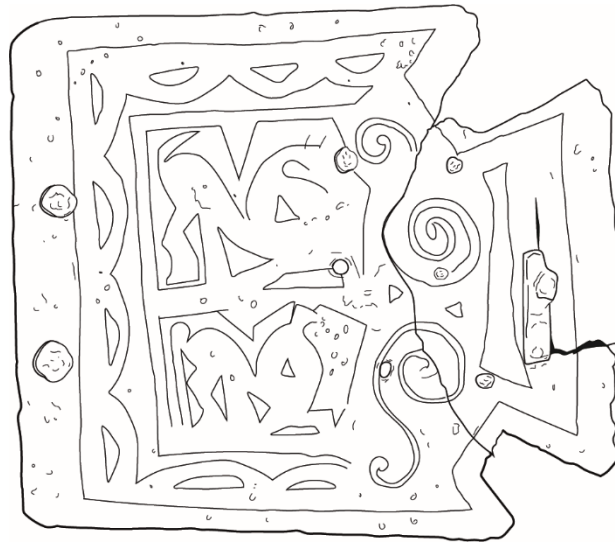


UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Estudi dels materials metàl·lics del nucli ibèric de Sant Miquel de Sorba (Montmajor).

TREBALL FINAL DE GRAU D'ARQUEOLOGIA

CURS 2021/2022



Miquel Rosselló García

NIUB: 14858034

Prehistòria i protohistòria

David Asensio i Vilaró



Resum

El següent estudi pretén, a partir dels materials metàl·lics recuperats al llarg de les excavacions dutes a terme per Serra Vilaró fins a l'actualitat al jaciment de Sant Miquel de Sorba, realitzar un estudi de tots els materials, intentar relacionar els objectes referenciats amb el gran volum de materials descontextualitzats de les excavacions dutes a terme per Serra Vilaró. Utilitzant comparacions i buscant paral·lels amb altres jaciments on es trobin objectes semblants, a més de fer una classificació i explicació de tots els objectes, amb un catàleg extens amb diferents tipologies d'objectes metàl·lics, per a donar una funcionalitat, i als materials que sigui possible, una cronologia. També s'han realitzat anàlisis quantitius, els quals es compararan entre els diferents conjunts d'objectes, utilitzant diagrames par tal de poder treure unes conclusions envers el jaciment i la seva naturalesa.

Paraules clau: Cultura ibèrica, Lacetània, objectes metàl·lics, Ibèric tardà, romanització, presència itàlica, quantificació.

Abstract

The aim of the following study, using the metallic objects recovered from the excavations of Serra Vilaró to the present time on Sant Miquel de Sorba, to carry out a study of all the objects, trying to link the objects referenced with the large volume of decontextualized objects from the excavations carried out by Serra Vilaró. Using comparisons and looking for parallels with other sites where similar objects are found, and also making a classification and explanation of all objects subsequent explanation, with an extensive catalog of different types of metal objects, to give a functionality, and give a chronology to the ones that is possible. Quantitative analyzes have also been carried out, which will be compared to different sets of objects, using graphics in order to be able to draw conclusions about the site and its nature.

Keywords: Iberian Culture, Lacetània, metal objects, late Ibèric, romanization, italic presence, quantification.



Índex

Agraïments	5
1. INTRODUCCIÓ.....	6
1.1. Objectius	6
1.2. Metodologia	7
1.3. Marc crono-cultural.....	8
1.4. Marc geogràfic i geològic	9
1.5. Antecedents de la recerca.....	10
1.6. Descripció	11
2. ESTUDI DE MATERIALS	18
2.1. Camp personal	19
2.1.1. Camp específic: equipament militar	19
2.1.2. Camp específic: sivelles	20
2.1.3. Camp específic: fíbules.....	20
2.1.4. Camp específic: Joieria	21
2.1.5. Camp específic: Higiene	22
2.2. Camp domèstic.....	22
2.2.1. Camp específic: Claus i portes.....	22
2.2.2. Camp específic: activitats culinàries.....	23
2.2.3. Camp específic: vaixela	23
2.3. Camp econòmic.....	24
2.3.1. Camp específic- Agricultura	24
2.3.2. Camp específic: Treball de la fusta.....	25
2.3.3. Camp específic: Ramaderia	26
2.3.4. Camp específic: Metal·lúrgia.....	26
2.3.5. Camp específic: Maçoneria	27
2.3.6. Camp específic: Quincalleria	28
2.3.7. Camp específic: instruments de mesura / comerç.....	29
2.3.8. Camp específic: Transport.....	29
2.4. Camp social	33
2.4.1. Camp específic: Armament	33
2.4.2. Camp genèric: activitats hípiques	35
2.4.3. Camp genèric: equipament militar.....	36
2.5. Camp sociocultural.....	37
2.5.1. Camp genèric: instruments d'escriptura.....	37
2.6. Objectes indeterminats.....	37



3. ANÀLISIS QUANTITATIVES	38
4. CONSIDERACIONS FINALS I PERSPECTIVES DE FUTUR	42
5. BIBLIOGRAFIA	45
6. Annexos.....	50
Annex 1. Làmines	50
Annex 2. Inventari	74
Annex 3. Taula camp personal	116
Annex 4. Taula camp domèstic	118
Annex 5. Taula camp econòmic	121
Annex 6. Taula camp social	130
Annex 7. Taula camp socio-cultural	133
Annex 8. Taula objectes indeterminats.....	135



Agraïments

En primer lloc, agrair a Sara, Paulinette i Rafel, pel vostre constant i incondicional suport. Agrair també al meu tutor David Asensio la confiança, paciència i tots els consells donats al llarg de tot el procés de confecció del present estudi. Un especial agraïment al meu amic i mentor Ramón Álvarez, qui m'ha inculcat el valor del dibuix arqueològic i la comprensió dels aspectes necessaris per a elaborar un estudi de materials. També voldria agrair a Eduard Ble i Jose Miguel Gallego, els quals considero amics, tots els seus bons i nombrosos consells. Agrair també a Borja Gil, Francisco Cantero, Jordi Morer de Llorens, Mireia Pinto, Rafel Jornet i Pau Menéndez, tots ells amics i peces clau per al meu aprenentatge com arqueòleg. També agrair tota la informació rebuda per part d' Enriqueta Pons, Aida Alarcos i Conchita Ferrer, també referents per a mi. Fer una especial menció al Museu Diocesà de Solsona i a tot l'equip, en especial a Lídia Fàbregas i Montse Creus. També agrair a Ignacio Martínez per inculcar-me l'amor a la història. Un especial agraïment a Adrián Rincón i David Jimeno, amb els quals vaig iniciar el meu camí com arqueòleg, i que sense ells ben segur no hagués estat el mateix. Agrair a Fernando Quesada la seva orientació. Finalment, voldria agrair al meu amic Maurici Santaeugènia ensenyar-me el valor de l'esforç i la passió, a caure i aixecar-me i a estimar tot allò que faig.

A tots vosaltres, moltes gràcies per formar-me, animar-me, i acompanyar-me al llarg de tot el trajecte.



1. INTRODUCCIÓ

1.1. Objectius

L'objectiu d'aquest treball de final de grau és augmentar i refermar els coneixements de l'autor, pel que fa a l'estudi d'un conjunt de materials arqueològics metàl·lics, d'un jaciment amb diverses fases i ocupacions, augmentant competències en diferents àmbits, pel que fa a l'estudi de materials arqueològics: registre dels materials metàl·lics (dibuix i fotografia), identificació d'aquests materials i la seva classificació amb l'elaboració d'un inventari, amb la posterior tasca de posar en relació els resultats obtinguts amb el mateix jaciment i les seves fases així com amb altres resultats obtinguts a partir dels estudis dels conjunts ceràmics. Per tant, el treball també és un pas més en la formació del seu autor com arqueòleg i com a especialista en anàlisi de conjunts metàl·lics dins la protohistòria.

En aquest treball s'ha realitzat un estudi de la totalitat d'objectes metàl·lics provinents del jaciment ibèric de Sant Miquel de Sorba (Montmajor), els quals es poden dividir en dos grups ben diferenciats, el primer conjunt i el majoritari és el material recuperat durant les campanyes dutes a terme per Mn. Serra i Vilaró el 1920 i 1921 (Vilaró, 1922), el qual presenta una de les dificultats més notables d'aquest estudi, ja que tot i saber en quines zones es van dur a terme les excavacions, els materials no estan relacionats amb el seu context arqueològic, això dificulta molt la seva interpretació. El segon grup, és el relacionat amb els materials recuperats durant les campanyes que es van iniciar el 2010 a càrrec del CEL (Morer et al, 2019), durant les quals, els materials han estat recuperats a partir d'una metodologia arqueològica més moderna i adequada i per tant, amb totes les peces referenciades amb un context i estratigrafia. A causa d'aquesta problemàtica esdevinguda dels materials descontextualitzats, recuperats durant les primeres intervencions, fa més necessari aquest estudi, per tal de posar en relació aquests materials descontextualitzats amb els materials recuperats a les excavacions més recents. Així doncs, un dels punts més importants d'aquest estudi és la revisió de totes les peces metàl·liques i la consegüent creació d'un catàleg actualitzat.

Un altre punt rellevant és comparar els resultats d'aquest estudi de materials metàl·lics amb l'estudi ja realitzat dels conjunts ceràmics recuperats durant les campanyes més recents. Això podrà ajudar a relacionar els objectes descontextualitzats amb unes possibles cronologies.

Com a resum, a part dels objectius d'aprenentatge esmentats a l'inici del text, l'objectiu prioritari és fer un treball d'investigació, a partir de la creació d'un catàleg amb tots els materials metàl·lics provinents de Sant Miquel de Sorba, identificant-los, analitzant-los i classificant-los, per tal d'extreure tota la informació que poden aportar sobre el jaciment i la seva naturalesa. És important remarcar que es tracta d'un lot de materials la majoria dels quals són inèdits. Un altre objectiu és el de presentar una proposta cronològica per a totes les peces les quals sigui possible, ja que totes aquelles peces descontextualitzades que no formen part de cap estudi tipològic.

Com a últim punt cal remarcar que aquest estudi de materials s'ha dut a terme com una petita part del que en un futur podria ser ampliat amb un estudi més extens, a partir de continuar la tasca d'anàlisi de materials metàl·lics d'altres jaciments de la zona del Solsonès amb la mateixa cronologia, com Castellvell (Olius) o Anseresa (Olius), amb la intenció d'acabar realitzant una comparació dels estudis realitzats en tots els jaciments per tal de poder interpretar els patrons d'aquesta zona de la Lacetània.



1.2. Metodologia

La metodologia utilitzada per a l'elaboració d'aquest estudi es basa en la utilitzada per a qualsevol estudi de materials arqueològics, dins d'un projecte arqueològic: neteja i remuntatge dels materials, registre (dibuix, mides, digitalització), classificació, comparació i anàlisi dels resultats obtinguts.

Tot el conjunt d'objectes metàl·lics recuperats del jaciment de Sant Miquel de Sorba està dividit i emmagatzemat en dos indrets: les peces recuperades de les excavacions més recents, que es troben al laboratori d'arqueologia de la UB; la resta de peces es troben al Museu Diocesà de Solsona. Per tant, en el cas de les peces recuperades durant els últims anys pel C.E.L. el primer pas ha estat netejar les peces, ja que els materials metàl·lics pateixen un procés de degradació més agressiu i abrasiu que els materials ceràmics, per tal de frenar el procés d'oxidació i facilitar la identificació de la peça ha calgut netejar i extreure tot l'òxid amb l'ajuda d'eines mecàniques rotatives. Després de la neteja, s'ha procedit a remuntar les peces fragmentades. Un cop nets i remuntats, el següent pas ha estat dibuixar tots els materials, prendre mides i pesos i fer una primera descripció de cada objecte. Simultàniament, el mateix procés també es va dur a terme amb les peces del museu, obviant la part de neteja, ja que les peces es troben restaurades en la seva totalitat, per tant, es va prosseguir al registre habitual, dibuix de cada peça amb una primera descripció a més de prendre totes les mides i pesos. Durant els processos anteriorment esmentats també es van realitzar fotografies de les peces més singulars. La següent tasca ha estat digitalitzar tots els dibuixos de les peces a partir del programa "*Adobe Illustrator*", amb la posterior distribució de tots els dibuixos per làmines per tal de facilitar les referències del text a les peces, donant un número per làmina a més de les referències de cada peça.

Un cop han estat digitalitzades totes les peces, s'ha continuat amb la realització d'un inventari a partir del programa Excel, creant un nou registre amb les sigles MSB (Metalls Sorba) per tal d'unir els materials obtinguts pel C.E.L. i els materials procedents de les excavacions de Serra Vilaró (s. XX). Amb aquest inventari també s'ha elaborat una classificació de tots els materials per tipus genèrics (camp domèstic, camp social, etc.) i per tipus específic dins de cada camp (dins de camp econòmic tenim diferents tipus específics com metal·lúrgia, agricultura, treball de la fusta, etc.). A més d'aquests dos apartats esmentats anteriorment, els materials també s'han classificat per tipus de forma, metall, pes i context arqueològic. La taula d'inventari s'ha finalitzat amb els apartats de descripció de la peça, observacions (aspectes remarcables) i un últim apartat amb paral·lels de les peces amb utilitats més concretes a partir de relacionar-los amb articles d'altres jaciments on es presenten peces iguals o molt semblants a la peça analitzada. Un cop analitzat cada objecte en l'àmbit individual, passem a les anàlisis quantitatives de tot el conjunt de materials, realitzant gràfics de diferents espectres per tal de resoldre diverses incògnites.



1.3. Marc crono-cultural

Com s'ha explicat amb anterioritat, l'assentament de Sant Miquel de Sorba es distingeix per una perllongada ocupació a nivell cronològic, amb restes documentades del neolític, una primera ocupació a l'Ibèric Antic, el poblat fortificat de l'Ibèric Ple, una fase d'època Republicana i finalment una fase Romana Imperial. Així i tot, aquest estudi se centra en el període que comprèn des de l'Ibèric Ple fins al període Republicà (Asensio et al., 2016).

Així doncs, per començar cal analitzar el marc crono-cultural referent a l'Ibèric Ple al nord-est de la península. En aquest moment, al s. V aC. es produeix un canvi al paradigma de la Lacetània, donant-se un episodi d'expansió de la població protohistòrica al territori lacetà. Exemples d'aquesta forta expansió són el mateix jaciment de Sant Miquel de Sorba (Montmajor), Anseresa (Olius) o bé el Cogulló (Sallent) (Asensio et al. 2016). A finals del s. V aC, és possible afirmar que es fa un salt qualitatiu en les modalitats organitzatives i els nivells de complexitat de les comunitats, respecte del període anterior. Un dels indicadors d'aquest fet seria la coexistència de diferents tipus d'assentaments, com per exemple, al territori Lacetà, on trobem dos tipus d'assentaments ben diferenciats. És el cas d'assentaments considerats de major entitat fixant-nos en les seves dimensions, com podrien ser el Cogulló amb uns 6000 m² o bé Sant Miquel de Sorba amb uns 7000 m². Per altra banda, trobaríem assentaments considerats de menor entitat com podrien ser Anseresa amb uns 2500 m² o bé Castellvell amb 3000 m² (Asensio et al., 2016). Tots aquests canvis al llarg del s. V aC suggereixen un augment i expansió del poder administratiu (Sanmartí i Santacana, 2005).

Cal remarcar que a partir del període Ibèric Ple (450-200 aC) tota la costa Ibèrica septentrional està enfocada en una especialització econòmica a partir de la producció excedentària de cereal i el seu emmagatzematge en sitges (Asensio et al., 2003). Aquesta pràctica econòmica es consolida a partir del s. IV aC, on trobem nuclis d'hàbitat molt importants, essent assentaments de grans dimensions i fortificats amb funcions de capitals territorials, les quals disposen d'un o més camps de sitges com poden ser Burriac, Ullastret o Montjuïc. Paral·lelament, en aquest moment també trobem els primers centres especialitzats en emmagatzematge i distribució del cereal. Amb una característica comuna, es tracta d'assentaments amb un espai residencial reduït vers un espai dedicat a l'emmagatzematge amb unes dimensions superiors (Asensio et al., 1998). Un exemple d'aquest tipus d'assentament és el jaciment de Mas Castellar de Pontós (Pons et al. 2001).

Tot i aquests canvis econòmics, és a partir del s. III aC que el fenomen de la concentració de sitges s'estén ja no només al llarg de la costa catalana, sinó que és durant aquest moment quan nuclis allunyats de la costa també experimenten aquest fenomen, com Sant Miquel de Sorba o Sant Esteve d'Olius (Asensio et al., 2001). Això ha permès plantejar que potser s'està produint una integració d'aquests territoris del Llobregat i del Cardener en les dinàmiques econòmiques de les zones costaneres, especialment al territori laietà, fet que també podria tenir una traducció pel que fa a l'adscripció política de la seva població (Asensio et al., 2001; Asensio et al., 2009). Fent, que aquest eix Cardener- Llobregat sigui el punt d'unió entre aquests assentaments que classifiquem com a centres de producció i emmagatzematge d'excedent cerealístic, situats a la zona de la Lacetània i els grans assentaments situats a la costa, sobretot en aquest cas Montjuïc, que com a possible nucli de primer ordre i sens dubte important centre portuari, presenta més d'un camp de sitges, sens dubte dels més potents coneguts, molt segurament destinats a reunir i emmagatzemar aquests excedents cerealístics, enviats des de jaciments com Sorba o Castellvell d'Olius. Molt segurament, aquesta integració d'assentaments com Sorba o Castellvell dins els circuits comercials, propis de les capitals de la costa com Burriac, Montjuïc i Ullastret, és una



resposta a la demanda exterior de cereal, la qual sembla tenir un ritme de creixement (Asensio et al., 2020).

A partir del s. II aC. molts nuclis indígenes pateixen una sèrie de transformacions, en molts casos relacionades amb l'abandonament de molts nuclis, tant els de primer ordre com podria ser el cas d'Ullastret, així com nuclis d'activitats especialitzades com Sant Esteve d'Olius (Asensio et al., en premsa), aspectes molt segurament associats al desmantellament de l'estructura econòmica anterior, relacionat amb la radical transformació de la majoria d'esferes de la societat indígena. En contraposició també trobem altres jaciments indígenes com és el cas de Sant Miquel de Sorba o Castellvell d'Olius, que no només tenen una continuïtat, sinó, que amplien el perímetre de l'assentament i els camps de sitges intra-murs.

Pel que fa als jaciments de fundació *ex-novo*, trobem evidències d'importants jaciments relacionats amb operacions militars, com els campaments d'*Emporion* i *Tarraco* (Asensio et al., 2020) als quals se'ls pot sumar una gran quantitat de jaciments excavats en les últimes dècades, relacionats també amb la romanització, per part d'accions i control militar (Noguera, Principal i Ñaco, 2013). Tot i això, també s'han identificat assentaments relacionats amb aquest procés de romanització, però de naturalesa diferent, com podrien ser jaciments vinculables a estructures polítiques o administratives com Puig Castellar (Biosca) (Pera et al., 2016). També s'han trobat jaciments relacionats amb funcions logístiques o bé estratègiques, un exemple podria ser Camp de les Lloses (Tona) (Duran et al., 2015).

Tot i identificar aquests assentaments, fàcilment relacionables amb diferents naturaleses dins d'aquest moment de romanització, cal dir, que també trobem una gran quantitat d'assentaments, els quals tenen una particularitat d'aquesta època, es tracta de jaciments on es fa molt difícil identificar als seus ocupants amb una filiació concreta. Ja que ens trobem amb la problemàtica d'assentaments amb evidències de població local, però també amb clares evidències de convivència amb població itàlica. Per tant, aquests tipus de jaciments ens plantegen el dubte de si estem davant d'un assentament integrat dins l'organisme de control i conquesta romà o bé, d'assentaments ibèrics que fan tractes amb aquests agents exògens, per tant, mantenen un cert nivell d'autonomia (Asensio et al., en premsa).

1.4. Marc geogràfic i geològic

El jaciment de Sant Miquel de Sorba es troba al terme municipal de Montmajor a la comarca del Berguedà, Barcelona. A nivell geològic el jaciment està situat al nord-est de la Placa Ibèrica, delimitada pels Pirineus al nord, la cadena Ibèrica al sud-oest i la Cadena Costanera Catalana al sud-est. Les formacions litostratigràfiques pròpies d'aquesta zona són la Formació Molassa amb una composició geològica majoritàriament de limolites amb gresos, calcàries i conglomerats.

El jaciment es troba situat dalt del turó de Sant Miquel, a 573m sobre el nivell del mar, al peu del turó hi circula el riu Aiguadora, afluent del riu Cardener. L'accés al turó només és possible pel cantó sud-est del turó, essent de molt difícil accés per cap altre zona. L'extensió de la plataforma superior del turó és de 2200m² i de 7000m² amb les terrasses incloses.



1.5. Antecedents de la recerca

Pel que fa als antecedents de la recerca, cal destacar la figura de Mn. Joan Serra Vilaró que amb la seva intensiva tasca, duta a terme entre el 1915 i el 1925, va excavar en extensió diversos jaciments de la zona del Solsonès, com Castellvell a Olius (Serra Vilaró, 1920), Sant Miquel de Sorba (Serra Vilaró, 1922), o bé el poblat d'Anseresa (Olius) (Serra Vilaró, 1921), entre d'altres. Pel que fa a les intervencions a l'assentament de Sant Miquel de Sorba, Serra Vilaró va excavar la part superior del turó, amb la troballa d'una zona d'hàbitat relacionada amb 163 sitges.

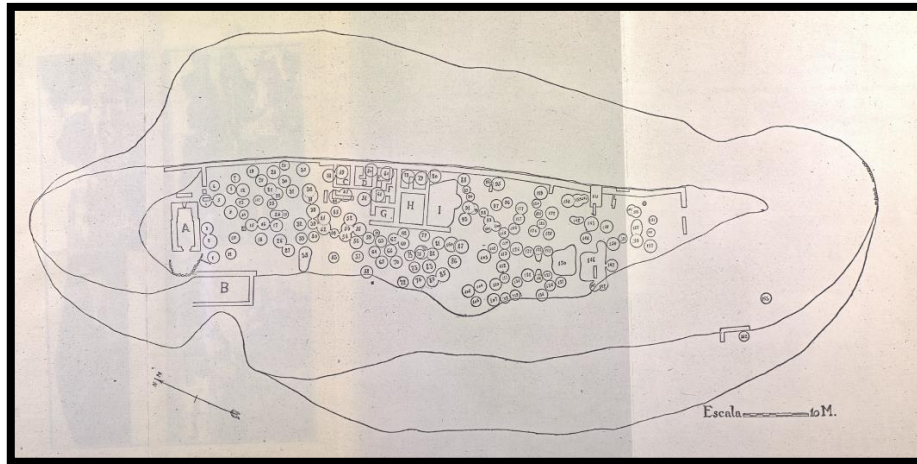


Fig.1- Planta de la zona de Sant Miquel de Sorba excavada per Serra Vilaró. Font: Centre d'estudis Lacetans.

A partir del 1925, es dona un llarg període de gairebé 50 anys on les intervencions arqueològiques queden interrompudes. És als anys 70 quan el Dr. Miquel Cura i Morera reprèn la investigació sobre aquest territori, realitzant un estudi dels materials recuperats per Serra Vilaró.

Al 1996 s'inicia un projecte d'investigació a llarg termini del món ibèric al Solsonès per part del Centre d'Estudis Lacetans. A partir d'aquest moment es reprenen les intervencions arqueològiques al jaciment de Sant Miquel de Sorba, entre d'altres com Castellvell a Olius o Anseresa.

Amb aquest nou projecte d'investigació dut a terme pel CEL, s'ha reinterpretat i re-excavat les zones intervingudes per Serra Vilaró, amb la intenció d'aclarir part de les incògnites que resulten del fet que ni les sitges ni els materials recuperats per Serra Vilaró estan associats a cronologies o unitats estratigràfiques, feina molt necessària per a obtenir el màxim d'informació de les excavacions del 1922 i dels materials recuperats. A partir de les excavacions dutes a terme pel CEL també s'ha pogut ampliar la visió del jaciment amb la identificació de cinc fases ben diferenciades, que van del Neolític fins a l'època romana imperial. També s'ha documentat l'existència de tres cisternes de l'ibèric antic, l'ibèric ple i el període republicà. Així doncs, les tasques de l'equip del Centre d'Estudis Lacetans continuen en l'actualitat, per tal d'ampliar els coneixements sobre el jaciment ibèric de Sant Miquel de Sorba (Morer et al. 2019).



1.6. Descripció

El jaciment de Sant Miquel de Sorba és un poblat ibèric format a finals del segle V aC, un clar exemple d'*oppidum* ibèric. Així i tot, es tracta d'un jaciment amb una cronologia molt extensa, ja que durant les campanyes arqueològiques realitzades pel CEL s'han pogut documentar un total de 4 fases constructives ben diferenciades, amb una clara activitat des del neolític fins al període romà imperial (Fig. 2). Seguidament, passem a desgranar les fases documentades en aquest jaciment així com els aspectes més destacables de cada fase.

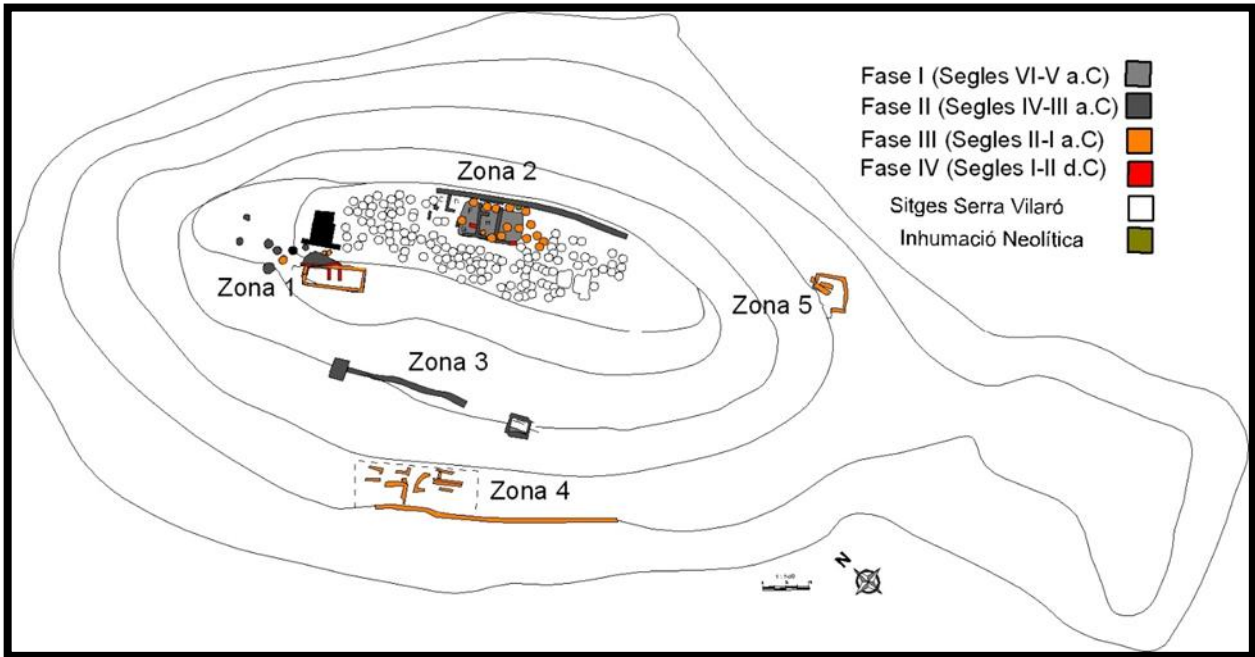


Fig. 2- Planta general de Sant Miquel de Sorba. Font: Centre d'estudis Lacetans.

Neolític

En un primer lloc, cal fer referència a un ús prehistòric del turó, fora de les fases històriques en que ens centrarem en aquest estudi. Aquest ús prehistòric es basa en una inhumació múltiple (5 individus) amb alguns ossos d'ovicàpid, quatre fragments molt petits de ceràmica negra llisa i brunyida i set petxines de *glycimeris* (Fig. 3). Trobada en una cubeta conservada en un flam de roca mare, que es trobava retallat per la cisterna amortitzada en la fase de l'ibèric ple. Les petxines trobades suggereixen una cronologia neolítica. Aquesta inhumació múltiple s'ha datat amb Carboni14 entre el 4227-3994 aC.



Fig. 3- Fotografia inhumació. Font: Centre d'estudis Lacetans.



-Fase 1 Primer Ferro- Ibèric Antic

Pel que fa a la primera fase, que comprèn des del primer ferro fins a l'ibèric antic (Fig. 4), es caracteritza per una mala conservació a causa de l'efecte de les fases posteriors. Que en aquest cas, ha influït en el fet que la totalitat de les estructures conservades, correspon a negatius excavats a la roca: fosses, cubetes i cisterna. Per tots aquests trets, aquesta fase no està associada a cap mur de tancament, ni restes d'edificis de cap mena. Pel que fa a les cronologies del primer ferro, aquesta fase només s'ha documentat en tres sectors del jaciment. Els dos primers sectors on s'ha documentat es troben a la zona 3, sota les torres 1 i 2. Sota la torre 1 es va documentar un paviment amb ceràmiques a mà pròpies del primer ferro. Sota la torre 2 es va documentar una fossa, reomplerta per un estrat, on es va documentar ceràmica a mà pentinada, propi de les fases més antigues. El tercer sector, on s'ha documentat aquesta fase, està situat a la zona 2, on s'han descobert tres cubetes excavades al geològic, totes elles amb materials antics a mà propis del primer ferro.

En la fase posterior a la de l'ibèric antic, es documenta l'amortització de l'estructura de la cisterna, amb materials ceràmics propis d'aquesta fase, fet que fa molt possible la creació d'aquesta cisterna durant el període ibèric antic.

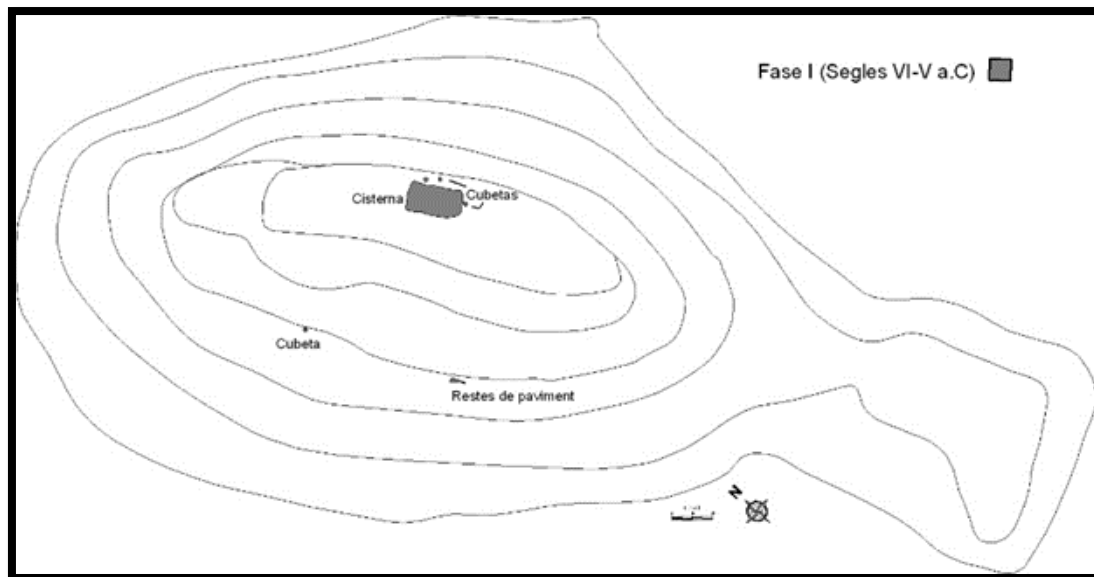


Fig. 4 - Planta fase I de Sant Miquel de Sant Miquel de Sorba. Font: Centre d'estudis Lacetans.



-Fase 2 Ibèric Ple (450 aC-180 aC)

La següent fase del jaciment pertany a l'Ibèric Ple, es caracteritza per una reforma urbana que canvia totalment el poblat. És característic d'aquesta fase, la construcció de l'*oppidum* ibèric i la creació d'un camp de sitges (Fig. 5) (Asensio et al., 2020).

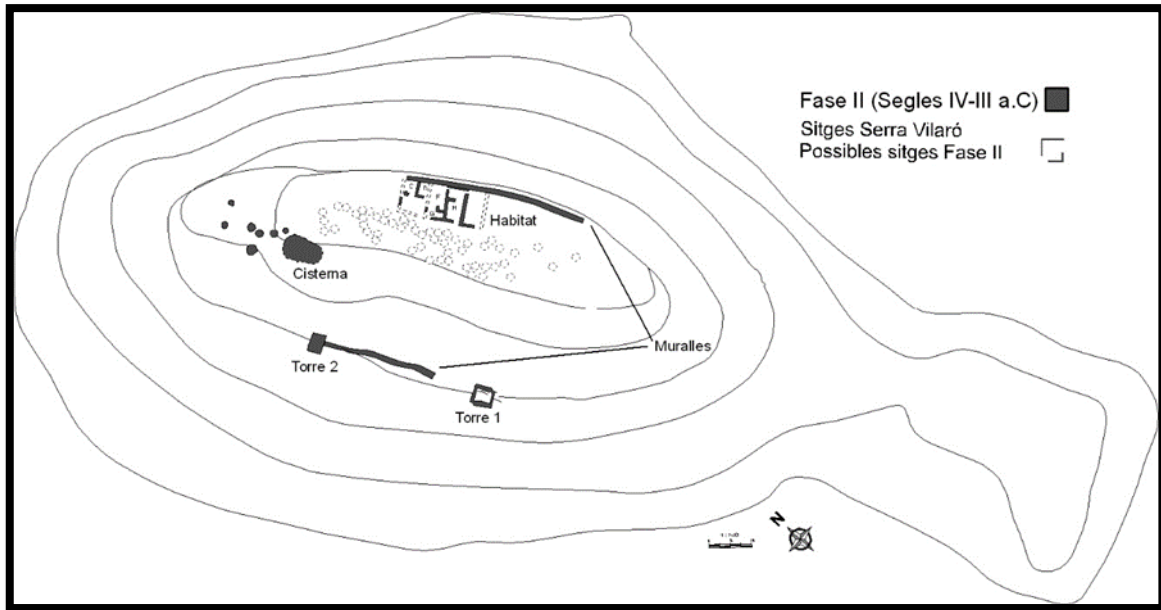


Fig. 5- Planta de Sant Miquel de Sorba Fase II. Font: Centre d'estudis Lacetans.

Aquesta fase pròpia de l'Ibèric Ple queda clarament dividida en dues subfases:

-Fase 2a (450 aC- 300 aC)

En aquesta fase es documenta l'amortització de la primera cisterna del poblat, atribuïble a l'Ibèric Antic, amb abocaments de finals del segle V aC. Pel sistema d'amortització es pot deduir que es va realitzar de forma planificada per a la construcció d'un nou espai d'hàbitat. Tot aquest procés es produeix a finals del segle V i s'ha pogut datar gràcies a la documentació de ceràmica àtica en aquests nivells de reompliment.

L'amortització de la cisterna de l'ibèric antic, permet la construcció de la muralla perimetral i una bateria d'edificis adossats a aquesta, tot el conjunt datat entorn el 400 aC. En els àmbits H i I s'han documentat restes de paviments, la conservació dels quals queda afectada per fases posteriors i l'excavació de Serra Vilaró. El paviment assentat sobre l'amortització de finals del s. V aC. constata el fet que aquests edificis (probablement habitatges) van estar en funcionament durant el s. IV aC (Fig. 6, a).

Els materials aportats per aquests estrats no ha aportat material per concretar la cronologia, si bé l'estratigrafia permet situar-ho dins aquesta fase, ja que el nivell d'ús s'assenta sobre el potent reompliment de finals del segle V aC. Basant-se en aquesta evidència, es pot afirmar sense discussió que com a mínim durant el segle IV aC aquests edificis, amb tota probabilitat habitatges, van estar en funcionament.



Just a la banda oposada del turó, a la cara sud-oest hi trobem un altre tram de muralla molt similar a l'anteriorment explicat. Aquest tram presenta dues torres (Fig. 6, b, c), tot el conjunt queda molt malmès per les accions en la fase republicana.

Un altre aspecte important d'aquesta fase és que a l'extrem nord-est de la gran cisterna creada durant la fase republicana, s'hi ha trobat un potent retall a la roca. És clar que la construcció d'aquesta gran cisterna republicana gairebé va fer desaparèixer una estructura que hauria estat més gran, de planta ovoidal i uns 2 m de fondària. Es tractaria d'una cisterna preexistent, molt probablement d'època ibèrica. Aquesta cisterna té una ubicació excèntrica cap a nord del poblat. Amb totes aquestes construccions fa pensar que aquest poblat va esdevenir en època ibèrica un nucli amb una considerable complexitat estructural, amb uns 5000 m² de superfície, fet que fa pensar que durant el s. IV aC hauria assolit un rol importat dins del seu context territorial.



Fig. 6- Vista de: a/ part del hàbitat; b, c/ torres de. Font: Centre d'estudis Lacetans.

-Fase 2b (300-180 aC).

Pel que fa a aquesta fase s'hi documenten un seguit de sitges situades als espais de circulació (Fig. 7), fora de les zones d'hàbitat. La creació d'aquestes sitges, relacionat amb un espai d'hàbitat de reduïdes dimensions, fa plantejar el fet que el poblat ibèric de Sant Miquel de Sorba funcionaria com un camp de sitges i es podria incloure dins del conjunt de nuclis d'activitats econòmiques especialitzades en l'emmagatzematge del cereal. Per tant, es trobaria dins el grup de jaciments amb característiques similars al nord-est peninsular, com és el cas de Sant Esteve d'Olius (Olius, Lleida) (Asensio et al., 2001, 2008), Turó de la Font de la Canya (Avinyonet del Penedès, Barcelona) (Asensio et al., 2005) o Mas Castellar de Pontós (Pontós, Girona) (Pons, 2002), els quals, s'identifiquen com a nuclis especialitzats que reforcen el poder de les elits que s'apropien i gestionen l'excedent agrícola acumulat en aquest tipus de centres especialitzats ja sigui per a la posterior distribució local com per al comerç amb agents mediterranis forans.



Fig. 7- Vista de part del camp de sitges. Font: Centre d'estudis Lacetans.

Fase 3 Fase Ibèric Tardà o Romà Republicà (segles II-I aC)

La fase de l'ibèric tardà o romana-republicana es caracteritza per la constatació d'una clara presència itàlica, a més de la població local que continua habitant en gran majoria el nucli ibèric. Aquesta presència itàlica queda contrastada per diferents canvis o remodelacions amb un estil constructiu associat a materials que confirmen la presència de contingents romans. Aquesta fase també es caracteritza per una ampliació del perímetre de l'assentament amb la creació d'una nova muralla i per la continuació i augment del camp de sitges (Asensio et al., 2020).

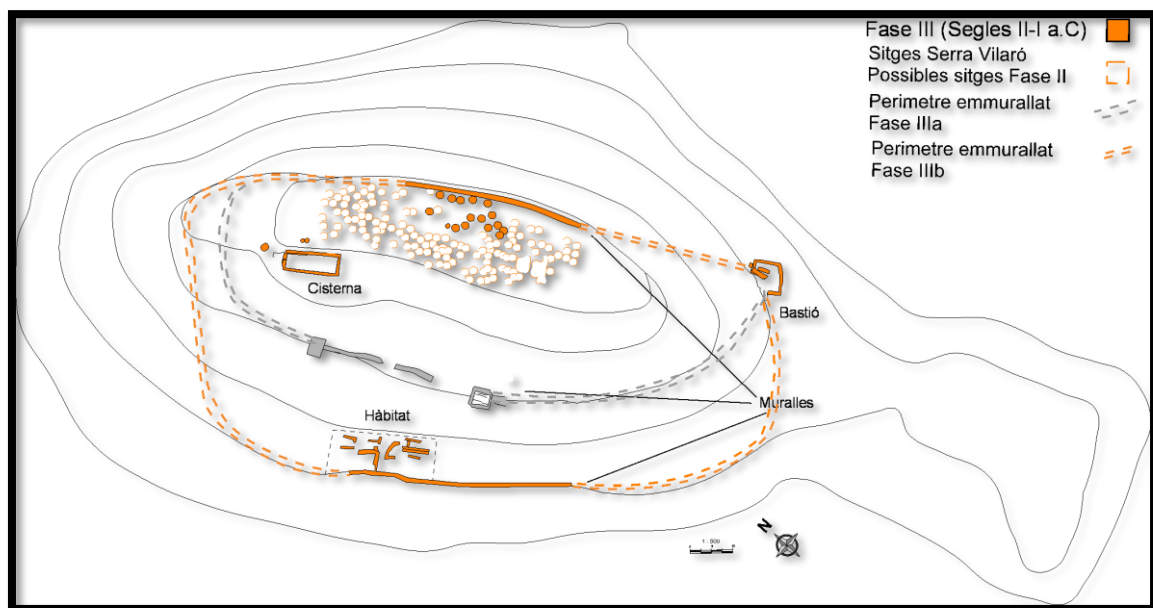


Fig. 8- Planta fase III. Font: Centre d'estudis Lacetans.

Igual que en la fase ibèrica anterior, aquesta fase està formada per dos subfases:

-Fase 3a Ibèric Tardà o Romà republicà (s. II aC)

Durant la subfase 3a es produeix l'arribada dels contingents romans a la zona i la seva presència a l'*oppidum* ibèric. Un dels trets característics d'aquesta fase és la reutilització de les estructures de fortificació ibèriques que es detecta a la torre 1 de la zona 3, on presenta una reconstrucció



al lateral amb parament de pedra d'opus típicament republicà, amb carreus quadrangulars ben treballats.

Un altre aspecte remarcable d'aquesta fase és la continuïtat i ampliació del camp de sitges (Fig. 9, b), tal com demostren el nombre elevat de sitges amortitzades en els segles II-I aC (Zona 2) que en aquest cas, estan retallant els enderrocs i paviments de l'ocupació de l'Ibèric Ple.

En tercer lloc, dins del perímetre de l'assentament de l'Ibèric Ple es documenta una estructura molt potent, fins i tot considerada monumental, excavada parcialment per Mn. Serra Vilaró (la va anomenar Edifici B). Es tracta d'una cisterna de planta rectangular i grans dimensions (Fig. 9, a), que és construïda durant el primer quart del segle II aC, just en el mateix indret on s'ubicava la cisterna ibèrica de la fase anterior. El dipòsit es retalla a la roca natural, les seves parets són revestides d'un parament de carreus de gran qualitat similars a l'esmentada reconstrucció republicana de la torre 1 (Fig. 9, a).



Fig. 9- Vista de la cisterna republicana(a) i part del camp de sitges(b). Font: Centre d'estudis Lacetans.

-Fase 3b Ibèric Tardà o Romà Republicà (s. II aC- s. I aC)

L'aspecte característic d'aquesta fase és un gran reordenament urbanístic que afecta tot el turó. Aquesta reforma urbana s'ha pogut constatar en dos aspectes: L'arrasament de part del turó ocupat a les fases anteriors, inclòs el desmuntatge de part de la fortificació ibèrica i el bastiment d'un nou perímetre emmurallat i un hàbitat romà-republicà.

Pel que fa a l'arrasament, aquest connecta la zona 2 amb la zona 3 des del recinte H muntat sobre la cisterna de l'Ibèric Antic fins a la muralla de l'Ibèric Ple. Un aspecte important és que es documenta el fet que el geològic es troba molt retallat, d'aquí sorgeix la idea que aquesta terrassa fos utilitzada com a pedrera per tal de realitzar la reurbanització pròpia d'aquesta fase.

El segon punt remarcable d'aquesta fase és la construcció d'un nou perímetre emmurallat (Fig. 10, a), que anul·laria la muralla construïda durant l'Ibèric Ple. Propi d'aquest nou recinte són els 50 m correguts de muralla ubicats al vessant oest del turó 20 m més avall de la muralla ibèrica. Aquest tram de muralla ha estat datat a mitjans del s. II aC, sense poder precisar a causa de la falta de materials ceràmics. Un altre aspecte important d'aquesta fase i de la creació del recinte emmurallat republicà és la creació d'un potent bastió (Fig. 10, b), creat aprofitant un sortint de la roca.



Tot fa pensar que aquests dos trams de muralla, identificats dins d'aquesta fase republicana, formarien part del mateix perímetre defensiu, que de confirmar-se, seria atribuïble a la fase republicana un perímetre de 8000 m².

En l'espai intramurs a hores d'ara només ha estat localitzat un sector urbanitzat que correspon a aquest període, just en una terrassa formada per una estreta franja d'uns 10 metres a tocar del tram de muralla occidental, localitzat a la zona 4, el qual, resta per excavar.

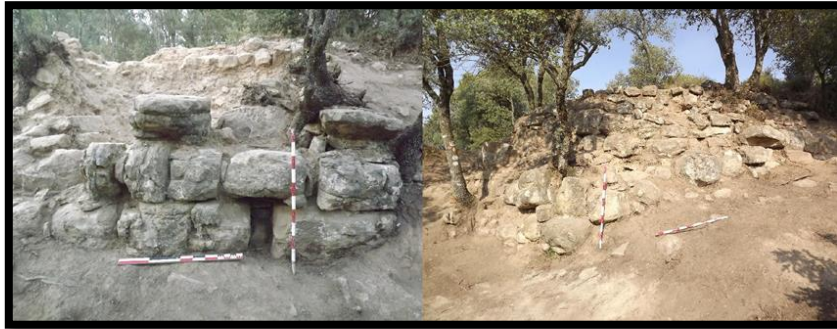


Fig. 10- Vista de part de la muralla (a) i el bastió (b) de l'extrem sud. Font: Centre d'estudis Lacetans.

Fase 4 Romà-Imperial (s. I-II dC)

En la darrera fase s'ha constatat un últim moment d'ocupació del turó, entre els segles I i II dC. D'aquesta ocupació, ara per ara, en sabem poc, es tracta d'una fase del tot residual, malgrat que es va documentar un recinte i les restes d'un altre, excavats per Mn. Serra Vilaró, que aprofiten el parament oest de la cisterna republicana (Fig. 11).



Fig. 11- Vista del paviment d'un dels recintes trobats sobre l'amortització de la cisterna republicana. Font: Centre d'estudis Lacetans.



2. ESTUDI DE MATERIALS

Seguidament passem a presentar l'estudi dels objectes metàl·lics provinents del jaciment de Sant Miquel de Sorba. Per a realitzar aquest estudi ha estat necessari seguir els passos propis per a qualsevol estudi de materials. És important destacar la importància del dibuix de les peces, tot i documentar part de les peces per mitjà de fotografies. Seguint els mateixos coneixements i convenciments, crec necessari el dibuix a mà de cada material, per tal d'interioritzar les mesures, pes, aspectes remarcables i en definitiva una primera anàlisi visual exhaustiva de cada peça.

Per tant, després del dibuix de totes les peces, s'ha procedit a la realització d'un inventari (Annex 1) unificant les peces obtingudes per Serra Vilaró i les peces extretes de les excavacions realitzades pel CEL. Aquest inventari no tan sols serà útil com a catàleg de peces metàl·liques de Sorba. També s'ha creat per a poder elaborar diferents anàlisis quantitatives, les quals, ens seran molt útils per a la interpretació de la influència d'aquests materials en la comprensió de la naturalesa del propi jaciment. L'últim aspecte a ressaltar d'aquest inventari realitzat, és el fet que s'hi ha afegit una columna dirigida a presentar articles, estudis i llibres on trobem paral·lels de cada peça, a partir de tipologies o bé peces idèntiques a la estudiada. La intenció d'aquest inventari, on s'afegeixen paral·lels, és anar una mica més enllà d'un catàleg, poder redirigir o bé ampliar l'espectre del lector sobre cada peça, a partir d'altres estudis duts a terme arreu del continent europeu. Cal explicar, el fet, que no totes les peces tenen paral·lels, ja sigui per no trobar-ne, tractar-se d'una peça no identificada o bé per ser peces excessivament conegudes, de fàcil accés i interpretació per part del lector, com podria ser el cas dels claus constructius.

Dins l'inventari podem veure diferents columnes destinades a diverses informacions rellevants de la peça. Per començar trobem la columna dedicada al número d'inventari (amb les sigles MSB), seguida de la informació amb el número de referència, ja sigui les peces del Museu Diocesà de Solsona (MDCS) o bé les peces recuperades al llarg de les excavacions realitzades pel CEL, on trobem l'abreviació del jaciment de Sorba (SB). En les dues columnes següents es classifica de forma genèrica i específica cada peça. Els camps genèrics són aquella primera divisió en 6 grans camps els quals engloben totes les peces, on trobem: camp personal, camp domèstic, camp econòmic, camp social, camp sociocultural i finalment un apartat de camp indeterminat per als materials no identificats. Seguidament, trobem la columna destinada als camps específics que es troben dins dels camps genèrics, es tractaria d'una classificació més concreta de la peça. Exemple de camp genèric podria ser el camp econòmic, el qual entenem que engloba una gran quantitat de pràctiques dedicades a la producció de béns, els seus camps específics podrien ser des del treball de la fusta fins a la mineria, passant per l'agricultura o la ramaderia. Tots aquests camps específics poden ser englobats dins d'un gran camp, però la separació específica és necessària, pel fet que, les eines canvien molt segons a quin tipus de producció estan destinades.

Cal dir, que aquesta divisió es tracta d'una adaptació de la classificació utilitzada per autors francesos, com a exemples més paradigmàtics, serien la classificació de materials duta a terme per Michel Py al seu "Dictionnaire des Objets Protohistoriques de Gaule Méditerranéenne. Lattara 23" (Py, 2016), i les classificacions utilitzades per Michel Feugère en tots els seus articles sobre objectes metàl·lics (Feugère, 1985- 2009), així com a la seva web emprada com a base de dades "Artefacts.mom.fr". Tot i utilitzar aquestes classificacions anteriorment esmentades (Py i Feugère), ha estat necessària fer una adaptació als criteris personals propis.

Les següents columnes estan destinades als aspectes formals distintius, com la descripció de la peça, amb la tipologia corresponent (si la té), les mides, el pes, el tipus de metall, una columna



per a especificar el context arqueològic de la peça i les observacions de trets destacables. L'última part del quadre d'inventari, correspon a dues columnes dedicades a cronologies, ja sigui per l'estrat on es troba localitzada la peça o bé perquè trobem peces que gaudeixen d'estudis tipològics que proposen possibles cronologies. L'última columna pertany a la possible filiació de cada peça. En aquest cas, amb filiació no ens referim a una peça estrictament produïda fora de la península, sinó, a peces les quals tenen unes tipologies ben estudiades i podríem suggerir que són utilitzades per habitants locals o bé per habitants exògens, però que clarament tenen formes molt associades a una filiació o a un altre.

Cal assenyalar que les peces sobre les quals no es fa referència al context estratigràfic són peces provinents de les excavacions dutes a terme per Serra Vilaró dipositades en el Museu Diocesà de Solsona.

A continuació, passem a explicar el catàleg de peces, a partir de la divisió per camps genèrics, posant èmfasi en les peces amb context arqueològic, així com els objectes més significatius de tot el lot de materials metàl·lics de Sant Miquel de Sorba.

2.1. Camp personal

2.1.1. Camp específic: equipament militar

Pel que fa al camp personal, el primer objecte que destaquem es tracta d'un botó de bronze circular pla amb anella triangular (MSB-52; Fig. 12; Làmina I). És l'única peça del camp personal referenciada amb la seva unitat estratigràfica. Es tracta d'un tipus d'element relacionat amb l'equipament militar, classificat dins el camp personal per tractar-se d'indumentària. Wild va ser qui va proposar la vinculació d'aquests botons amb el món militar amb diverses hipòtesis pels seus usos. Ja sigui com a botons per a diferents peces de roba, tot i que les decoracions remeten al fet que serien elements visibles. Un altre ús proposat seria semblant a les fíbules, com a element de subjecció de capes militars (*paenula*). O bé com a botons d'arnès per a cavalleria. I com a última proposta, també podrien ser utilitzats a la unió de la beina del *gladius* al cinturó (Wild 1970, 145-146). Wild també és el primer que realitza una classificació tipològica d'aquest tipus de botons (Wild 1970, 137-144), segons aquesta proposta, el botó trobat a Sorba és del tipus V.

Aquesta peça estava situada en la UE-56, es tracta d'un reompliment sota paviment UE-51 al recinte B, la qual està datada al s. II aC. el paviment de la UE-51 pertany a una possible cabana, ha estat identificat com a paviment pel fet d'anar associat a una llar, aquesta cabana es dataria en època imperial. La UE-56 és el nivell que es troba sota aquest paviment, tractant-se de l'estrat d'abandonament de l'edifici d'època republicana, per tant, es proposa una cronologia entorn el segle II aC. Amb aquesta peça, relacionada amb el món militar i de filiació itàlica, resulta evident la presència itàlica documentada a partir del s. II aC al jaciment. Possiblement, una part d'aquesta presència itàlica vinculada a l'exèrcit.



Fig. 12- Botó de bronze amb anella triangular. Font: elaboració pròpia.



2.1.2. Camp específic: sivelles

La següent peça que trobem resulta de gran importància dins d'aquest gran lot, ja que pel fet de pertànyer a una tipologia estudiada i associada a una proposta cronològica, fa que, tot i no conservar la procedència estratigràfica d'aquesta, podem proposar una filiació i cronologia bastant acotades. Es tracta de la part activa d'una sivella ibèrica de placa adomassada (MSB-47;



Fig. 13- Placa de cinturó ibèrica (Part activa). Font: elaboració pròpia.

Fig. 13; Làmina I), amb motius decoratius de figures zoomorfes, espirals i semicercles. Pel que fa a les figures zoomorfes es podrien interpretar com cavalls. Ros elabora una tipologia per a sivelles ibèriques de placa al nord-est peninsular, classificant la sivella de Sorba amb el tipus C31-28 (Ros, inèdit), l'autor escriu que aquestes sivelles serien pròpies de l'ibèric ple, amb algunes excepcions datades al s. V i al període ibèric tardà. Tal com comenta Ros en el seu estudi tipològic, es tracta d'un clar element de prestigi traduït en la indumentària personal, per tant, podria ser un objecte clarament relacionat amb

les elits ibèriques. Com a paral·lel d'aquesta

peça al nord-est peninsular, un el trobem al poblat ibèric de Puig Castellar (Santa Coloma de Gramanet). Sens dubte també es tracta de la part activa del cinturó de plaques ibèric (Ferrer, Rigo, 2002).

A continuació trobem una sivella de cinturó de bronze de petites dimensions (MSB-24; Fig. 14; Làmina I), Ble la classifica com a cinturó militar d'època republicana (Ble 2015, 261-262). Tornem a trobar un altre objecte d'indumentària personal, relacionat amb l'equipament militar, amb una clara filiació itàlica.



Fig. 14- Sivella de bronze de cinturó militar. Font: elaboració pròpia.

2.1.3. Camp específic: fíbules

El següent conjunt de peces pertany al camp específic de les fíbules, en trobem tres, una fíbula del tipus La Tène III (MSB-28, Fig. 15, Làmina I), la segona es tractaria d'una fíbula del tipus La Tène III dins del tipus Nauheim (MSB-30, Làmina I), classificat per Erice dins la seva tipologia amb el

tipus 9 (Erice 1995, 61-62) i finalment una fíbula del tipus Alesia (MSB-29, Fig. 15, Làmina I) del tipus 21a de Feugère (Feugère 1985, 183). Totes elles identificades i estudiades dins l'estudi de



Fig. 15- Fíbules tipus La Tène III i Alesia. Font: elaboració pròpia.

Ble (Ble 2015, 290). On la proposta cronològica de Ble és la mateixa per als tres exemplars, inicis del s. I aC. (Ble 2015, 275, 283, 286). Tant la fíbula tipus Nauheim com la tipus Alesia pertanyen a produccions romanes (Ble 2015, 280-286), és a dir, trobem més elements de prestigi de filiació clarament itàlica. És



necessari remarcar que la fíbula La Tène III té la mateixa cronologia que les altres fíbules, però sent amb una possible filiació més local, ja que no es tracta d'un objecte associat tipològicament amb una filiació itàlica (Ble 2015, 270-276).

2.1.4. Camp específic: Joieria

Un altre peça a destacar dins aquest camp genèric, seria un petit penjoll esfèric amb anella de suspensió (MSB-20, Làmina I) que podria formar part d'un conjunt més gros. Aquest tipus d'objectes de joieria es solen associar a cronologies més antigues, entre els s. VI i IV aC, per tant, li atorguem a la peça una possible filiació ibèrica.

Dins el camp específic de joieria, cal fer referència a una peça de gran importància i de gran valor, tot i restar desapareguda des del 1936. Estem parlant d'un exemplar d'arracada d'or, formada a partir d'una fina cadena unida a una petita plaqueta circular d'uns 25 mm de

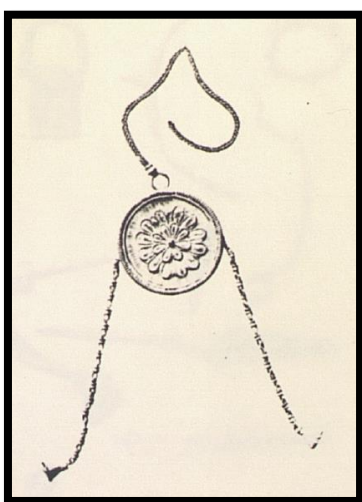


Fig. 16- Arracada d'or. Font: Memòria de Sant Miquel de Sorba, Mn. Serra Vilaró.

diàmetre, amb decoració de dues flors superposades, de 12 i 8 pètals respectivament (MSB- 226, Fig. 16). Tot i restar desapareguda, aquesta arracada és dels pocs objectes referenciats per Serra Vilaró, el qual, la situa dins la sitja 145, aquest fet agafarà rellevància més endavant. És important remarcar el fet que se sap de l'existència d'aquesta peça per mitjà de les memòries d'excavació de Sant Miquel de Sorba dutes a terme per Mn. Serra Vilaró (Vilaró 1922, 37). Per aquest fet, l'estudi formal de la peça resulta bastant difícil. Així i tot, Vilaró ja classifica la peça de



Fig. 17- Arracades d'or de Granada. Font: Marshall 1911.

procedència exògena, nomena diferents ètnies que elaborarien aquests tipus de treballs d'orfebreria grecoromana, com els exemplars d'Eretria (Fig. 18) (Marshall 1911, núm. 1653, 178, lam. XXX) i uns altres exemplars de Granada (Fig. 17) (Marshall 1911, núm. 2374-75, 280, lam. LII) (Vilaró 1922, 37). Marshall

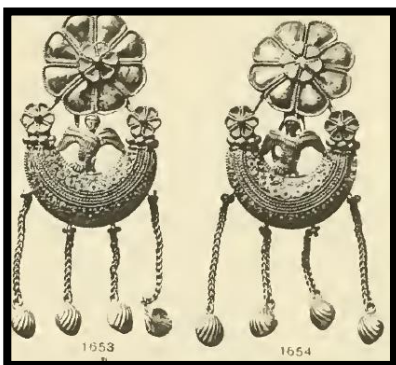


Fig. 18- Arracades d'or d'Eretria. Font: Marshall 1911.

dona una cronologia entre el segle III i II aC per als exemplars provinents de Granada, en canvi, el provinent d'Eretria el data al s. V aC, per tant, ens trobem davant d'un objecte amb una cronologia bastant àmplia, i amb una filiació exògena. Per tots aquests motius ens inclinem a donar una possible filiació itàlica a aquest objecte, ja que pel moment és l'únic contacte exogen documentat a Sorba. Serra Vilaró també comenta que aquest tipus de decoració amb lliris recorda a la utilitzada en l'art etrusc (Vilaró 1922, 37).

Amb aquestes arracades d'or, queda clara la presència d'algun tipus d'elit al jaciment, pel fet que es tracta de forma inequívoca d'un bé de prestigi de molta importància,



el qual, si realment fos un bé introduït per una elit itàlica, definiria una via bastant diferent de la dibuixada en aquest jaciment fins ara. Ja no tan sols trobaríem objectes de prestigi relacionats amb el món militar itàlic, sinó que, també trobem un objecte clarament relacionat amb el gènere femení. Es podria plantejar la convivència d'elits ibèriques amb elits exògenes, amb possibles pactes de producció i comercialització dels excedents cerealístics pels quals es caracteritza el jaciment.

2.1.5. Camp específic: Higiene

Pel que respecta a aquest camp específic, està constituït per una sola peça. Cal dir que es tracta d'una peça en molt mal estat de conservació, fet que dificulta la seva identificació. Tot i això ens inclinem per fer una proposta pel que fa a la seva funció, basant-nos en els aspectes formals de la peça. Aquest objecte ha estat classificat com a possible afaitadora (MSB-16; Làmina I). Es tracta d'una placa en forma de croissant i de secció aplanada i molt estreta, de fet, sembla que la secció s'aniria fent més estreta a mesura que s'acosta a l'extrem còncau, donant una sensació d'intenció de crear una fulla amb tall, aquests aspectes formals esdevindrien els criteris per a classificar la peça com afaitadora. Com a paral·lels d'aquesta peça esmentarem un article d'Abauzit, el qual presenta un seguit d'afaitadores, totes elles amb un tall còncau, essent una fulla molt estreta, es a dir, objectes molt semblants a la peça analitzada (Abauzit 1963, 211). Trobem més paral·lels d'afaitadores en l'estudi d'aquests objectes realitzat per Jockenhövel, els quals tenen un aspecte estretament semblant al de la possible afaitadora de Sorba (Jockenhövel 1980, làm. 39).

2.2. Camp domèstic

2.2.1. Camp específic: Claus i portes

Dins el camp domèstic l'única peça documentada amb context arqueològic és una clau d'elevació-lliscament (MSB-189; Fig. 19; Làmina II) en forma de "S" (Ibáñez 1999, 108). Apareix en la UE-181, durant la neteja d'una de les torres, és traca d'una UE superficial, per tant, la datació de la peça a partir de la seva UE és complicada, tot i que es proposa com a nivell republicà. (Memòria Sorba 2014-15). Es tracta d'una peça interessant pel fet que conservava la cadena de suspensió formada per baules en "8", una d'elles trilobulada. Aquesta tipologia de claus tenen un gran espectre cronològic, ja que algunes s'han datat a inicis del s. I aC. com altres aparegudes en contextos visigòtics i medievals (Ibáñez 1999, 108-113). A causa d'aquesta àmplia cronologia i pel fet de no tenir una clara tipologia vinculada a una filiació itàlica, ens decantem per una possible filiació local, ja que es tracta d'una tipologia de claus també lligada a contextos ibèrics.

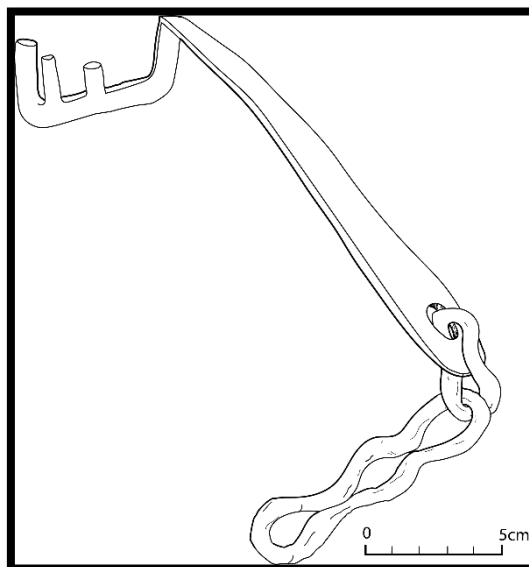


Fig. 19- Representació esquemàtica de la clau en "S". Font: elaboració pròpia.

Dins del tipus específic de claus i portes també trobem una altra clau de la tipologia en forma



de "T" (MSB-190; Làmina II), la qual també pertany al grup d'elevació-lliscament (Ibáñez 1999, 107), una altre peça difícil d'associar a una filiació concreta.

Cal destacar dins del camp domèstic un seguit d'elements d'una certa rellevància, tot i no aparèixer contextualitzats, donen certa informació de les activitats domèstiques realitzades en aquest assentament.

2.2.2. Camp específic: activitats culinàries

Pel que fa als objectes relacionats amb el camp culinari, trobem 4 fragments de ganivets (lamina domèstic culinari), però també ens topem amb una peça de certa importància, ja que en tenim un paral·lel d'un assentament també del nord-est de la península Ibèrica, es tracta d'un rallador de bronze (MSB-33, Fig. 20; Làmina III), el qual apareix una peça molt semblant al jaciment de Mas Castellar (Pontós) provinent d'una sitja amb una cronologia del s. IV aC. (Pons, Garcia 2008, 171).



Fig. 20- Rallador de bronze. Font: elaboració pròpia.

2.2.3. Camp específic: vaixella

Pel que fa al camp específic de vaixella, no trobem cap peça associada a una UE que li atorgui una datació, però, en canvi, trobem diversos objectes classificats dins de tipologies, que els doten amb cronologies concretes. En aquest camp la gran majoria de peces pertanyen a nanses de possibles contenidors o gerres. Entre totes les peces destaquen, un fragment de nansa de bronze del tipus ornavasso-ruvo (MSB-25, Fig. 21; Làmina IV) de la classificació tipològica duta a terme per Boube (Boube 1991, 33). Es tracta d'una peça d'una gran qualitat tècnica, on trobem representats dos caps de cabró enfrontats. Aquesta peça formaria part d'un objecte més gran, molt segurament una gerra de bronze del tipus piriforme (Boube 1991, 23). També podria formar part de la mateixa peça el suport de gerra (MSB-31; Làmina IV) de bronze, que trobem dins del mateix lot de materials de vaixella. Tots dos objectes serien propis de filiació clarament itàlica, Boube fa una aproximació a una proposta cronològica general per a totes les tipologies, donant una cronologia del s I aC, que tot i ser una cronologia massa generalista, continua situant les peces de filiació itàlica en el mateix marc cronològic.



Fig. 21- Nansa de bronze del tipus ornavasso-ruvo. Font: elaboració pròpia.



Fig. 22- Mànc de *simpulum* horitzontal. Font: elaboració pròpia.



El següent objecte important a ressaltar és el fragment d'un mànec de *simpulum* horitzontal (MSB- 32, Fig. 22; Làmina IV), del tipus 1A (Feugère, Castoldi 1991, 61-70). Com a paral·lels d'aquest tipus de *simpula* horitzontal tan sols en trobem sis, tots ells datats dins del segle I aC, i la majoria procedents d'assentaments com ara els campaments de la Palma i Terrer Roig i el centre logístic del Camp de les Lloses (Asensio et al., 2022, 16); per tant, amb tots aquests paral·lels trobats en assentaments romans militars, cal proposar una filiació itàlica per a aquesta peça.

2.3. Camp econòmic

2.3.1. Camp específic- Agricultura

Dins del camp específic d'agricultura trobem un seguit de peces molt interessants que marquen la clara tendència de l'assentament en aquesta especialització d'acumulació d'excedent agrícola (Asensio et al., 2010). Tot i això, com més endavant veurem, el camp genèric econòmic té una clara filiació local, no pel fet de pertànyer a tipologies que proposin filiacions i cronologies, sinó, pel fet que al tractar-se d'un jaciment ibèric amb una clara presència itàlica (Asensio et al., 2022), proposar una filiació local per al material destinat a tasques productives és senzill, ja que no són els tipus de materials o objectes que un agent exogen portaria des del seu lloc d'origen.

Així doncs, cal fer referència a una peça, classificada dins del camp econòmic, però amb camp específic indeterminat, la qual pertany a les excavacions més recents i associada a una unitat estratigràfica. Es tracta d'un fragment d'una possible eina, només conservat la part de l'emmanegament (MSB-11; Làmina VII). Podria tractar-se d'una reixa d'arada (Sanahuja 1971, 72), per aquest fet, tot i classificar-la dins el camp específic d'elements indeterminats, proposem la seva pertinença al camp específic d'agricultura. Aquesta peça és recuperada en la UE-56, igual que el boto d'anella triangular explicat anteriorment, per tant, la cronologia proposada per a la peça seria el s. II aC.

Dins aquest camp dedicat a l'agricultura trobem instruments per al conreu, com aixades (MSB-202; Làmina V), piquets (MSB-9; Làmina V), un cisell de grans dimensions (MSB-5; Làmina V), el qual podria tenir una utilitat més semblant a la d'un pic, per a llaurar. Seguidament, trobem una peça interessant, classificada dins les eines d'agricultura, però de difícil interpretació, ja que es tracta o bé d'un recollidor, o bé d'una aixada (MSB- 10, Fig. 23; Làmina V). Per la forma còncaua i amb



Fig. 23- Possible recollidor. Font: elaboració pròpia.

les vores repujades tot indica que es tractaria d'un recollidor, tot i que el forat on s'insereix el mànec de l'objecte, amb el mànec crearia un angle de 90º, això causaria que com a recollidor perdés eficiència. Per això també es planteja la possibilitat que durant el procés de restauració s'alterés la peça de forma que compliqués la seva identificació. O com a última opció, es podria tractar d'un element per alguna pràctica ritual o cultural encara no determinada.

A continuació trobem un conjunt d'emmanegaments, els quals clarament pertanyen a l'extrem proximal de les parts actives d'eines per a l'agricultura (MSB-42-45; Làmina VI).



Seguidament, trobem tres de les peces millor conservades d'aquest grup. Dos podalls, d'emmanegament tubular, un d'ells de fulla corba i conserva el rebló per a fixar la peça al mànec



Fig. 24- Podalls. Font: elaboració pròpia.

de fusta (MSB-40, Fig. 24; Làmina VI), l'altre podall, té una fulla en angle recte i unes dimensions més reduïdes (MSB-41, Fig. 24; Làmina VI).

Per finalitzar aquest grup de peces relacionades amb l'agricultura, destaquem la presència d'una dalla de grans dimensions (MSB- 206, Fig. 26; Làmina VI), a partir de la qual podem identificar un sistema de subjecció de la part activa amb el mànec de

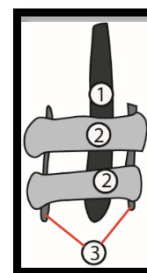


Fig. 25- Recreació esquemàtica del sistema de subjecció de la fulla de la dalla. Font: elaboració pròpia.

l'eina. La subjecció (Fig.25) es realitza per mitjà de dues plaques paral·leles a la fulla (núm. 3), que a partir de la inserció de dos reblons (núm. 2) que travessarien les plaquetes de ferro adherides a la fusta del mànec i la fulla de la dalla (núm. 1). Tot i que aquest objecte conservava la fusta del mànec, ha estat impossible analitzar la fusta a causa de les accions de restauració de la peça, que haurien malmès les estructures de la fusta fent-la impossible d'identificar.

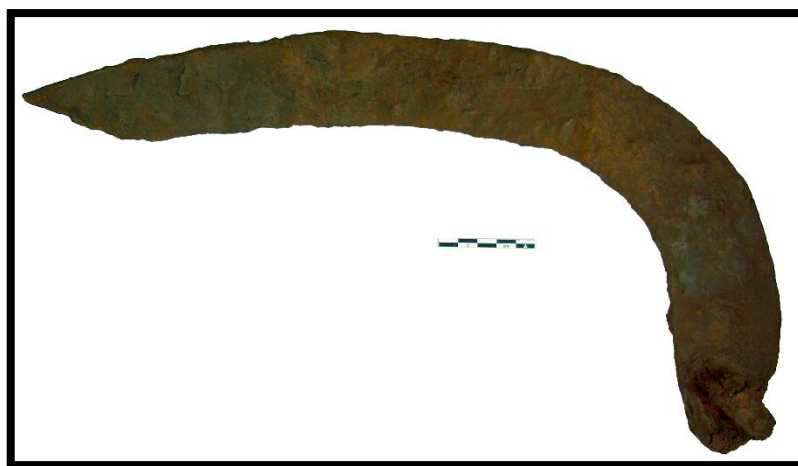


Fig. 26- Dalla. Font: elaboració pròpia.

2.3.2. Camp específic: Treball de la fusta

Dins aquest camp trobem una peça referenciada, es tracta d'un fragment d'una possible destrala de ferro de petites dimensions (MSB-22; Làmina VII). Aquesta peça fou recuperada dins la UE-34, es tractaria del segon farciment dins l'anomenat recinte B, el qual va resultar ser una cisterna del període republicà. La cronologia atorgada a la UE-34 és entorn al 100 aC (Memòria Sorba 2011; p. 84). Altres instruments classificats dins aquest camp serien



Fig. 27- Fragment de serra. Font: elaboració pròpia.



quatre fragments de serres (MSB- 1-4, Fig. 27; Làmina VII).

2.3.3. Camp específic: Ramaderia

Pel que fa a aquest camp, es tracta del camp amb menys representació, ja pot ser perquè es tracta d'un tipus d'activitat que deixa poques restes en materials metàl·lics, o bé, perquè no hagués estat l'activitat productiva més utilitzada en aquell emplaçament. Tot i que els arguments són escassos per a qualsevol de les opcions. Encara que sigui un camp format per una sola peça, es tracta d'un exemple paradigmàtic i molt ben conservat, ens referim a una campana o esquella de ferro (MSB- 46, Fig. 28; Làmina VII), de dimensions considerables (9,3 x 6,8 cm), la qual, conservava l'anella de suspensió de la part activa de la campana. Feugère en descriu un parell en el seu article sobre quincalleria i utensilis agrícoles (Feugère 1999, 173) una d'elles de mesures molt semblants a la de Sorba, l'altre d'unes mides reduïdes, on per les seves dimensions, les classifica una per a ramaderia bovina i l'altre per al pasturatge d'ovicaprins.



Fig. 28- Esquilla de ferro. Font: elaboració pròpia.

2.3.4. Camp específic: Metal·lúrgia

Per començar, les úniques peces referenciades que trobem dins aquest camp, són escòries de ferro amb forma *barquiforme* (MSB- 220-224; Làmina IX). Es tracta de l'escòria acumulada al fons dels forns de reducció de ferro. El panot de més grans dimensions (MSB-220, Fig. 29; Làmina IX) va ser recuperat dins la UE-144, estrat que reomplia la sitja núm. 11, la qual en les memòries d'excavació es data al s. I aC, tractant-se d'una sitja pròpia del període republicà. Les altres escòries (MSB-221-224; Làmina IX) pertanyen a la mateixa unitat estratigràfica, la UE-73, el nivell d'amortització de l'edifici B o també anomenada cisterna d'època republicana. Es tracta d'una unitat estratigràfica de gran importància, ja que va aportar gran quantitat de materials, tant locals com de filiació itàlica, amb vaixel·la de luxe (Campaniana A), àmfores grecoitàliques i altres exemples ceràmics, els quals enfoquen la proposta cronològica per a aquest estrat al voltant del 100 aC.

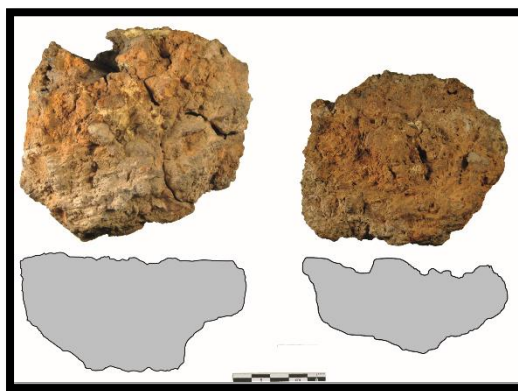


Fig. 29- Escòries fèrriques. Font: elaboració pròpia.

Amb aquesta presència d'escòries de ferro al jaciment es fa evident el fet que en aquest assentament, una de les activitats econòmiques també dutes a terme, seria la producció metal·lúrgica. Encara no s'hi ha documentat forns de reducció o zones destinades a la forja, tot i que encara falten moltes zones per a excavar. El que queda ben clar, és que produïen ferro en aquest assentament, fet que reforça la filiació local dels instruments o objectes relacionats amb activitats econòmiques, els quals resulta més raonable fabricar-los al mateix assentament.



Altres objectes interessants pel que fa a metal·lúrgia, són, per exemple, una de les parts del que serien unes alicates de ferrer (MSB-6; Làmina VIII) d'uns 24 cm. Un paral·lel molt proper a aquestes alicates, es troba al poblat ibèric d'Anseresa, situat a Olius (Solsona), molt proper a Sant Miquel de Sorba, amb una cronologia entorn el segle V aC. documentada a partir de l'abandonament del nucli ibèric a finals d'aquest mateix segle (Bonvehí, en premsa). Les tenalles bàsicament estan formades per 3 parts, les parts actives o mànec i un rebló que passaria entre els forats de les dues parts de les alicates, per a fixar-les i dotar del moviment propi per a sostenir objectes amb aquesta eina.

Un altre objecte classificat dins del camp de metal·lúrgia es tractaria d'una possible protecció de tovera per a manxa de grans dimensions, utilitzada en forns metal·lúrgics de ferro (MSB-138; Làmina VIII). Se sumaria a aquestes activitats especialitzades productives clarament presents al jaciment. Com a últims exemples d'objectes relacionats amb les activitats metal·lúrgiques, trobem dues tiges de grans dimensions, les quals per pes i forma fem la proposta d'interpretar-les com a possibles lingots, o bé com a sistema d'emmagatzematge del mineral ja treballat (MSB-211,212; Làmina VIII).

2.3.5. Camp específic: Maçoneria

Si tenim en compte que dins de la fase de l'ibèric tardà, també anomenada fase romana republicana, es produeixen uns canvis significatius pel que fa a l'estructura de l'assentament. Aquesta reforma constructiva queda ben documentada a partir del nou perímetre emmurallat del jaciment. A més, es documenta en diferents zones del jaciment l'arrasament de part del turó ocupat a les fases anteriors, inclòs el desmuntatge de part de la fortificació ibèrica, segurament molt lligat a la construcció del nou perímetre emmurallat que ampliaria substancialment el perímetre de l'assentament. Aquest arrasament de que tractem s'ha documentat a partir de l'excavació de la zona que uneix la Zona 2 i la Zona 3 del jaciment, és a dir, el recinte construït sobre la cisterna de l'ibèric antic fins al tram de muralla que uneix les dues torres de l'ibèric ple. El fet és que a tota aquesta zona es documenta l'estrat geològic molt retallat, a part del clar desmuntatge de part del mur defensiu i altres estructures. La hipòtesi plantejada relaciona aquests fets amb el nou plantejament urbanístic que es du a terme a partir del s. II aC, per aquest motiu seria normal trobar una quantitat relativament àmplia d'objectes relacionats amb l'extracció i modelatge de la pedra.

Pel que fa a aquest camp, estretament lligat a la construcció, ja que és una de les tasques més relacionades amb el treball de la pedra, trobem un únic objecte amb UE. Es tracta d'un cisell o escarpa, de ferro de dimensions mitjanes. Es va recuperar dins la UE-34, mateix estrat on es va trobar la destal de petites dimensions (MSB-22; Làmina X), un reompliment de la cisterna d'època republicana, datat entorn el 100 aC.

A part d'aquesta escarpa trobem també diferents tipus de cunyes per a l'extracció o treball de pedra (MSB-12-15; Làmina X). Molt segurament lligades a aquestes activitats d'extracció de pedres anteriorment comentades d'època republicana.



Fig. 30- Pic per a feines de maçoneria. Font: elaboració pròpia.



L'últim objecte a destacar d'aquest camp, és un pic de ferro de petites dimensions (MSB-8, Fig. 30; Làmina X). Clarament dissenyat per al treball i modelatge de les pedres, les dues puntes i les mides reduïdes de la peça indiquen aquest ús en tasques de maçoneria.

2.3.6. Camp específic: Quincalleria

Pel que fa al camp específic de quincalleria cal remarcar que es tracta del camp específic amb més presència, tant en el camp genèric econòmic com pel que fa al lot complet. En total 226 peces integren aquest camp. Només trobem un clau constructiu de ferro (MSB- 96; Làmina XII) referenciat correctament en la UE-70, la qual seria equiparable amb la UE-56, és a dir, un reompliment per sota del paviment de la UE-51, se li atribueix una cronologia, entorn el s. II aC.

A part d'aquest clau esmentat anteriorment, també trobem cinc claus de bronze (MSB- 129-133; Làmina XIII) de dimensions mitjanes. En concret estan documentats en la UE-73, ja esmentada anteriorment, es tractaria dels nivells de reompliment de la cisterna d'època republicana, és a dir, amb una cronologia entorn el 100 aC. En un article sobre les necròpolis de Vernègues (Chapon 2004, 133) es presenta un quadre tipològic realitzat per Feugère, on classifica aquest tipus de claus de bronze com a possibles objectes de construcció naval o per a mobles. Per la situació del jaciment de Sorba, ens decantem per un ús decoratiu per a mobles.



Fig. 31- Baules ovalades. Font: elaboració pròpia.

Pel que fa als claus de ferro per a construcció en total en trobem 60, tres d'ells són claus amb forma de "T" (MSB- 208-210; Làmina XI). Quatre dels claus són de petita dimensió i amb cabota hemisfèrica (MSB-71-74; Làmina XI), els quals podrien ser utilitzats com a claus decoratius per a recipients de fusta o bé per a portes.

Seguidament, dins del camp específic de quincalleria, també trobem un conjunt de baules de ferro. Amb presència de baules en "8" (MSB-141-144, 215-217; Làmina XIV), molt documentades en jaciments a tot Europa i amb cronologies molt amples, es tracta d'un tipus d'objecte que canvia molt poc al llarg dels anys.

També trobem dos exemples de baules "ovalades" (MSB-139,140, Fig. 31; Làmina XIV).

A continuació trobem el grup de les anelles, on documentem anelles de diferents mesures (MSB-159-170; Làmina XV), totes elles de ferro. És molt difícil explicar la naturalesa d'aquests objectes al no trobar-se referenciats amb la seva unitat estratigràfica. Podrien formar part de cadenes, o bé elements de suspensió per armament o fins i tot elements relacionats amb les activitats hípiques.

Cal fer referència a quatre exemplars d'abraçadora de plom per a realitzar reparacions de vaixel·la ceràmica (MSB- 191-194, Fig. 32; Làmina IV) del tipus A1 d'Ocharan (Ocharan 2014, 69).



Fig. 32- Abraçadora de plom. Font: elaboració pròpia.

Finalment, ens trobem amb l'últim grup que integra el camp específic de quincalleria, es tracta dels reblons. En aquest grup trobem dues peces, una d'elles de cert interès, ja que ha estat impossible trobar-ne un paral·lel o descriure'n la funció. La peça en qüestió és un rebló que travessa una plaqueta de ferro doblegada en forma d'espiga a la seva part superior (MSB-203, Fig. 33; Làmina XVI). Sembla que una de les cabotes del rebló tingui forma de pell de brau. Podria tractar-se d'algun tipus d'objecte més gran, el qual també necessités fixació en la part superior,



Fig. 33- Rebló. Font: elaboració pròpia.

adaptant-se a un cos pla per mitjà del doblatge en forma d'espiga. L'altre peça integrant d'aquest grup és un rebló de dimensions mitjanes i secció circular a la tija (MSB-204; Làmina XVI).

2.3.7. Camp específic: instruments de mesura / comerç

La primera peça a ressaltar és un petit instrument de mesura molt interessant, estem parlant d'una plomada (MSB-195; Làmina VII), el cos és cònic de plom, en la part superior té una anella de ferro per a la seva suspensió. Feugère presenta un individu molt semblant en el seu article "*Militaria et objets en os et métal*" (Feugère 2009, 129-130). Ens trobem davant d'un objecte per a les tasques de mesura, molt utilitzat, fins i tot avui dia, per a la construcció.

Finalment, dins el camp específic d'instruments per al comerç, tenim l'exemple d'un pes per a balança (MSB-196; Làmina VII), es tracta d'on objecte de forma circular de plom, amb un forat a la cara superior per a la suspensió.



Fig. 34- Fragment de la llanta. Font: elaboració pròpia.

2.3.8. Camp específic: Transport

A continuació ens trobem amb un dels conjunts de peces més interessant que integren el lot d'objectes metàl·lics de Sorba. Es tracta d'un seguit de fragments del que sembla ser una roda de carro (MSB-179-188, Fig. 34; Làmina XVII- XVIII). Els objectes identificats com a possibles fragments de roda, formarien part de la llanta de la mateixa roda, és a dir, només tenim una representació d'una de les parts de la roda. Però abans de continuar amb la descripció tècnica d'aquests fragments pertanyents a una possible roda, resulta necessari realitzar una petita introducció i explicació de les rodes de carro d'època ibèrica i romana a la península Ibèrica.

La roda en representacions artístiques.

Per a iniciar aquest subapartat, primer cal fer una petita aproximació a les representacions artístiques de carros i rodes del període ibèric i romà a la península.

A diferència de molts altres indrets arreu d'Europa on el carro apareix a inicis de l'edat del Bronze, a la península Ibèrica les primeres representacions apareixen al Bronze final, de fet les primeres representacions artístiques trobades a la península Ibèrica pertanyen a esteles del sud-oest de la península, on es representen guerrers amb carros lleugers de guerra, datats entre el 700 aC. i el 650 aC. (Fig. 35). La introducció d'aquest tipus de carros a la península s'associa als primers contactes orientals (Quesada 2005, 47). Celestino Perez, en el seu estudi sobre les esteles, fa un



Fig. 35- Estela amb representació de carro. Font: Quesada 2005.



recull de totes les esteles amb representacions de carros (Celestino 1985, 45-55). En aquest estudi la major part dels carros representats són de tipus lleuger amb rodes de radis sense ser massisses (Quesada 2005, 47). Tot i això, ni durant el bronze final ni en època ibèrica trobem evidències que existissin aquest tipus de vehicles lleugers d'ús militar o bé cerimonial (Quesada 2005, 61).

Unes de les representacions artístiques de carros en època ibèrica són els exvots amb representacions de carros trobats dins de santuaris. Un exemple d'aquest tipus de representacions serien els exvots de bronze trobats al Santuario de los Jardines (Fig. 36), en els quals es representen carros amb una caixa unipersonal, al ser una figura molt esquemàtica podria ser que no representessin de forma fidedigna les proporcions exactes dels carros utilitzats en la realitat. Aquest tipus d'exvots ens marquen un dels usos votius dels carros durant el període ibèric (Quesada 2005, 63).

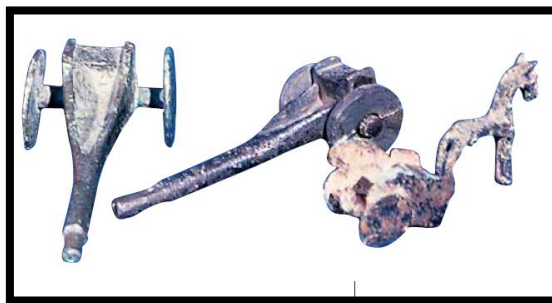


Fig. 36- Exvots amb representacions de carros. Font: Quesada 2005.

El següent exemple de representació de carro va ser estudiat i analitzat per Eiroa, el qual descriu una escena funerària pintada en un *Kalathos* (Fig. 37). Eiroa interpreta l'escena com a un guerrer ibèric que rep un cavall alat de mans d'una "dama alada", per a lligar-lo al seu carro i emprendre el camí cap a l'altra vida (Eiroa 1986, 77-78). L'autor proposa una cronologia per al *kalathos* entorn el s. II aC. Aquesta representació mostra el caràcter funeràri que en moltes ocasions va lligat a troballes de carros o bé de rodes.



Fig. 37- Representació de carros en un Kalathos. Font: Eiroa 1986.

També trobem evidències artístiques i arqueològiques de carros propis dels celtas amb la cultura La Tène, on ja es demostra que poden ser utilitzats de forma simbòlica pels estaments més alts de la societat, així com també és utilitzat com a element cultural per a pràctiques funeràries (Quesada 2005, 59). Tot i així, en la cultura celta

es troben molts exemples de pràctiques funeràries amb la utilització de carros per part de les elits.

Pel que fa a la cultura romana, hereva de moltes cultures que ja feien ús dels carros en els aspectes més simbòlics, un exemple serien els carros provinents d'Etrúria. Cal dir, que durant el període Romà Republicà no es troben gaires representacions. El tipus de carro més emprat a Roma és el de rodes de radis. Tot i així, és clar que continuen amb la utilització del carro tant com a element militar com per a element de transport.

Amb tota aquesta informació queda molt clara l'extensa implantació dels carros en moltes de les cultures d'Europa, això no resulta diferent en la península Ibèrica. Es planteja el dubte de la naturalesa dels carros dins la cultura ibèrica. Ja que la majoria dels carros trobats pertanyen a



alguna pràctica funerària. Així i tot, és evident pensar que no només s'usaven en àmbits religiosos. L'exemple de les rodes de carro a Sorba, sense estar associats a cap pràctica funerària també fa pensar en una utilitat simplement dedicada al transport, un bé d'ús domèstic.

Tipus de rodes

Cal elaborar una breu tipologia pel que fa als carros en l'antiguitat en l'àmbit tecnològic. On trobem diversos estils tant pel que fa a la tipologia de rodes com pel que fa a la tipologia d'eix. Trobem dos grans tipus de roda: la roda massissa (Fig. 39), que tot i el seu nom estaria formada per diferents materials units entre ells, amb una llanta de ferro i en la part interior reomplerta amb un cos de fusta;

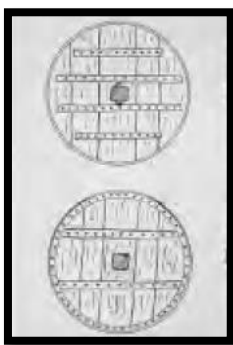


Fig. 39- Exemple de roda massissa. Font: Miró 2009.

el segon tipus de roda que trobem és la de radis (Fig. 38), molt més lleugera, la qual deixaria espai entre els diferents radis, molt possiblement emprant tant metall com fusta en la seva fabricació. Un dels aspectes comuns en els dos tipus de rodes serien les llantes que protegeixen el cos de la roda del seu moviment giratori sobre el terreny, el qual resulta extremadament abrasiu en la fusta.

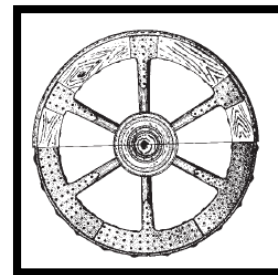


Fig. 38- Exemple de roda de radis. Font: Quesada 2005.

L'altre element tipològic dels carros també molt definitori seria la tipologia dels eixos de les rodes, els quals podrien ser fixos, on seria la roda que giraria lliscant amb l'eix pel contacte de l'eix de metall, amb una peça cilíndrica, també de metall, fixada a la roda; també trobem la tipologia d'eixos mòbils, en aquest cas, la roda quedaria fixada a l'eix i aquest seria el que realitzaria el moviment giratori.

Segons aquesta explicació, seguidament passem a indicar el tipus de restes arqueològiques que poden esdevenir d'un carro. Cal assenyalar que un dels elements més fàcils de reconèixer seria la llanta, amb claus distribuïts al llarg de tota la circumferència de l'objecte. L'aspecte d'aquestes llantes sol ser d'unes plaques corbes travessades amb claus i de secció lleugerament corba. Un altre element que és característic de les rodes, seria aquest cilindre metàl·lic que generaria la fricció amb l'eix, amb un diàmetre molt més petit, però segurament amb una secció més ampla que la roda, ja que es tracta d'un objecte amb un alt estrès mecànic. Per acabar, cal nomenar els radis o les plaques d'unió de les fustes de les rodes fixes, ambdós elements són de tipologies molt variables.

Paral·lels

Pel que fa als paral·lels més propers a les rodes trobades a Sorba cal remarcar dos exemples, les rodes de carro recuperades al jaciment de Camp de les Lloses (Tona) i la roda trobada a Montjuïc (Barcelona). A Badalona trobem un altre exemple de roda de carro, tot i així no hi ha estudis publicats sobre aquest objecte, tot i estar exposada al museu de Badalona.

El primer paral·lel presentat és el de la llanta de roda provinent del jaciment de Camp de les Lloses (Tona) (Duran 2017, Fig. 40), en aquest cas no hi ha cap estudi concret sobre aquesta peça, la qual s'enumera com a resultat de feines de

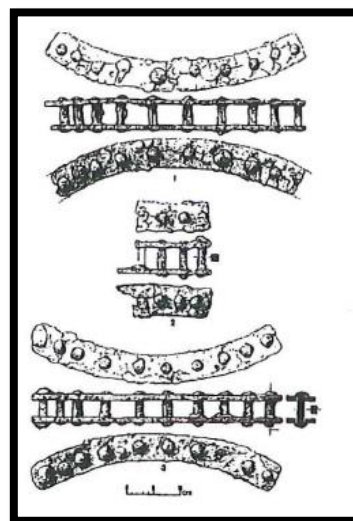


Fig. 40- Fragments de la roda trobada a camp de les lloses. Font: Duran 2017.



forja, juntament amb altres objectes de ferro, tot i això la cronologia en que apareix aquest exemplar seria entorn l'últim quart del s. II aC. Així doncs, cal dir que la roda provinent de Tona és visualment diferent de la de Sorba, ja que en aquest cas ens trobem amb un altre part del que seria la roda completa. En aquest cas trobem els reforços laterals (Fig. 39), molt segurament adherits al cos circular fet de fusta. Falta la part de la llanta que aniria col·locada entre placa i placa, la part que tindria el contacte amb la via, per tal de no escapar la part de fusta que donaria la consistència a roda completa.

El segon exemple (Fig. 41), prové de les excavacions realitzades a Montjuïc, Carme Miró va publicar un estudi sobre aquest objecte recuperat el 1946 dins d'una sitja ibèrica. Aquesta roda va ser datada, gràcies a trobar-se associada a ceràmiques àtiques de figures roges, al s. IV aC. (Miró 2009, 94). En aquest cas Serra Ràfols és l'arqueòleg que va trobar les rodes, explica amb molt de detall que es tracta de llantes de rodes massisses amb restes de fusta en el seu interior, també s'hi troben claus per a fixar la llanta al cos de fusta de la roda (Miró 2009, 87-88). Aquestes rodes de carro trobades a Montjuïc s'interpreten com a mitjà de transport, ja sigui per a persones amb un àmbit més social o domèstic o per a mercaderies, més relacionat amb un aspecte econòmic de la societat ibèrica (Miró 2009, 100).



Fig. 41- Fotografia d'una de les rodes trobades a Montjuïc. Font: Miró 2009.

Pel que fa als fragments de roda trobats a Sant Miquel de Sorba cal dir que han estat una veritable sorpresa, ja que restaven al museu esperant la seva identificació. Llegint la memòria d'excavació de Sorba realitzada per mn. Serra Vilaró, sorprèn un paràgraf dins l'inventari d'objectes de metall, en el que descriu la troballa: *"En el silo 145 había como una llanta de las ruedas de nuestros carros, cuya sección mide 10 por 45 mm. El diámetro no podemos precisarlo, por estar doblada y destruída en parte. Estaba llena de clavos hacia el interior, a intervalos de 10 cms. Los más cercanos y 15 los más distantes. Uno de los clavos, que se conserva de forma íntegro, mide 10 cms., con 10 por 14 en su sección mayor. La oxidación conserva restos de madera. No creemos hubiera sido una llanta de rueda de carro, pues es tan quebrado el país, y más el cerro, que impide el uso de estos vehículos"*. Serra Vilaró ja identifica aquestes llantes com a part del que seria una roda de carro, tot i que posteriorment rebutja aquesta interpretació.

De les possibles rodes de Sorba es van recuperar 10 fragments de llanta de diferents mesures (MSB-179-188), amb una secció transversal còncava d'entre 4 i 4,5 cm. Els claus són de secció quadrada, estan repartits amb una separació entre 15 i 10 cm (com ja comenta Vilaró en la seva memòria). En la part externa d'aquestes llantes, és a dir, la que mantindria el contacte amb la via, sembla molt utilitzada i desgastada, en alguns punts sembla que aquest desgast hauria causat la pèrdua d'aquests claus que fixarien les llantes. Amb l'actual estudi s'ha realitzat una cerca de totes les peces de Sorba emmagatzemades al museu, per tal de trobar algun indici de quin tipus de roda seria, no ha aparegut cap fragment de radi ni de placa per a fixar la fusta d'una roda massissa. Tot i així, tornant a l'afirmació de Serra Vilaró de l'abrupte del terreny,



sembla més possible el fet que es tractés d'una roda massissa, ja que les rodes de radis són menys freqüents en àmbits econòmics o bé de transport.

A partir de l'estudi dels fragments recuperats al museu, s'ha intentat buscar el diàmetre de la roda, es tracta d'una informació difícil de corroborar, puix en ser llantes de ferro qualsevol variació afectaria el càlcul del seu diàmetre. Tot i això els fragments millor conservats oscil·larien amb un diàmetre d'entre uns 70/75 cm. S'ha realitzat una reproducció a partir de les llantes menys deformades, la proposta seria una roda d'uns 70 cm d'alçada (Fig. 42), tot i que tan sols es tracta d'una proposta per al possible diàmetre de la roda. Cal dir, que per la quantitat de fragments, sembla que hi tinguem més d'un individu.

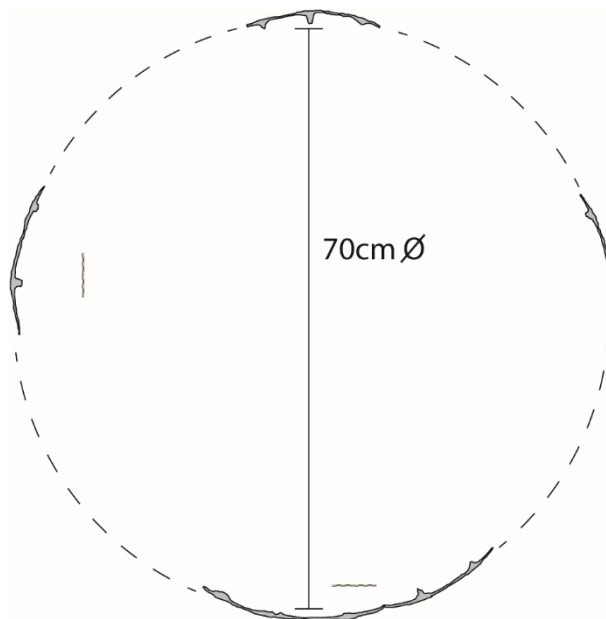


Fig. 42- Recreació esquemàtica del radi de la roda a partir dels fragments millor conservats. Font: elaboració pròpia.

Per a finalitzar aquest apartat, cal fer referència a un aspecte remarcable d'aquesta roda, es tracta del fet que Serra Vilaró tan sols referencia dues peces a la seva memòria d'excavacions del jaciment de Sant Miquel de Sorba, les dues provenen del mateix indret, la sitja nº 145. Les dues peces referenciades són una arracada d'or de factura grecoromana i els fragments de roda. A causa de no tenir les referències estratigràfiques ni cap menció a ceràmiques dins aquesta sitja, resulta gairebé impossible donar a aquesta sitja 145 una cronologia.

Així i tot, a causa de la poca informació que tenim no podem assegurar ni l'ús ni la cronologia d'aquestes peces. Amb aspectes que recorden a les rodes massisses de Montjuïc i aspectes com la joia d'or dipositada en la mateixa sitja que es podria interpretar com algun tipus de ritual, el fet d'enterrar un carro amb joies, molt comú en moltes cultures Europees del moment. Per aquest fet plantejem dos possibles usos d'aquestes rodes de carro. Un d'ells relacionat amb aspectes religiosos o bé rituals, com algun tipus de ritual fundacional. O bé un ús més terrenal, relacionant aquest carro, amb la tendència econòmica d'aquest jaciment, el qual s'especialitza en la producció d'excedent agrícola que transportarà cap a la costa, possiblement utilitzant vies com l'eix Cardener-Llobregat i amb la utilització de mitjans de transport com podrien ser els carros.

2.4. Camp social

2.4.1. Camp específic: Armament

Pel que fa a l'armament, només s'ha trobat una peça relacionada amb aquest camp, la qual està associada a una unitat estratigràfica. La peça en qüestió és una punta de llança de ferro (MSB-55; Làmina XIX), provinent de la UE-73, la qual, com ja s'ha comentat anteriorment, es tracta d'un nivell d'amortització de la cisterna d'època republicana. Aquesta llança és de mida mitjana, de fulla relativament estreta amb talls paral·lels, l'amplada màxima es troba a prop de la base. Del tipus 10 Var. VIII B de la classificació tipològica de Quesada. Amb possible cronologia entre s.



V aC fins al s. II-I a. C. (Quesada 1997a, 379-382). Resulta impossible donar una filiació a aquesta peça, ja que, tot i gaudir d'una tipologia i molts estudis relacionats amb l'armament, tant ibèric com romà, el nombre de tipologies i de diferències entre totes les puntes de llança de ferro és elevadíssim. Cada element de ferro s'ha de forjar, per tant, trobem un gran nombre de variacions, tan formals com pel que fa a les mesures i acabats de la peça, aquest fet fa que esdevingui un conjunt de puntes de llança tant heterogeni com nombrós. Tot i així, el fet de no poder classificar aquesta peça amb una filiació clara també ens remet a aquest moment en què es realitza l'amortització de la cisterna, datada al 100 aC, ens trobem en un moment on ja resulta evident una presència itàlica a l'assentament. La més que possible convivència de la població local amb la població exògena fa que aquest dubte de la filiació de la peça sigui exemple d'aquesta unió de cultures i s'apropa a la teoria que s'inclina per pensar que no es tracta d'una nova ocupació únicament romana militar de l'assentament, sinó amb una convivència entre els agents externs de filiació itàlica i la població local (Asensio et al., 2022).

A continuació ens topem amb dos exemplars més de puntes d'armament ofensiu amb asta. El primer exemplar és una punta de javelina curta, piramidal, massissa i de secció quadrada amb sistema d'emmanegament tubular (MSB-53, Fig. 43; Làmina XIX). Del tipus 11a Var. X segons la tipologia de Quesada. Pel que fa a la seva cronologia, Quesada comenta que a causa d'un exemplar trobat a la Bastida de Mogente amb cronologia del s. IV aC, li dona una àmplia cronologia, ja que d'aquest exemplar solitari passaríem a contextos romans del s. II aC, moment en què aquesta tipologia de puntes és més habitual (Quesada 1997a, 382-385). Trobem dos evidències per a classificar aquesta punta piramidal de javelina amb una filiació itàlica (recordem que per filiació en molts casos l'associem al concepte de per qui era utilitzada), tot i que la seva fabricació pugui ser local (Ble 2015, 156). La primera és la seva cronologia, molt comú al s. II aC, és a partir d'aquest segle que es constata la presència itàlica al jaciment de Sorba, la segona és el fet que es tracta d'una tipologia de punta molt semblant als *pila* lleugers, els quals, tindrien una grandària superior, però coincidirien en molts aspectes formals. Al jaciment de Camp de les Lloses (Tona) trobem un paral·lel de pilum lleuger piramidal de secció quadrada i emmanegament tubular, datada a inicis del s. II aC. moment en què relacionen un fort procés de romanització visible al jaciment (Duran et al., 2000, 280).



Fig. 43- Punta de javelina. Font: elaboració pròpia.



Fig. 44- Punta de llança. Font: elaboració pròpia.

L'últim exemplar d'aquest armament ofensiu amb asta és una punta de llança de mida mitjana sense nervi (MSB-54, Fig. 44; Làmina XIX), l'amplada màxima es troba en la part inferior de la fulla. Conserva una part de l'emmanegament que com totes les llances hauria de ser tubular. Del tipus 5c Var. VC de la classificació tipològica de Quesada. Amb una cronologia ampla que va del s. IV aC fins al II aC (Quesada 1997, 369-373). Com passa amb la primera punta de llança (MSB-55), és impossible donar-li una filiació, ja que es tracta d'una forma que no es relaciona la seva utilització amb una cultura en concret.



Durant les intervencions de Serra Vilaró també es van recuperar 4 projectils de fona de forma ametllada o fusiforme amb vèrtex apuntats i de secció lleugerament el·líptica (MSB-48,49,50,51; Fig. 45; Làmina XIX), fabricat amb motlle bivalve. Del tipus 1c de la proposta tipològica de Vöiling (Vöiling 1990, 34; Fig. 46). Com passa amb les puntes de llança, no es pot determinar aquest tipus d'armament llancívol amb cap filiació, ja que tant ibers com romans l'utilitzarien. Tot i això, gràcies al treball de Morell, podem acostar-nos a

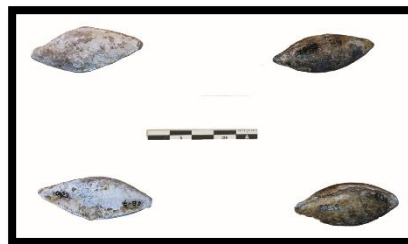


Fig. 45- Projectils de fona. Font: elaboració pròpia.

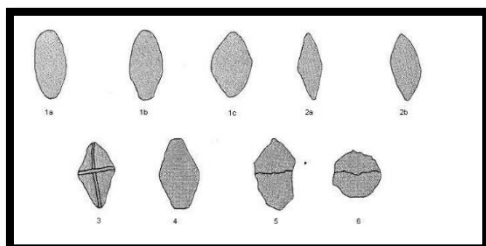


Fig. 46- Tipologia de projectils de fona Font: Vöiling 1990.

una possible cronologia, ja que fa una associació quantitativa per mitjà dels pesos de projectils trobats a jaciments ibèrics del nord-est peninsular, en aquest sentit proposa que els projectils que presenten un pes proper o igual al de 55 g serien associables al s. I aC. (Morell 2010, 415-421).

Un altre peça interessant dins de l'armament de Sorba és un fragment d'algun tipus d'arma de tall (MSB-149; Làmina XIX). Identificada a partir de la seva secció lenticular que indicaria que es tracta d'un fragment d'alguna arma amb doble tall. Tot i ser molt difícil d'identificar, ja que es tracta d'un fragment molt petit, es podria tractar d'un fragment del tipus VII de la tipologia de Quesada, és a dir, un fragment d'espasa del tipus La Tène o una adaptació hispànica (Quesada 1997, 243-258). Amb una possible cronologia al voltant de s. IV aC, per tant, classificarem aquest fragment amb una filiació local, ja que ni per tipologia d'armament ni per cronologia es pot dubtar de la seva filiació

L'últim conjunt de peces que conforma el camp genèric d'armament són 5 possibles virolles (MSB- 65-70; Làmina XIX). Es tracta de la part inferior de l'armament d'asta.

2.4.2. Camp genèric: activitats hípiques

Cap de les peces que integren aquest camp no ve associada a cap unitat estratigràfica, per tant, la proposta cronològica es fa realment difícil. El primer element que trobem relacionat amb les activitats hípiques és una de les parts que formaria un mos de cavall (MSB- 147, Fig. 47; Làmina XX), format per una tija de secció circular amb dues anelles als extrems, una en vertical i l'altre en horitzontal una respecte a l'altre.



Fig. 47- Mos de cavall. Font: elaboració pròpia.

La següent peça que trobem, la qual resulta l'evidència més clara d'activitats hípiques al jaciment de Sorba és un esperó de bronze amb tija de secció aplanada i punta cònica (MSB-35, Fig. 48; Làmina XX), el qual es podria classificar dins el tipus B de Dixon i Southern (Quesada 2005, 126). El sistema de fixació d'aquest esperó és el que serveix per a classificar-lo, en el nostre



Fig. 48- Esperó de bronze.
Font: elaboració pròpia.

cas el sistema és de llaçada, ja que als extrems de l'esperó té uns forats per on es passaria una corda per fixar-lo al taló del genet. No es pot donar cap cronologia ni filiació a aquesta peça, tot i que Quesada relaciona aquest sistema de llaç amb el món ibèric (Quesada 2005, 125).

Per a finalitzar el camp específic d'activitats hípiques trobem un exemplar de *tintinnabulum* de bronze amb anella hexagonal i perfil sinusoidal (MSB-36, Fig. 49; Làmina XX), segons Enckevort i Willens es tracta d'un tipus d'ornament per a arnesos de



Fig. 49-
Tintinnabulum de bronze.
Font: elaboració pròpia.

cavalleria romana (Enckevort i Willens). Un paral·lel d'aquesta peça podria ser l'exemplar trobat al campament principal romà de la Loma (Palencia) (Peralta 2007, 506), a aquest campament romà se li atorga una cronologia entorn el 29- 16 aC, en context de les Guerres Càntabres. Tant pels extensos estudis com pels paral·lels presentats, podem proposar una filiació itàlica de la peça.

2.4.3. Camp genèric: equipament militar

Ens trobem amb l'últim camp genèric que integra les peces relacionades amb activitats socials. Aquest camp s'ha relacionat amb tots aquells objectes no considerats com armament, però sí part del que seria el món militar. Per a començar ens trobem amb un conjunt de 7 claus o *clavi caligarii*, de cabota cònica i tija amb secció quadrada (MSB-58-54, Fig. 50; Làmina XX). Els quals es van trobar



Fig. 50- Clavi caligarii. Font: elaboració pròpia.



Fig. 51- Estaca de tenda.
Font: elaboració pròpia.

durant la neteja de l'estrat superficial de la torre 1, la qual va ser construïda durant el període ibèric ple, però posteriorment, en època republicana s'hi va realitzar una reforma. Els *clavi* recuperats, els classifiquem dins el tipus 3 de la tipologia realitzada per Ble (Ble 2015. 252-254). Per tant, al ser recuperats sobre una torre amb una última reforma d'època republicana i ser un tipus de material sobretot relacionat amb el món romà proposem relacionar aquestes peces amb una filiació itàlica.

Com a última peça d'aquest camp presentem una estaca de tenda de campanya de secció quadrada amb un eixamplament i un forat en la part proximal (MSB- 57, Fig. 51; Làmina XX). Es tracta d'una peça relacionable amb paral·lels trobats en campaments romans, com els exemplars de La Loma (29- 16 aC)(Peralta 2007, 508-509) o bé els exemplars provinents del campament romà de Càceres el Viejo (Bishop, Coulston 1993, 63), amb una cronologia molt concreta, ja que l'assentament es crea al 78 aC. i s'abandona al 80 dC. (Sala i Moratalla 2014).

Com passa amb el conjunt de claus de *caligae*, aquests objectes estan estretament relacionats amb la presència militar romana, per tant, proposem una filiació itàlica per a la nostra peça, tot i que no podem atorgar-li una cronologia.



2.5. Camp sociocultural

2.5.1. Camp genèric: instruments d'escriptura

En aquest camp trobem dues peces estretament lligades a la presència itàlica al jaciment de Sant Miquel de Sorba. La primera peça és de gran importància, ja que va associada a una unitat

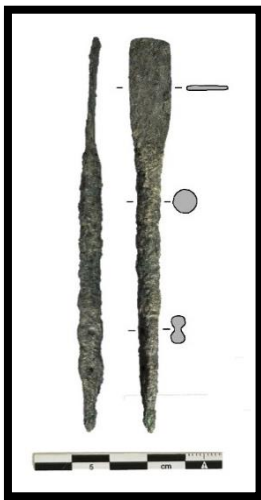


Fig. 52- Estilet de bronze. Font: elaboració pròpia.

estratigràfica, per tant, se li pot atribuir una cronologia concreta. Estem parlant d'un estilet de bronze, amb una espàtula a l'extrem proximal, i al cantó oposat la punta amb dues perforacions (MSB-56, Fig. 52; Làmina XX), Olesti el classifica dins el tipus A4-B1-C2 de la tipologia Schaltebrand (Olesti 2019, 73) (Schaltebrand, 2012). Aquesta peça era utilitzada per escriure amb la punta a les *tabulae ceratae*, a més, l'espàtula de la part proximal seria utilitzada per a allisar la cera de la tableta d'escriptura (Asensio et al., 2022). Aquesta peça pertany a la UE- 75 un nivell de rebliment d'una de les sitges d'època ibèrica tardana recentment excavades, en aquest sentit li podem atorgar una cronologia d'entre el s. II i I aC. . Olesti parla d'aquests objectes en el seu article sobre instruments d'escriptura al nord-est peninsular, assenyalant que els exemplars de *styli* d'os es troben de forma abundant en assentaments ibèrics, com el cas de Sorba, on es documenten un bon grapat. Podríem estar davant d'un tipus d'instrument directament resultant d'aquest procés de

romanització, mostrant un augment de l'alfabetització d'algunes parts de la població local. Tot i així, l'estilet de Sorba encara no té cap paral·lel, per tant, la nostra proposta és que aquesta peça seria de filiació itàlica, tant per tipologia com per la cronologia de la UE on es trobava.

Un altre element directament relacionat amb els objectes d'escriptura són les espàtules, Feugère fa una classificació tipològica dels diferents tipus d'espàtules dins del seu article "*les spatules à cire à manche figuré*", seguint el seu treball classifiquem l'espàtula de Sorba (MSB-34, Fig. 53; Làmina XX) dins del tipus B1, el qual es caracteritza per tenir una doble espàtula, amb els dos extrems actius i triangulars, cap a la meitat la peça s'estreta i passa de la secció aplanada dels extrems a secció quadrada (Feugère 1995, 322). Com amb l'anterior peça, tot i no tenir UE associada, la cronologia d'aquest tipus de peces seria entorn els segles II-I aC. (Ble 2015, 297), la qual coincideix amb la cronologia de la UE de l'estilet. En aquest sentit, proposem una filiació itàlica d'aquesta peça, que podria ser utilitzada en certs àmbits de la població local, però es tracta d'un tipus d'instrument lligat a la presència romana.



Fig. 53- Espàtula per a tableta de cera. Font: elaboració pròpia.

2.6. Objectes indeterminats

Pel que fa als objectes que presentem dins aquest camp, es tracta d'objectes els quals no s'ha pogut determinar per a què serien emprats, per tant, resulta del tot impossible explicar gaire més que els aspectes formals ja registrats dins les taules d'inventari. Dins aquest grup només



trobem quatre objectes amb UE, la majoria provinents de la UE-73, és a dir, l'enderroc i rebliment de l'edifici B o cisterna d'època republicana, l'altre que trobem és la UE-74, es tracta del nivell que omple una estructura negativa, una sitja, perfectament datada dins el període ibèric tardà, en recuperar d'aquest nivell fragments de campanianes B (Memoria 2012).

3. ANÀLISIS QUANTITATIVES

En aquest apartat es presenten els resultats obtinguts a partir d'una anàlisi quantitativa de diferents paràmetres lligats a les peces estudiades, com la filiació o bé els diferents camps genèrics i específics, amb la següent comparació entre aquests resultats obtinguts. La intenció és aportar més informació sobre la naturalesa d'aquest assentament així com per a comprendre la seva filiació. És important remarcar que aquestes anàlisis quantitatives estan fetes per a ser comparades entre ells, a partir de proposar diferents mirades pel que fa al recompte dels materials.

Per a començar l'anàlisi quantitativa, cal dir que la majoria dels objectes amb un 89,45% es troben descontextualitzats (195 peces), en contraposició al baix número d'objectes associats a un context arqueològic, amb 23 peces que suposen un 10,55% del total (Fig. 54).

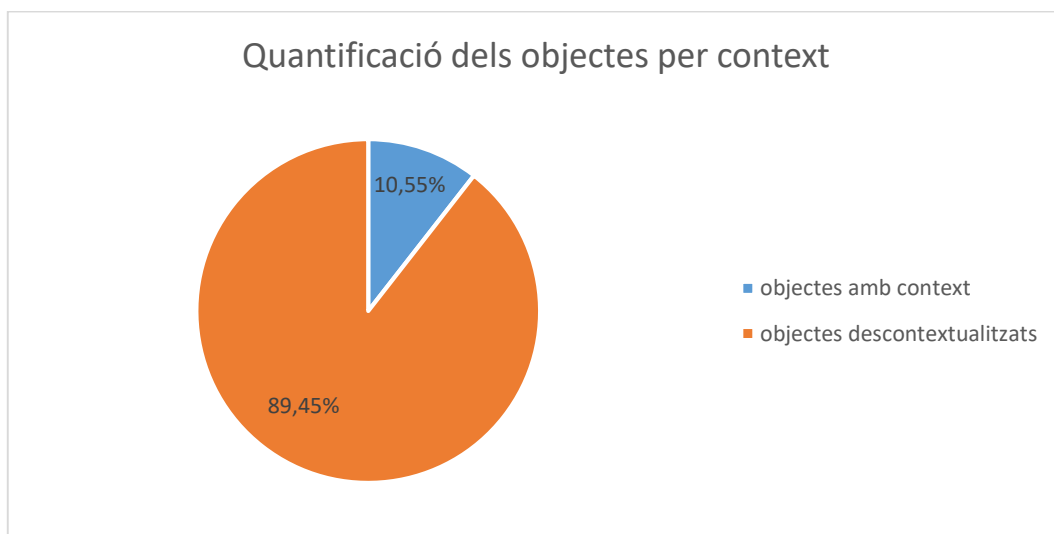


Fig. 54 Percentatges dels objectes per context. Font: elaboració pròpia.

El 100% (23 peces) de les peces que pertanyen a aquest 10,55% d'objectes amb context, són peces que provenen d'unitats estratigràfiques de la fase republicana o de l'ibèric tardà, compreses entre els segles II i I aC. Cal remarcar el fet que no hi hagi materials del període ibèric ple en aquest estudi es deu al fet que els materials recuperats d'aquestes fases són peces informes que no han pogut ser incloses en aquest estudi, ja que ha estat impossible identificar-les.

De les peces que no estan associades a cap unitat estratigràfica trobem dos grups ben diferenciats: les peces que han pogut ser datades per mitjà de tipologies les quals suposarien un 11,79% (23 peces) del total d'aquest grup i les peces sense estudis tipològics que, per tant, no disposen d'una datació, suposen un 88,21% (172 peces) del total.



D'aquestes 23 peces datades per mitjà de tipologies, el 86,96% (20 peces) pertanyen al període ibèric tardà i un 13,04% (3 peces) pertanyen al període ibèric ple. Així doncs, tenint en compte que només 3 peces de tot el lot pertanyen al període ibèric ple, a partir d'ara ens centrarem en els materials compresos en les fases ibèriques tardanes, descartant els materials de l'ibèric ple en les següents anàlisis, ja que no pertanyen a la mateixa fase, per tant, no poden ser analitzades conjuntament.

Tot i això, queden 172 peces (88,21%), les quals no poden ser excloses d'aquest estudi per la gran quantitat d'informació que aporten, però que no estan associades a cap cronologia (ibèric ple o tardà). Tenint en compte que el 100% de les peces amb UE associada són de fases de l'ibèric tardà i que el 86,96% de les peces classificades amb criteris tipològics corresponen a l'època republicana, tot ens porta a pensar que la gran majoria d'aquestes 172 peces sense UE ni tipologies han de pertànyer al període ibèric tardà o republicà. Per aquesta raó, continuarem elaborant les anàlisis quantitatives tenint en compte les 43 peces ben datades sumades a aquests 172 objectes descontextualitzats (205 objectes en total); donant per vàlides aquestes dades com a pròpies del període ibèric tardà (s. II-I aC)¹.

Una primera anàlisi és la relativa a la filiació (Fig. 53), per tal de visualitzar la representació local i exògena dins el conjunt de materials analitzats. Aquesta informació ha estat comparada amb un altre estudi i recompte de materials ceràmics, realitzat dins el marc del congrés de Lezuza sobre la cultura material romana a la *Hispania* republicana (Asensio et al., 2018). En aquest cas s'han estudiat i analitzat els materials ceràmics trobats a les UE d'amortització de la cisterna d'època republicana, associats a contextos entorn els s. II-I aC. En aquest article s'identifiquen tots els tipus de ceràmiques, tant importades com locals, fent una anàlisi quantitativa de tot el conjunt. On les importacions identificades en aquests estrats suposarien el 19,5% del total i les ceràmiques locals suposarien el restant 80,5%. Si observem la gràfica de quantificació segons la filiació dels objectes de metall, és evident que els resultats d'ambdós recomptes són similars, pel fet que una gran majoria dels materials són de producció local, en el cas dels materials ceràmics amb un 80,5% i un 90,7% dels metàl·lics, així doncs, ens trobem amb un altre aspecte que podria reforçar la interpretació d'aquests materials sense context com a materials de filiació local-indeterminada. És important remarcar aquest 9,30% d'objectes metàl·lics de filiació itàlica, molt proper al 19,5% de ceràmiques importades, de les quals, un 96% són de producció itàlica anàloga al fet que el 100% de les peces metàl·liques importades identificades també són de filiació itàlica.

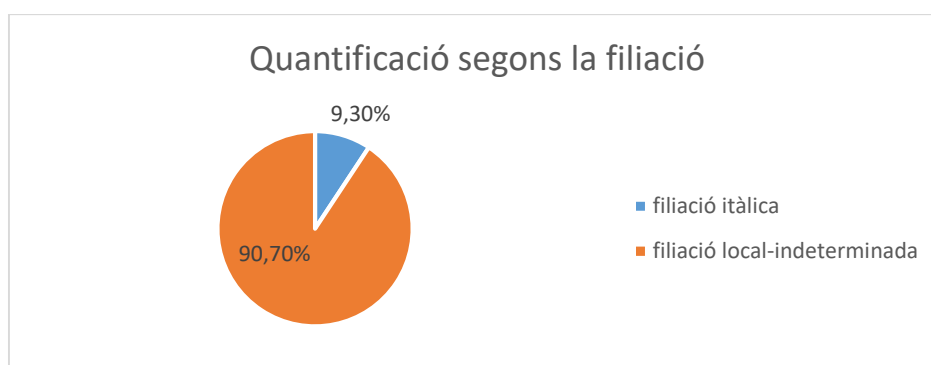


Fig. 55 Percentatges segons la filiació. Font: elaboració pròpia.

¹ Tenint en compte que assumim que tot i que una petita part d'aquestes peces pogués pertànyer al període anterior (s. V-III aC.), això no distorsionarà el present anàlisi.



A continuació passem a analitzar els grups funcionals dels objectes metàl·lics anteriorment associats a una filiació local (Fig.56). En aquest nivell d'anàlisi s'observa que el 69,23% (135 peces) dels objectes que integren aquest grup pertanyen al camp econòmic. En segon lloc, trobem els objectes indeterminats amb un 14,36% (28 peces) i amb última instància, el 7,18% per als camps domèstic i social (14 peces ambdós). Els objectes del camp econòmic estan molt relacionats amb les activitats quotidianes, per tant, resulta lògic que en aquest camp predominin els objectes de producció local.

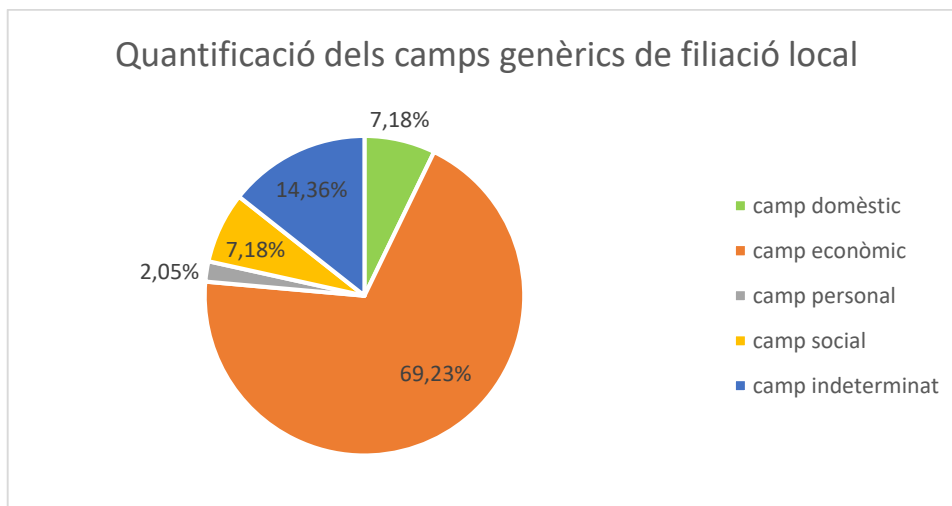


Fig. 56 Percentatges dels camps genèrics de filiació local. Font: elaboració pròpia.

Veient la preponderància del camp econòmic, el següent pas és el desglossament d'aquest per camps específics (Fig. 57). El camp amb més presència és l'agricultura amb un 30,78% (12 peces), seguit pels objectes relacionats amb activitats metal·lúrgiques amb un 23,08% (9 peces) del total i tancant amb els camps específics del treball de la fusta i els objectes per a la construcció i maçoneria, ambdós representen un 15,38% (6 peces). És important esmentar que en aquest recompte no s'ha tingut en compte el camp específic de quincalleria, ja que es tracta sempre del camp específic més nombrós, però el qual podria estar relacionat amb moltes activitats econòmiques, per aquest fet creiem necessari no tenir-lo en compte en aquest nivell d'anàlisi.

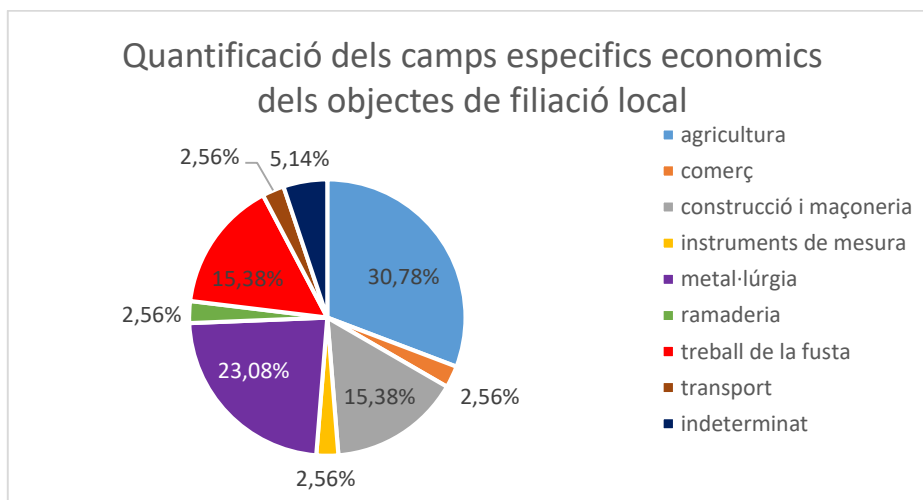


Fig. 57 Percentatges dels camps específics econòmics. Font: elaboració pròpia.



Acabem amb el gràfic dels grups funcionals entre els objectes de filiació itàlica (Fig. 58). Podem observar la predominança de dos camps en concret, el camp social amb un 50% (10 peces), principalment constituït per objectes estretament relacionats amb el món militar, en gran mesura equipament militar, amb peces com els *clavi* o la piqueta de tenda; també integra aquest grup el *tintinnabulum* com a element de cavalleria; ressaltant el fet que tan sols hi apareix un element propi de l'armament itàlic, una punta de javelina. En segon lloc, trobem el camp personal amb un 25% (5 peces) integrat per peces com fibules, botons i sivelles, tots ells objectes estretament lligats amb el món militar; dins aquest camp trobem l'únic objecte que no estaria directament relacionat amb el món militar, es tracta de l'arracada d'or de producció grecoromana. Els segueix el camp domèstic amb un 15% (3 peces), la totalitat de les peces que integren aquest grup són objectes de vaixel·la, també generalment associats a contingents militars, com el mànec de *simpulum* o la nansa i el peu de gerra. En últim lloc, trobem el camp socioeconòmic, amb un 10% (2 peces), l'únic grup que no està necessàriament lligat amb el món militar (tot i que hi ha investigadors que els posen en relació amb contingents militars), integrat per l'estilet de bronze i la doble espàtula.

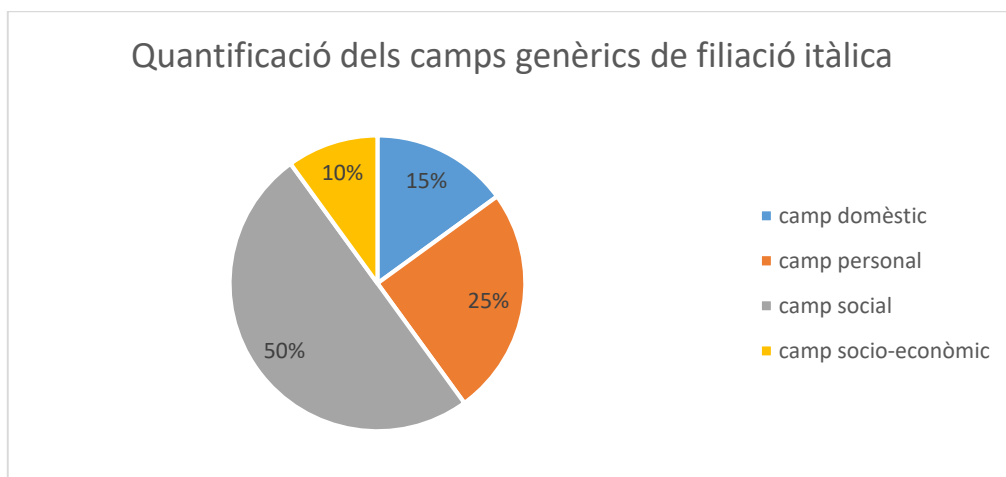


Fig. 58 Percentatges dels camps genèrics de filiació itàlica. Font: elaboració pròpia.



4. CONSIDERACIONS FINALS I PERSPECTIVES DE FUTUR

En aquest apartat de consideracions finals desenvoluparem les diverses problemàtiques o controvèrsies que planteja aquest jaciment, les quals, aquest estudi té la intenció d'aclarir o, si més no, d'aportar certa informació. En primera instància, recordarem que ens trobem amb un conjunt de peces on la majoria estan descontextualitzades completament; en segon lloc topem amb la incògnita sobre la naturalesa del jaciment en les fases de l'ibèric ple i tardà; com a última incògnita caldria resoldre la controvèrsia sobre la filiació de l'assentament durant el període ibèric tardà.

Pel que fa a la problemàtica que concerneix les peces descontextualitzades, en un primer punt, ha estat abordada per mitjà de la classificació en l'estudi de materials, relacionant certs objectes amb les seves tipologies, aportant cronologies concretes. Les peces que poden tenir una atribució cronològica sòlida a partir de l'anàlisi tipològica pertanyen majoritàriament al període republicà o ibèric tardà (un 86,96% de les datades tipològicament). Pel que fa a les peces amb context el 100% d'aquestes peces pertany a l'època de l'ibèric tardà. Així doncs, com a conclusió de la primera problemàtica presentada, tot sembla apuntar que la gran majoria de les 195 peces sense context es poden atribuir a la fase ibèrica tardana i així ha estat considerat en l'aproximació quantitativa.

En segon lloc, trobem la problemàtica sobre la naturalesa del jaciment, que a partir d'anàlisis estadístiques i la classificació de les peces s'ha pogut extreure diferents conclusions. La informació aportada sobre el període ibèric ple es escassa (pel reduït volum de peces d'aquest moment) però consistent, pel fet que els únics tres objectes classificats dins l'ibèric ple són clarament béns de prestigi, en concret, una sivella de placa ibèrica, una esfera de bronze de petites dimensions identificada com a penjoll o arracada, i un fragment d'una possible espasa del tipus La Tène. Tots tres objectes reforcen la idea de la presència d'unes elits que possiblement gestionen aquest nucli fortificat del període ibèric ple, que esdevé centre especialitzat en l'emmagatzematge de cereals en el segle III aC. En relació amb aquest caràcter de l'assentament ibèric abans del 200 aC, trobem una continuïtat en el període ibèric tardà, amb una clara preponderància del camp econòmic sobre els altres camps, amb un 69,3% del total de grups funcionals. Simultàniament, el camp econòmic més nombrós és el de l'agricultura, amb un 30,78%, on trobem exemples d'eines com una dalla i podalls. Aquestes dades apunten a la continuïtat, pel que fa a la naturalesa del jaciment, com a centre especialitzat en acumulació d'excedent agrícola. Una altra evidència que reforça aquesta teoria podria ser la presència d'aquestes possibles rodes de carro, molt segurament utilitzat per al transport d'aquest excedent, utilitzant les vies que circularien per les valls dels rius de l'eix Cardener-Llobregat. Per tal de transportar aquest excedent agrícola cap als assentaments de major entitat situats a la costa.

La tercera i darrera problemàtica, i la que més discussió genera, és aquella relativa a la filiació de l'assentament en època republicana o ibèrica tardana. Trobem estudis que proposen que a partir del s. II aC, Sant Miquel de Sorba passa a ser un *praesidia* (Ble, 2015) o *castellum* (Padrós, 2016), establiments de filiació totalment itàlica; com també trobem publicacions que proposen un caràcter més local de l'assentament en aquesta època ibèrica tardana (Asensio et al.; en premsa). Així doncs, un cop presentades les incògnites passem a les conclusions extretes a partir del nostre estudi dels objectes metàl·lics.



Cal presentar el context arqueològic on jaciments de la Lacetània com Sant Miquel de Sorba o Castellvell d'Olius, els quals comparteixen unes característiques, com per exemple: ambdós gaudeixen de muralles les quals van ser ampliades i reforçades cap al s. II aC, amb una baixa densitat pel que fa a l'hàbitat, lligats a una gran concentració de sitges dins del perímetre emmurallat i una cisterna a la part central de l'assentament. Els dos jaciments són interpretats a partir del s. II aC. com a *castella*, és a dir, com a fortins romans dedicats al control del territori. Gràcies als especialistes en arqueologia del conflicte, la qual ha tingut una forta implicació els darrers anys, que s'han dedicat a investigar sobre la presència militar romana al territori ibèric, han pogut identificar un conjunt de jaciments, com a exemples d'assentaments de filiació itàlica amb una naturalesa militar. Però, pel que fa als jaciments indígenes que tenen una continuïtat als segles II i I aC, l'anàlisi de la seva evolució ha comportat una sèrie de teories que podrien estar esbiaixades a causa de la interpretació errònia de la naturalesa d'aquests assentaments (Asensio et al., en premsa).

Assimilant que amb l'arribada i establiment dels contingents militars romans Sant Miquel de Sorba passa de ser un jaciment amb una clara naturalesa econòmica, destinat a l'acumulació d'excedent agrícola a un establiment de naturalesa militar destinat al control del territori. Aquest tipus d'interpretació també s'atribuiria a altres jaciments amb cronologies i certs aspectes molt semblants al cas de Sorba o Castellvell d'Olius, com poden ser assentaments de l'ibèric ple com el Cogulló o la Codina (Padrós, 2016, 216). Per tant, el que es proposa és que tots els nuclis de poblament indígena de certa entitat, els quals tenen una continuïtat al s. II-I aC, han esdevingut enclavaments relacionats amb el control del territori per part de l'exèrcit romà, com fortins, *castella* o *praesidia*. Aquestes interpretacions també s'han donat a jaciments situats a la Laietània com Turó del vent, el Turó de Ca n'Oliver o bé Castellot de Bolvir a la Ceretània (Asensio et al., 2022). S'està afirmant, amb aquestes interpretacions, que ja no hi ha cap assentament de filiació indígena i amb certa autonomia en tot el territori del nord-est de la península a partir del s. II aC.

L'article de Lezuza (Asensio et al. 2018) posa en rellevància el fet que una àmplia majoria dels materials que apareixen en contextos del s. II - I aC. són de filiació indígena, recordem el 90,7% de material metàl·lic de filiació local i el 80,5% de les ceràmiques locals, que posen de manifest la continuïtat de la població local dins aquest nucli (Asensio et al. 2018).

Després d'analitzar els materials classificats amb una filiació itàlica, es posa de manifest el caire militar de la presència itàlica a Sorba, amb un 90% del total d'objectes de filiació itàlica relacionats amb el món militar. Tot i això, els resultats de l'anàlisi del material de filiació itàlica no semblen conduir a una interpretació d'un contingent militar de certa importància instal·lat a Sorba, sinó que representen un 9,3% del total de peces, que contraposat al 90,7% de peces de filiació local, sembla un valor massa baix per a relacionar-lo amb un contingent militar d'importància assentat en un *castellum*.

Tenim elements molt definitoris, pel que fa a la presència militar romana al jaciment, un exemple seria el lot de *clavi* propis del calçat de l'exèrcit romà, però quantitativament, creiem que set individus no es poden assimilar com una forta presència militar romana en aquest assentament, sinó, com a molt un destacament de reduïdes dimensions que conviuria amb la població local. Un altre clar exemple seria el *ludus latruncularum*, un tauler de joc estretament relacionat amb el món militar romà .

Arribats a aquest punt, tornem a esmentar la problemàtica de la sobre-interpretació de molts jaciments ibèrics tardans com a enclavaments militars romans, durant aquest període relacionat



amb el procés de romanització. A partir dels resultats obtinguts de l'estudi dels materials metàl·lics, la interpretació que en resulta s'apropa més amb la proposta que el poblat ibèric de Sant Miquel de Sorba hagués tingut una continuïtat durant els s. II i I aC, ja sigui pel que fa a la població que l'integraria, així com, pel que fa a la naturalesa pròpia del jaciment, totalment lligada a l'activitat econòmica d'acumulació d'excedent agrícola. Amb una convivència, possiblement per mitjà de pactes (en aquest cas possiblement de caràcter econòmic) entre les elits locals i els òrgans dirigents i administratius itàlics encarregats del subministrament alimentari cap a altres punts del territori.

Essent l'assentament ibèric de Sorba un clar exemple de la romanització de les comunitats indígenes, amb exemples com els *styli* d'os documentats al jaciment, fent referència a la interpretació que fa Olesti en el seu estudi sobre aquests objectes d'escriptura, on planteja la possibilitat d'interpretar aquests objectes (generalment atribuïts a una filiació itàlica) trobats en assentaments ibèrics, no com a exemple de la filiació itàlica del jaciment, sinó com a exemple del procés de romanització de la població local, relacionant la fabricació d'aquests objectes d'escriptura per part de la població indígena, així com pot ser un indicador dels primers indicis que marcarien l'assimilació de la llengua llatina per part de la població local.

Per tant, proposem la visió del jaciment ibèric de Sant Miquel de Sorba com a exemple de la continuïtat de la població indígena i de la naturalesa econòmica del jaciment durant els s. II i I aC, amb una presència militar romana segurament associada a les elits locals per mitjà de pactes, deixant un cert grau d'autonomia a aquestes comunitats indígenes. Amb una evidència clara de la presència militar romana a Sorba, però no prou contundent, partint del recompte, per a classificar aquest enclavament amb una única filiació itàlica destinada al control del territori, al contrari, ens apropem a la teoria d'una possible convivència entre una àmplia població local amb una presència militar romana, amb una clara continuïtat del camp de sitges *intramura* després de l'arribada itàlica, això podria assenyalar la cooperació d'ambdues filiacions dins un mateix procediment econòmic, molt possiblement a partir de pactes entre les elits locals i els nous agents exògens que pretenen controlar i colonitzar el territori. Tot ens allunya de la teoria que apunta que Sant Miquel de Sorba podria ser un *praesidium* (Ble, 2015) o *castellum* (Padrós, 2016). Totes aquestes evidències, fan pensar en el probable establiment de tropes de l'exercit romà, molt possiblement amb un caràcter més econòmic que militar, pel fet que com ja s'ha explicat amb anterioritat, la fase republicana es troba vinculada a una continuïtat de la utilització de les sitges.

Al llarg dels pròxims anys la intenció pel que respecta al jaciment és la d'excavar en extensió la zona que quedaria entre el nou perímetre de muralla i l'antic, constituït a partir del s. II- I aC, el qual podria aportar més llum sobre la incògnita de la naturalesa del jaciment, ja que podria aparèixer part del que serien hàbitats amb una cronologia a partir del s. II aC, per tant, l'estudi tant dels materials metàl·lics com els materials ceràmics podria aportar noves conclusions o reforçar les conclusions extretes d'aquest estudi de materials.

Cal també remarcar la intenció de elaborar anàlisis arqueo-metal·lúrgiques en certes peces més rellevants, per tal d'ampliar la informació obtinguda amb el present estudi.

Un altre punt relacionat amb les perspectives de futur seria el fet que resulta necessari l'anàlisi dels materials metàl·lics dels diversos jaciments situats a la Lacetània per a poder elaborar comparacions entre els resultats assolits per a cada jaciment i així poder entendre les tendències que prendria aquesta zona al llarg del període ibèric, des de l'ibèric antic fins a l'ibèric tardà.



Com a reflexió final, podem concloure que aquest darrer terme ibèric tardà, pel cas de Sant Miquel de Sorba, ens sembla més apropiat que el de romà republicà.

5. BIBLIOGRAFIA

ABAUZIT, P. (1963). *Note sur quelques rasoirs hallstattiens*. In: Revue archéologique du Centre de la France 2-3 pp. 203-217.

ASENSIO D.; BELARTE C.; SANMARTÍ J.; SANTACANA J. (1998). *Paisatges ibèrics. Tipus d'assentaments i formes d'ocupació del territori a la costa central de Catalunya durant el període ibèric ple*. Universitat de Barcelona. Actas Congreso Los Íberos, Principes de Occidente, p. 373-385.

ASENSIO, D.; CARDONA, R.; FERRER, C.; MORER, J.; POU, J. (2001). *Tipus d'assentaments i evolució del poblament ibèric a la Catalunya central (eix Llobregat-Cardener)*. A: MARTÍN, Aurora; PLANA MALLART, Rosa (coord.). *Territori polític i territori rural durant l'edat del ferro a la Mediterrània occidental*. Actes de la taula rodona celebrada a Ullastret. Ullastret: Museu d'Arqueologia de Catalunya, p. 183-202. (Monografies d'Ullastret; 2).

ASENSIO, D.; FRANCÈS, J.; PONS, E. (2003). *Les implicacions econòmiques i socials de la concentració de reserves de cereals a la Catalunya costanera en època ibèrica*. Cypsela: revista de prehistòria i protohistòria, [en línia], Núm. 14, p. 125-40.

ASENSIO, D.; CELA, X.; MORER, J.; (2005). *El jaciment protohistòric del Turó de la Font de la Canya (Avinyonet del Penedès, Alt Penedès): un nucli d'acumulació d'excedents agrícoles a la Cossetània (segles VII-III a.C)*. Catarroja (Comunidad Valenciana).

ASENSIO, D.; CELA, X.; MIRÓ, C.; MIRÓ, M.; REVILLA, E. (2009). *El nucli ibèric de Montjuïc. Les sitges de Magòria o Port*. Quarhis: Quaderns d'Arqueologia i Història de la Ciutat de Barcelona [Barcelona: Ajuntament de Barcelona, Museu d'Història de la Ciutat], núm. 5, p. 14-85.

ASENSIO, D.; CANTERO, F.; CARDONA, R.; GIL, B.; MORER, J.; POU, J.; FERRER, C.; (2010). *El poblament ibèric al Solsonès: Un estat de la qüestió a partir dels treballs del Centre d'estudis Lacetans*. Jornades d'arqueologia de la Catalunya central

ASENSIO, D.; CANTERO, F.; CARDONA, R.; GIL, B.; MORER, J.; POU, J.; SÁNCHEZ, L.; Centre d'Estudis Lacetans (2016). *Seguint les passes de Mossèn Serra i Vilaró: Novetats sobre l'evolució del poblament ibèric a la Lacetània septentrional a partir de l'activitat arqueològica del Centre d'estudis Lacetans*. IV Jornades d'arqueologia de la Catalunya central. p. 44- 65.

ASENSIO, D.; CANTERO, F.; CARDONA, R.; GIL, B.; MORER, J.; POU, J.; SÁNCHEZ, L.; (2018). *El núcleo fortificado de Sant Miquel de Sorba (Montmajor, Berguedà) durante los siglos II-I aC: la evidencia de los conjuntos cerámicos y su significación en el contexto de la 'romanización' en la Catalunya central*. H.Úroz i A. Ribera (Eds.), Congreso Internacional sobre 'Cultura material romana en la Hispania republicana1-2

ASENSIO, D.; CANTERO, F.; CARDONA, R.; GIL, B.; MORER, J.; POU, J.; SÁNCHEZ, L.; (2020). *El Solsonès en època d'Anníbal: el poblament ibèric a la zona durant el segle III aC (300-180 aC)*. Treballs d'Arqueologia, núm. 24, p. 1-20



ASENSIO, D.; CANTERO, F.; CARDONA, R.; GIL, B.; MORER, J.; PINTO, M.; ROSSELLÓ, M.; POU, J.; SÁNCHEZ, L.; Centre d'Estudis Lacetans (C.E.L.) (en premsa). *L'impacte de la implantació romana entre les comunitats lacetanes i traces de presència itàlica a la zona durant el segle II aC (Sant Miquel de Sorba i Castellvell d'Olius)*

BISHOP, M.; COULSTON J.; (1993). *Roman Military Equipment*. B T Batsford Ltd.

BLE, E.; (2015). *Guerra y conflicto en el nordeste de Hispania durante el período romano republicano 218 - 45 a.C. La presencia del ejército romano a partir de sus evidencias arqueológicas metálicas*. Doctorat Societat i Cultura: Història i arqueologia. Ub.

BONVEHÍ, L.; ASENSIO, D.; CANTERO, F.J.; CARDONA, R.; GIL, B.; MORER, J.; PINTO, M.; POU, J.; (En premsa). "El poblament ibèric d'Anseresa (Olius, Solsonès) i el poblament nord-lacetà entre els segles V i IV aC.", A: V Jornades d'Arqueologia de la Catalunya Central, Igualada 2018.

BOŽIČ, D.; (2005). *Die spätrömischen Hortfundevon der Gora oberhalb von Polhov Gradec*. *Arheološki vestnik*. (Arh. vest.) 56, pp. 293-368.

BOUBE, C. (1991). *3. les cruches, la vaisselle tardo-republicaine en bronze*. Actes de la table-ronde cnrs, lattes 1990, dijón: universite de bourgogne, centre de recherches sur les techniques greco-romaines.

CASTOLDI, M.; FEUGÈRE, M.; (1991). *La vaisselle tardo-republicaine en bronze. Les simpulums*. P. 61-70.

CHAPON, P.; BUSSIÈRE, J.; DELATTRE, L.; RICHIER-LAURENT, A.; ROTH-CONGÈS, A.; VILLEMEUR, I.; ÉCARD, P.; MICHEL, D.; (2004). *Les nécropoles de Vernègues (B.-du-Rh.)*. *Deux ensembles funéraires du Haut-Empire à la périphérie d'une agglomération secondaire*. In: *Revue archéologique de Narbonnaise*, tome 37, p.109-204.

DIXON, K.; SOUTHERN, P.; (1992). *The Roman cavalry. From the First to the Third Century AD*. London: Routledge.

DURAN, M., ALVAREZ, R., MESTRES, I., MOLAS, D., PRINCIPAL, J., (2000). *El jaciment del Camp de les Lloses (Tona, Osona), el seu taller de metals*. III Reunió sobre economia en el Món Ibèric SAGVNTVM-PLAV, Extra-3, p. 271-281.

DURAN, M.; MESTRES, I.; PRINCIPAL, J.; PADRÓS, C.; (2015). *El Camp de les Lloses (Tona, Osona): un post avançat amb tallers metal·lúrgics al servei de la logística de l'exèrcit romanorepublicà (125-75 aC)*. *Revista d'Arqueologia de Ponent*, 25, Lleida, p. 293-308.

DURAN, M.; MESTRES, I.; PADRÓS, C.; PRINCIPAL, J.; (2017). *El Camp de les Lloses (Tona, Barcelona): evolución y significado del vicus romanorepublicano*. Institut Català d'Arqueologia Clàssica Museu d'Arqueologia de Catalunya Centre d'Interpretació del Camp de les Lloses; *Roma en la Península Ibèrica presertoriana: escenarios de implantación militar provincial*; p. 153-189.

EIROA, J.; (1986). *El kalathos de Elche de la Sierra (Albacete)*. *Anales de Prehistoria y Arqueología*, 2, p. 73-86.

ENCKEVORT, H.; WILLEMS, W.; (1994). *Roman cavalry helmets in ritual hoards from the Kops Plateau atNijmegen, The Netherlands*; *Journal of roman military equipment studies. Dedicated to the Study of the Weapons, Armour, and Military Fittings of the Armies and Enemies of Rome and Byzantium*; Volume 5; p. 125- 137.



- ERICE, R.; (1995). *Las fibulas del nordeste de la Península Ibérica: siglos I A.e. al IV D.e.* INSTITUCION «FERNANDO EL CATOLICO»
- FERNÁNDEZ, V.; BOLADO F.: (2011). *El recinto campamental romano de Santa Marina (Valdeolea, Cantabria): un posible escenario de las Guerras Cántabras.* MUNIBE (Antropología-Arkeologia).
- FERRER, C.; RIGO, A.; (2002). *Puig Castellar. Els Ibers a Santa Coloma de Gramanet 5 anys d'intervenció arqueològica (1998-2002).*
- FEUGÈRE, M.; (1985). *Les fibules en Gaule Méridionale de la conquête à la fin du Ve s. ap. J.-C.* In: Revue archéologique de Narbonnaise. Supplément au tome 12, 1985. pp. 5-509.
- FEUGÈRE, M. , GUILLOT A.; (1986). *Les petits objets dans leur contexte du Hallstat final.* RAE éditions du CNRS.
- FEUGÈRE, M. , GUILLOT A.; (1986). *Fouilles de Bragny, 1. Les petits objets dans le contexte du Hallstatt final.* Revue Archéologique Est et Centre-Est, 37, 1986, pp. 159-221.
- FEUGÈRE, M.; (1995) *Les spatules à cire à manche figuré.* Provinzialrömische Forschungen. Firstchrift für Gunter Ulbert zum 65 Geburtstag; p. 322- 338.
- FEUGÈRE, M.; (1999). *Outillage agricole et quincaillerie antique de Valentine (F, Haute-Garonne). Iron, Blacksmiths and Tools. Ancient European Crafts.* Instrumentum Conference at Podsreda, Apr 1999, Podsreda, Slovénie. p.169-178.
- FEUGÈRE, M.; (2002). *Weapons of the Romans.* Tempus.
- FEUGÈRE, M. (2009). *Militaria, objets en os et en métal.* In : Chr. Goudineau, D. Brentchaloff (dir.), *Le camp de la flotte d'Agrippa à Fréjus : les fouilles du quartier de Villeneuve (1979-1981),* Paris, Ed. Errance, 2009, 107-177.
- GALLIAZZO, V.; (1979). *Bronzi romani del Museo Civico di Treviso.* Collezioni e Musei Archeologici del Veneto, 11.
- GARCÍA, E.; (2011). *Restauración de una rueda de carro de época ibérica procedente de Albacete.* Informes y trabajos 6 Instituto del Patrimonio Cultural de España IPCE Ministerio de Cultura.
- GONZÁLEZ, A.; (2010). *Anzuelos, fibulas, pendientes y cuchillos: una muestra de la producción de los talleres metalúrgicos de La Fonteta.* Lucentum. XXIX (2010). ISSN 0213-2338, pp. 33-56.
- HENNING, J.; (1985). *Zur Datierung von Werkzeug- und Agrargerätefinden im germanischen Landnahmegebiet zwischen Rhein und oberer Donau.* In: Jahrbuch des Römisch-Germanischen Zentralmuseums 32, 1985, pp. 570-594.
- HIDALGO, J. M^ª; *Materiales arqueológicos del castro de vigo.* Departamento de Prehistoria y Arqueología del Museo Municipal «Quiñones de León» de Vigo, Lucentum.
- HIGELIN, M.; (2019). *Activités économiques et vie domestique d'un quartier du vicus de Horbourg-Wihr (68).* Étude spatiale et fonctionnelle du mobilier (1er - 3e siècle). Éditions Mergoïl. 2019 (MI-61).
- IBÁÑEZ, C.; (1999). *Cerrajería Romana/Roman Locksmith* Revista do museo municipal Quiñones de León; Castrelos 12; p. 97- 140.



- JOCKENHÖVEL (1980). *Die Rasiermesser in Westeuropa (Westdeutschland, Niederlande, Belgien, Luxemburg, Frankreich, Großbritannien und Irland)*. Prähistorische Bronzefunde VIII, 3; Munich, 1980.
- LABEAGA, J.; (2000). *La Custodia, Viana, Vareia de los berones*. Volumen 14 de Trabajos de arqueología Navarra
- LAHARNAR, B.; *Early roman military equipment from the fortified settlements in the Notramjska region*. (SW SLOVENIA) Rimska vojna oprema u pogrebnom kontekstu · weapons and military equipment in a funerary context · militaria als grabbeilage pp. 379-392.
- LORRIO, A.; (1997). *Los Celtíberos*. Universidad de Alicante Universidad Complutense de Madrid.
- MARSHAL, F. (1914). *Catalogue of the jewellery greek etruscan and roman*. Department of antiquities british museum num. 1653-54.
- MEZQUÍRIZ, M^a A. *Instrumentos de hierro para la explotación agropecuaria en época romana*. p. 197-227.
- MIRÓ, C.; (2009). *El carro ibèric de les sitges del port de Montjuïc, Barcelona. En record i homenatge a Josep de Calassanç Serra i Ràfols* Quarhis, època II, Núm. 5 (2009), p. 86-103.
- MOCCHI, G.; (2018). *Tintinnabula: il suono ritrovato*. Amoenissimis, Aedificiis. Lo scavo di Piazza Marconi a Cremona. Vol II-I Materiali.
- MORELL, N. (2010) *La metal·lúrgia del plom durant el període ibèric: treball i us del plom entre els ibers del nord*. Tesis doctoral Universitat Rovira i Virgili.
- MORER, J.; ASENSIO D.; CARDONA R.; POU J.; CANTERO F.; CASTILLO L.; GARCIA C.; JORNET R, GIL B.; HERMS J.; MERINO M.; PINTO M.; SANCHEZ L. (2019). *El Centre d'Estudis Lacetans fa 20 anys. Una entitat dedicada a la recerca arqueològica a l'entorn del Solsonés*. Tribuna d'Arqueologia, n.o 2016-2017.
- NOGUERA, J.; PRINCIPAL, J.; ÑACO, T. (2013). *La actividad militar y la problemática de su reflejo arqueológico: el caso del NE de la Citerior (218-45 a.C.)*. M.Navarro, F. Cadiou (ed.), *La Guerre et ses traces. Conflicts et sociétés en Hispanie à l'époque de la conquête romaine (IIIe-1er s. av. J.-C.)*, Bordeaux, 19-44.
- OCHARAN, J.; (2015). *Útiles plúmbeos para la reparación cerámica del santuario rupestre ibérico de La Nariz (Moratalla, Murcia)*. *Propuesta tipológica* Herakleion 8, 2015: 61-80 ISSN: 1988-9100.
- OLESTI, O. (2019). "Los instrumentos de escritura y registro en el noreste peninsular en época republicana (s. II-I a.n.e.) como indicadores de romanización", *Palaeohispánica*, 19, Institución Fernando el Católico: 55-79.
- PADRÓS, C. (2016). *La implantació militar romana a Catalunya: caracterització d'espais militars al NE de la Citerior en època tardorepublicana (ss. II-I ane)*. Tesis doctoral inèdita, Universitat Rovira i Virgili de Tarragona.
- PERA, J.; CARRERAS, C.; ROMANÍ, N.; RODRIGO, E.; PADRÓS, N.; DE SOLÀ, G. (2016). *El proceso de implantación territorial romana en el NE de la Provincia Citerior en el siglo II a.C.* Pera, J.; Vidal, J. (eds.), *Fortificaciones y Control del Territorio en la Hispania Republicana*, Libros Pórtico, Zaragoza, p. 167-205.



- PERALTA, E.; (2007) *Equipamiento militar romano de la conquista de la antigua Cantabria*. Sautuola XIII metalistería de la Hispania romana pp. 493-511.
- PONS, E.; FUERTES, M.; GAGO, N.; BOUSO, M.; (2001). *Les sitges dels assentaments de Mas Castellar i les del territori*. A. Martin i A. Plana (dirs.), Monografies d'Ullastret 2, p. 145-156.
- PONS, E. (2002). *Mas castellar de pontos (Alt Empordà). Un complex arqueologic d'epoca iberica (excavacions 1990-1998)*. Museu arqueologia de Catalunya-Girona, Barcelona.
- PONS, E.; GARCIA, LI. (2008). *Prácticas alimentarias en el mundo ibérico El ejemplo de la fosa FS362 de Mas Castellar de Pontós (Empordà-España)* BAR International Series; Volume 1753.
- PY, M.; (2016). *Lattara 23 Dictionnaire des objets prothistoriques de Gaule Méditerranéenne (IXe-Ier siècles avant notre ère)*.
- QUESADA, F.; (1997). *El armamento ibérico. Estudio tipológico, geográfico, funcional, social y simbólico de las armas en la Cultura Ibérica (siglos VI-I a.C.)*. Monographies Instrumentum, 3, Montagnac. Ed. Monique Mergoïl.
- QUESADA, F.; (2005). *El gobierno del caballo montado en la antigüedad clásica con especial referencia al caso de Iberia. Bocados, espuelas y la cuestión de la silla de montar, estribos y herraduras*. Gladius XXV: 97-150.
- QUESADA, F.; (2005). *Carros en el antiguo mediterráneo: de los orígenes a Roma*. E. Galán (ed.) Historia del carruaje en España, 2005, p. 16-71.
- ROS, A. (inèdit). *LES SIVELLES IBÈRIQUES DE PLACA RECTANGULAR AL NORDEST PENINSULAR. NOVA PROPOSTA TIPOLOGICA*. Universitat de Barcelona.
- SALA, F.; MORATALLA, J. (2014). *El campamento de Cáceres el Viejo y las Guerras Civiles en Hispania. Una revisión histórica desde la contestania*. Universidad de Alicante p. 155- 294.
- SALVADOR, F.; POZO J.; ROIG F.; (2018). *Simpula de bronce romanos -tardorrepublicanos- del Conventus Tarraconensis*. Sautuola / XXIII Instituto de Prehistoria y Arqueología "Sautuola" Santander, p. 261 – 284.
- SANAHUJA, M.ª E. (1971). *Instrumental de hierro agrícola e industrial de la época ibero-romana en Cataluña*. Pyrenae nº 7, p. 61-110.
- SANMARTÍ, J.; SANTACANA, J. (2005). *Els Ibers del Nord*. Barcelona.
- SCHALTENBRAND, V.; (2012). *Stilus: Kulturhistorische, typologisch-chronologische und technologische Untersuchungen an römischen Schreibgriffeln von Augusta Raurica und weiteren Fundorten*. Augusta Raurica und weiteren Fundorten, Bd. 1 Text / Styli - Comprehensive Roman styli reference book from Augusta Raurica and other sites, Vol. 1 Text.
- UROZ, H.; (2015). *La vajilla de bronce romana tardorrepublicana de Libisosa*. DEUTSCHES ARCHÄOLOGISCHES INSTITUT ABTEILUNG MADRID MADRIDER MITTEILUNGEN 56, VIII, 508 Seiten mit 240 Abbildungen.
- VILARÓ, J. (1922). *Poblado iberico de Sant Miquel de Sorba Memoria de las excavaciones realizadas en 1920-1921*. Junta superior de excavaciones y antigüedades. Nº- 44, Madrid.
- VÖLLING, T.; (1990). *Funditores im römischen Heer*. Saalburg Jahrbuch 45, 1990.



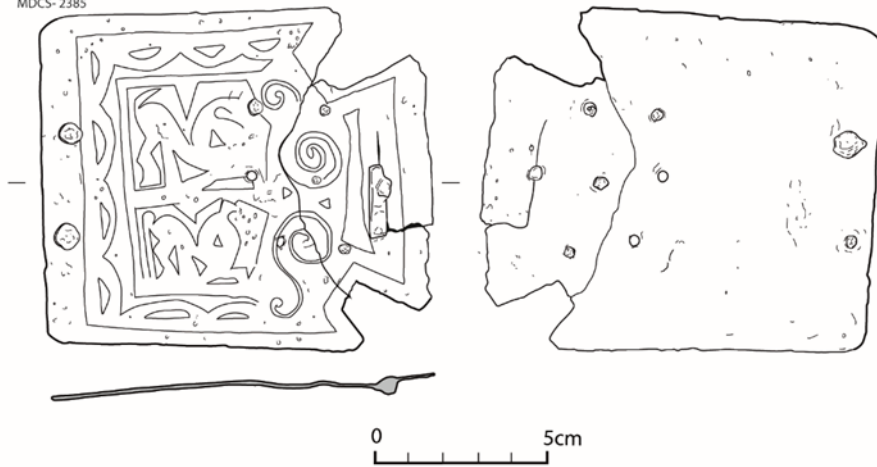
6. Annexos

Annex 1. Làmines

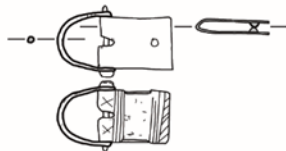


Làmina I - Camp personal

MSB-47
MDCS-2385



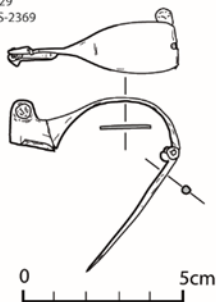
MSB-24
MDCS-2385



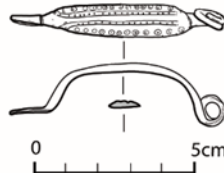
MSB-52
SB'11-155
UE-56



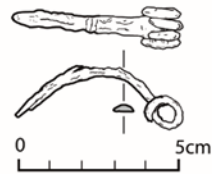
MSB-29
MDCS-2369



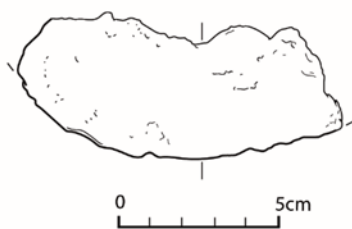
MSB-28
MDCS-2371



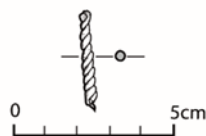
MSB-30
MDCS-2370



MSB-16
MDCS-5835



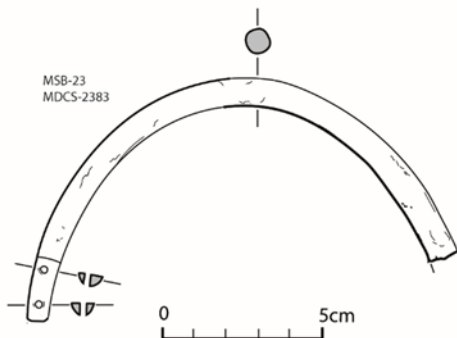
MSB-17
MDCS-2390



MSB-20
MDCS-2386

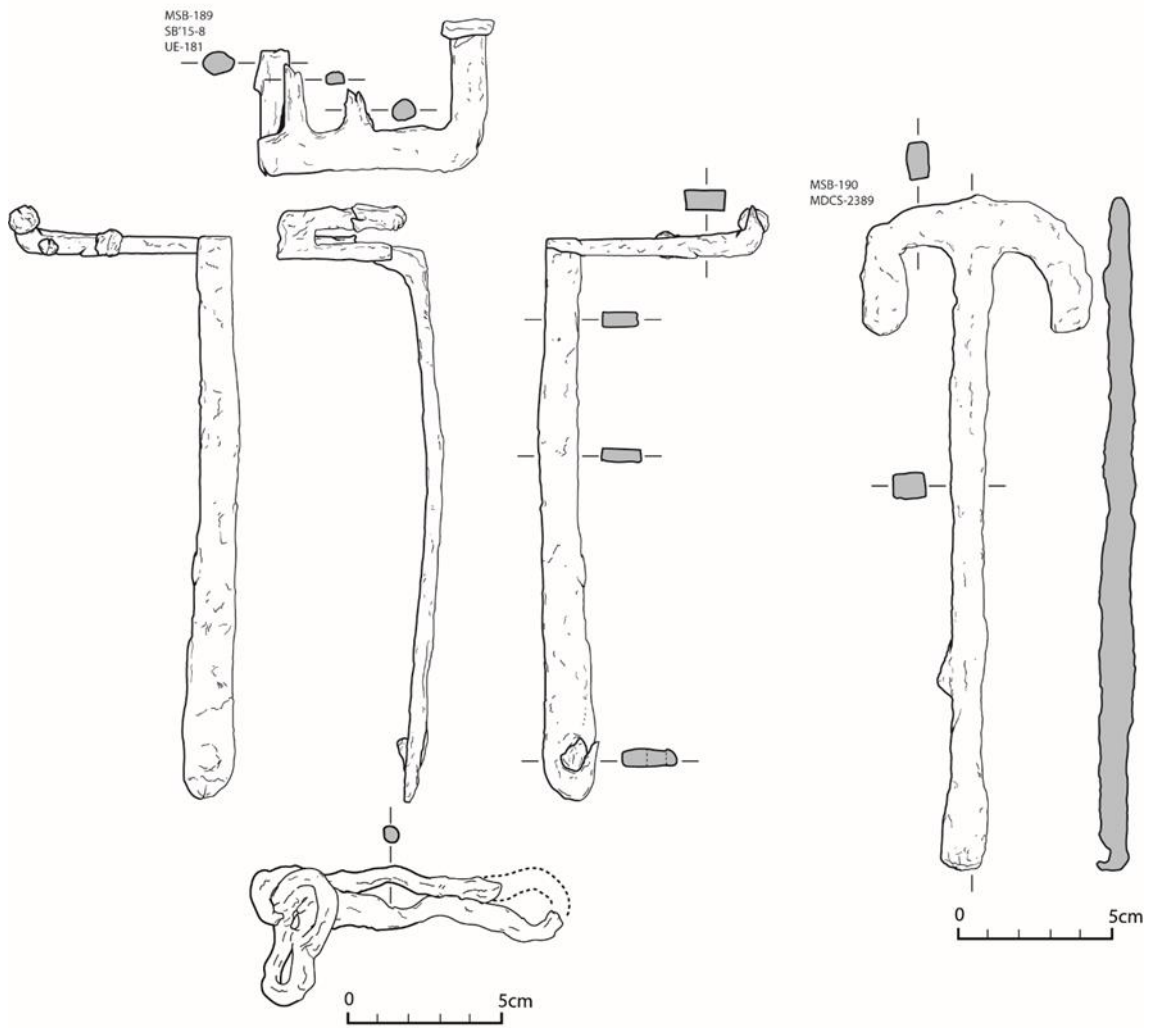


MSB-23
MDCS-2383

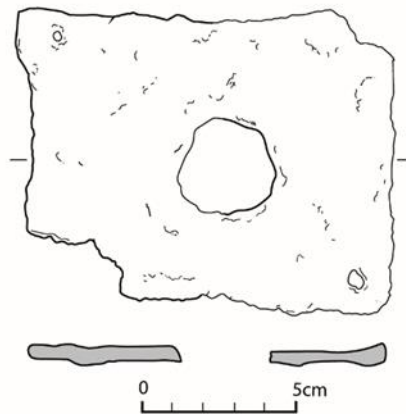




Làmina II - Camp domèstic.
Mobles i portes



MSB-199
MDCS-8492

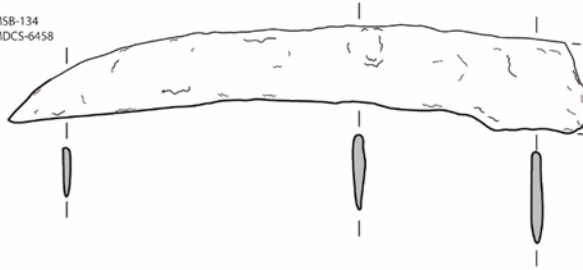




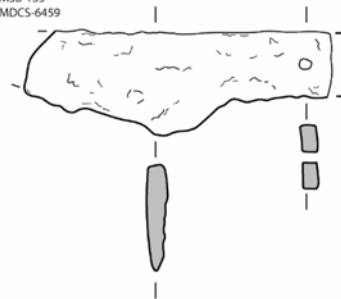
Làmina III- Camp domèstic.
Activitats culinàries.

Lorem ipsum

MSB-134
MDCS-6458

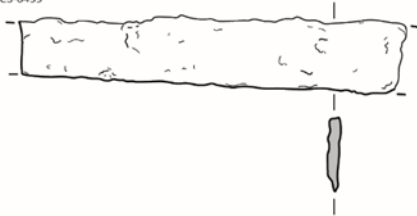


MSB-135
MDCS-6459

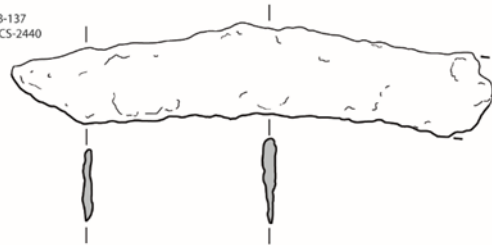


0 5cm

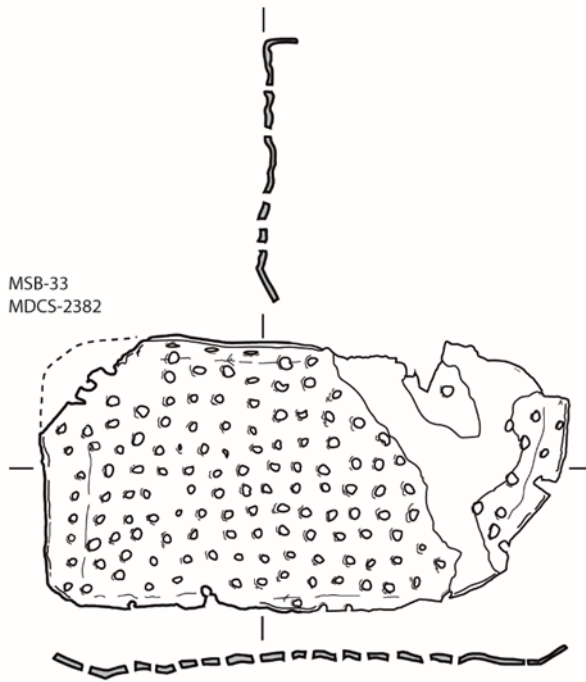
MSB-136
MDCS-6455



MSB-137
MDCS-2440



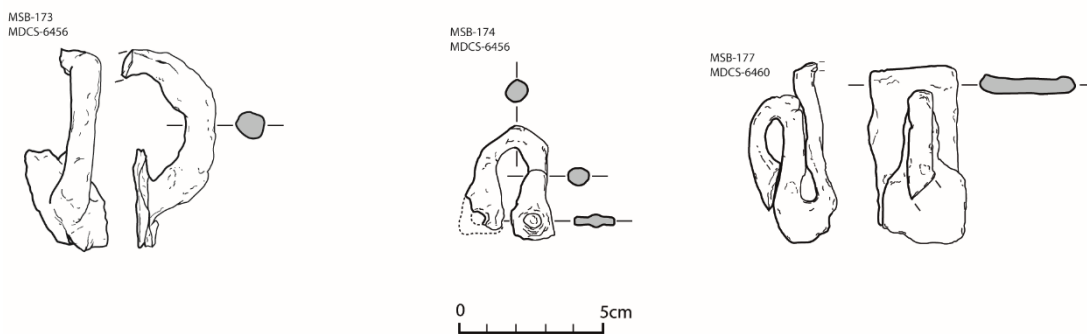
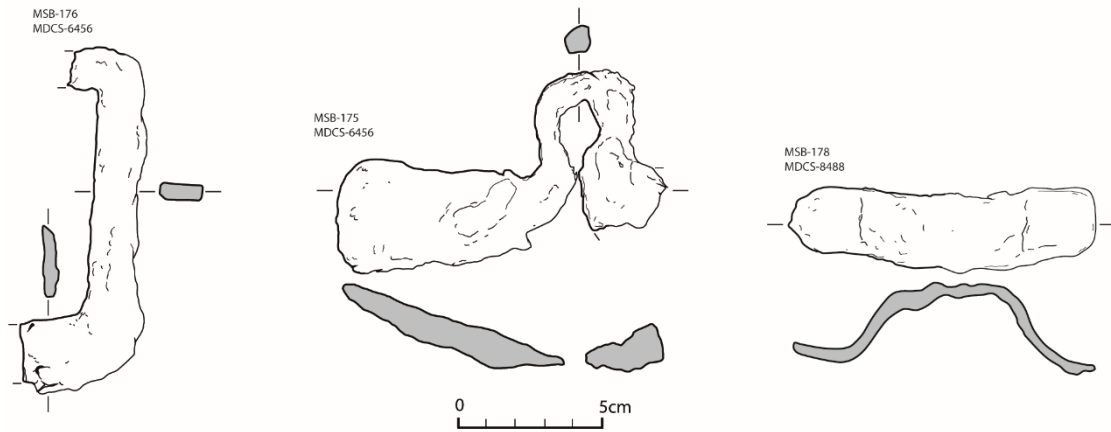
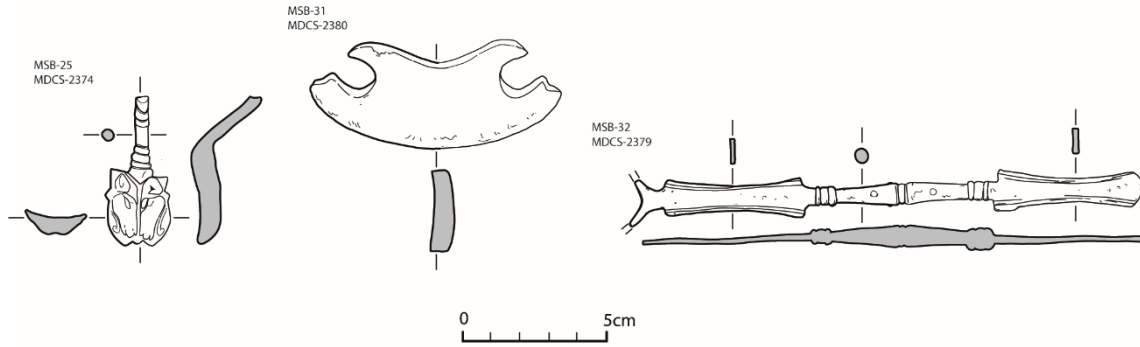
MSB-33
MDCS-2382



0 5cm

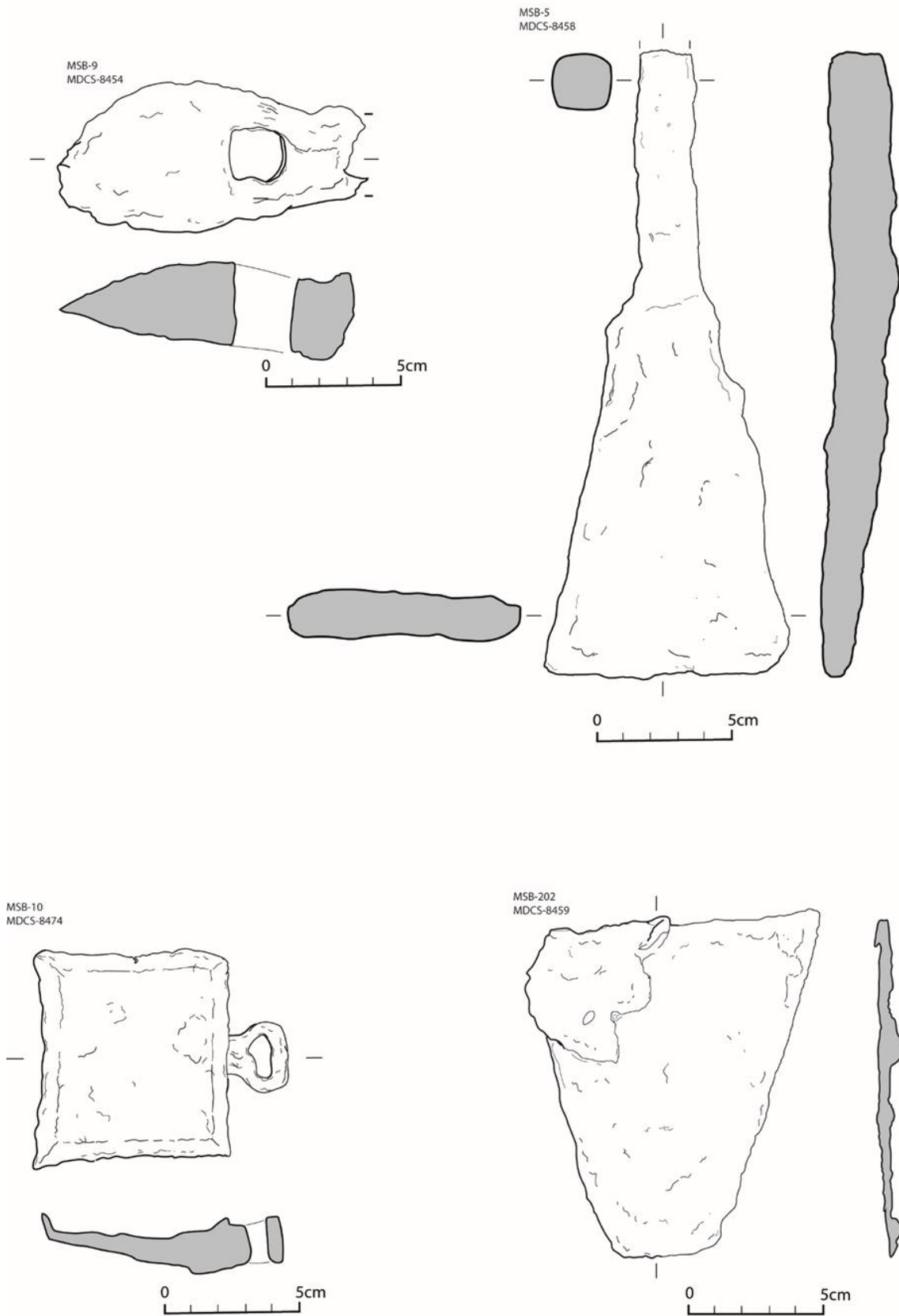


Làmina IV- Camp domèstic.
Vaixella.



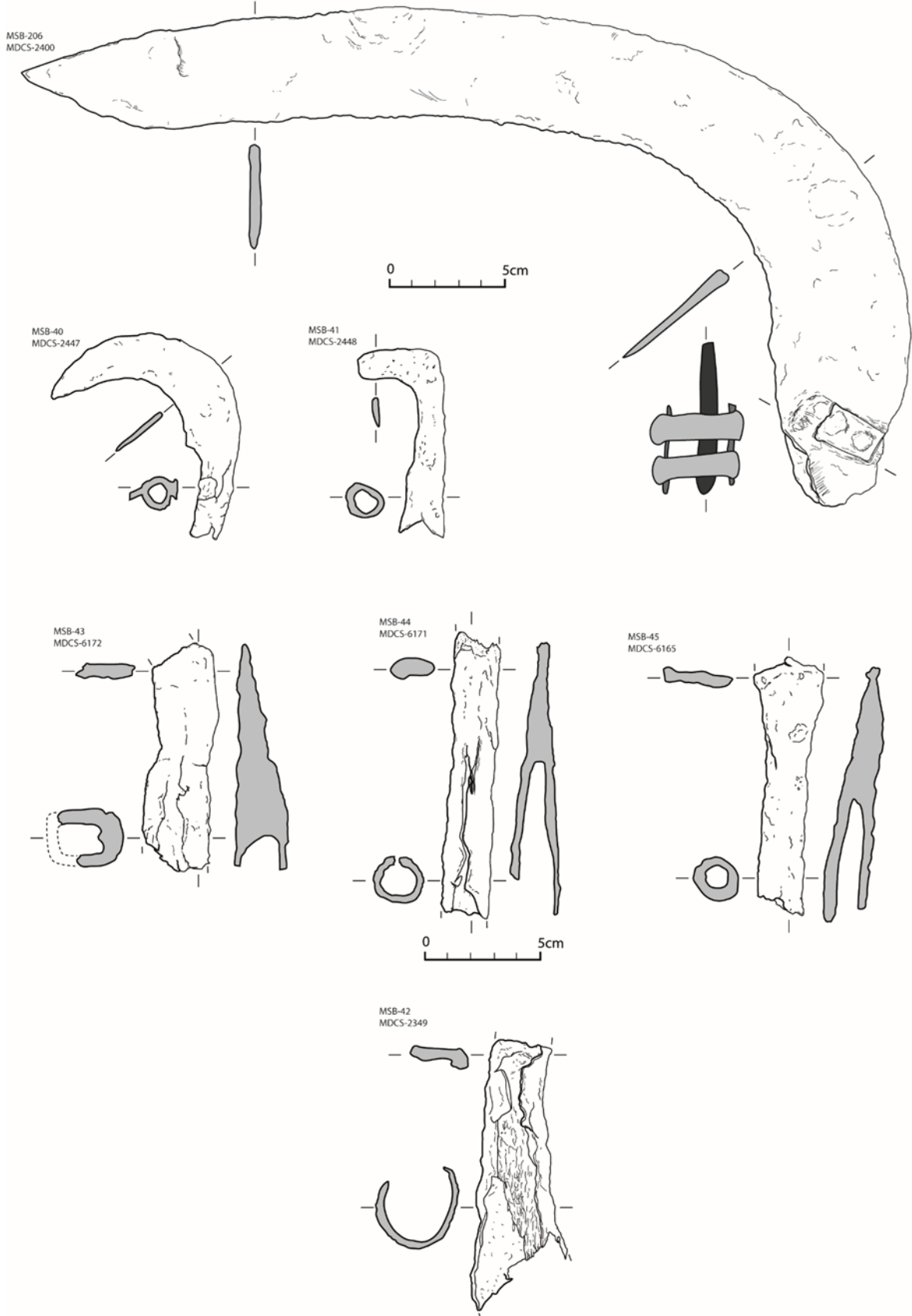


Làmina V- Camp econòmic.
Agricultura.



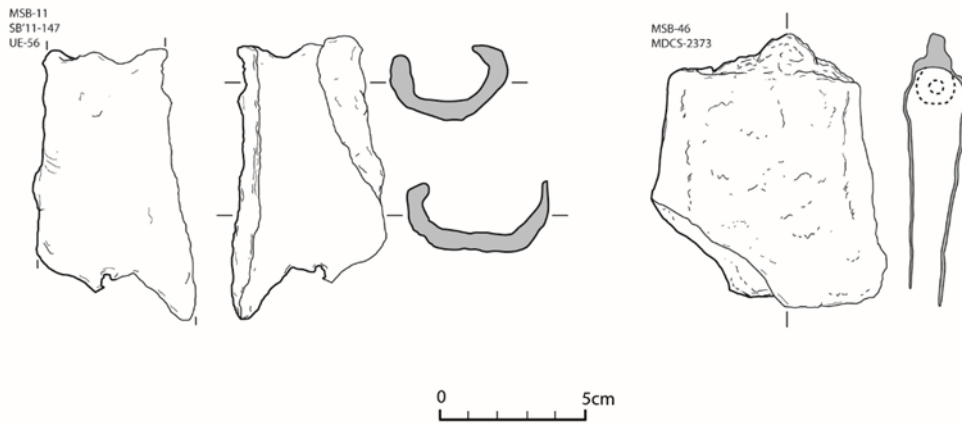
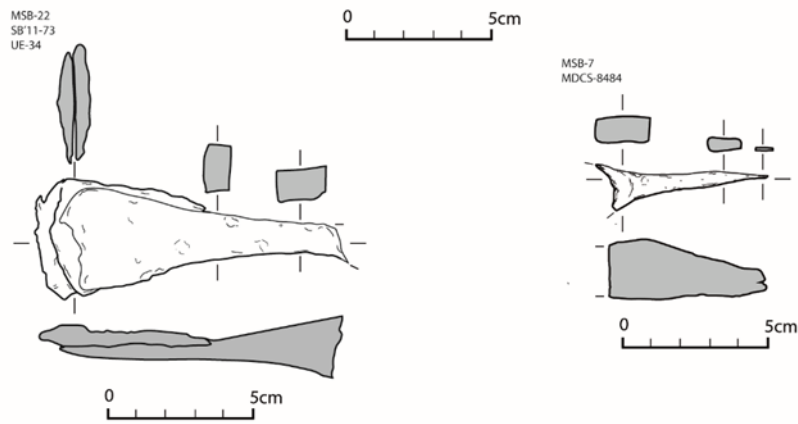
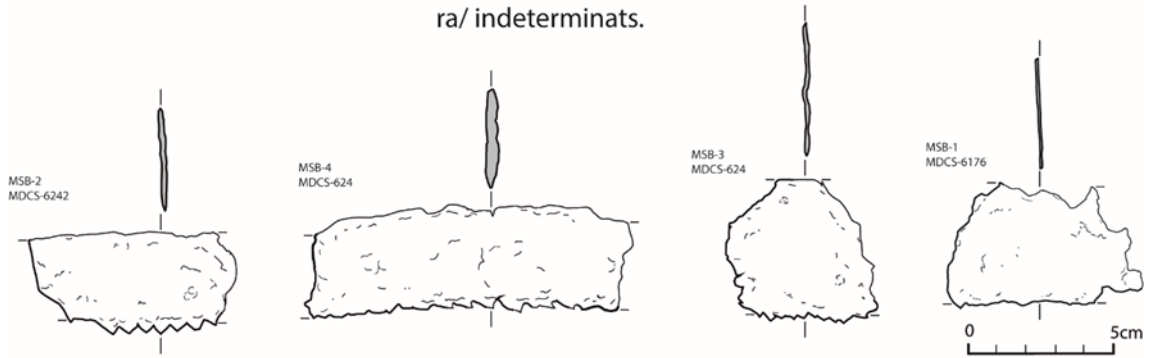


Làmina VI- Camp econòmic.
Agricultura.



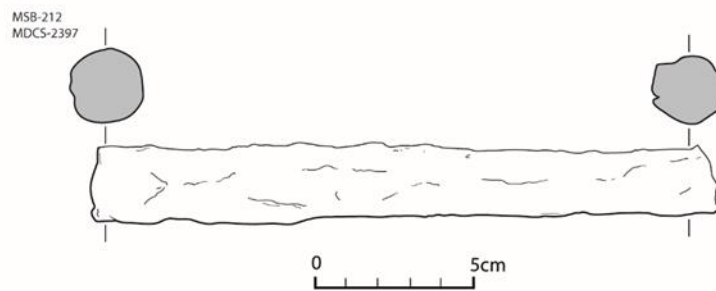
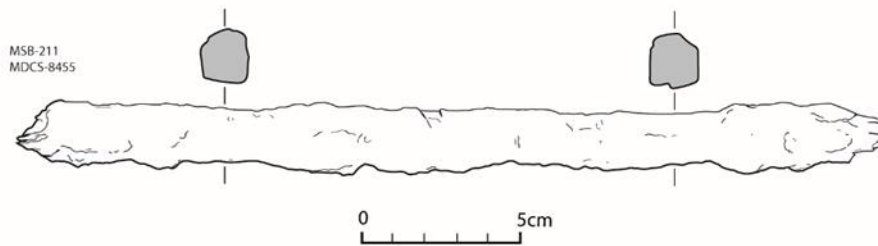
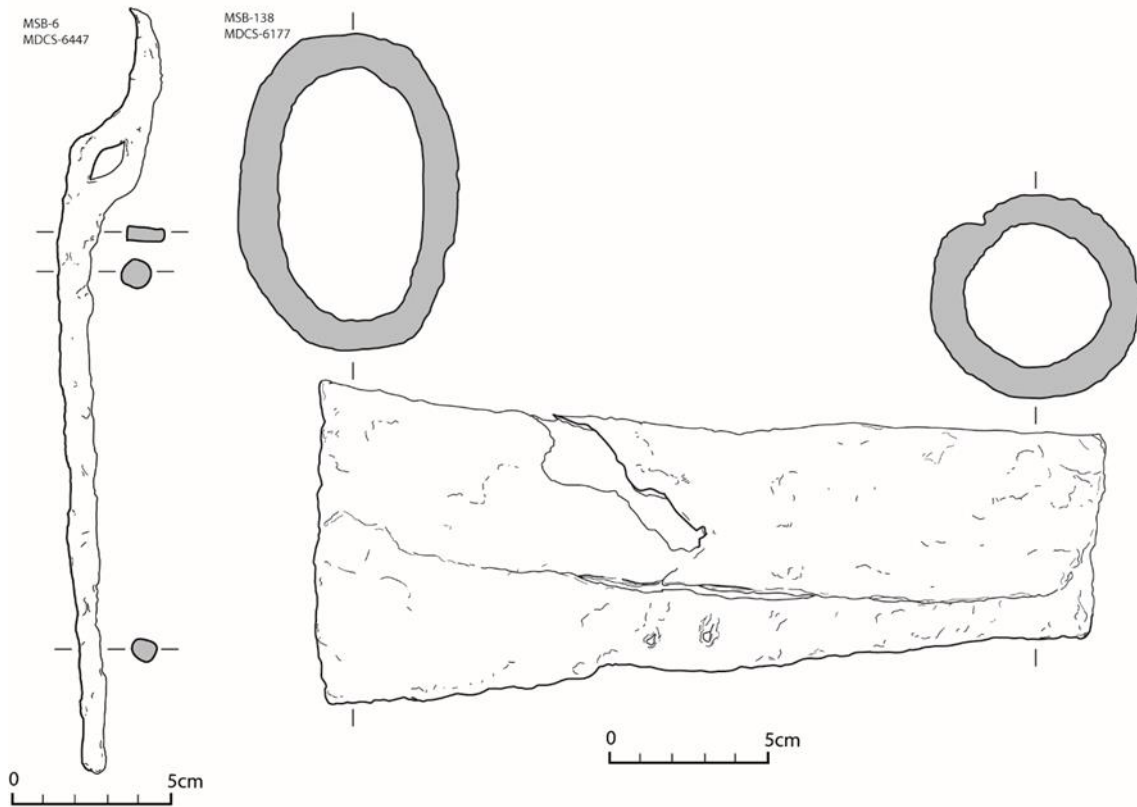


Làmina VII- Camp econòmic.
mic. Treball de la fusta/
Ramaderia/ instr. de mesura/
indeterminats.





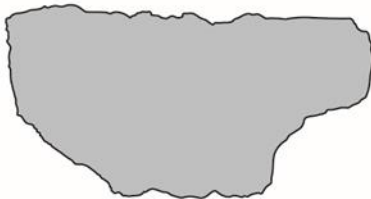
Làmina VIII- Camp econòmic.
Metal·lúrgia.





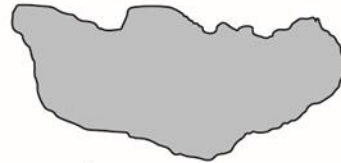
Làmina IX- Camp econòmic.
Metal·lúrgia.

MSB- 220
SB'15- 63
UE-144



0 5cm

MSB- 221
SB'11- 17
UE-73



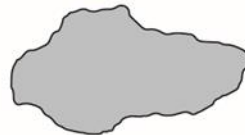
0 5cm

MSB- 222
SB'11- 17
UE-73



0 5cm

MSB- 223
SB'11- 17
UE-73



0 5cm

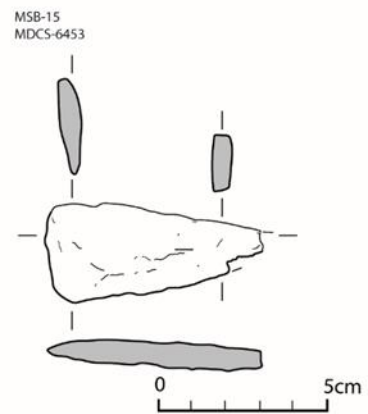
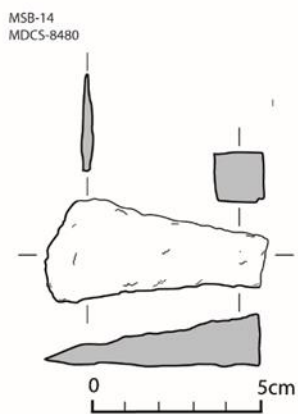
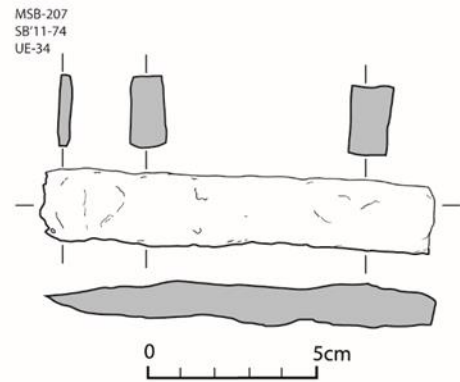
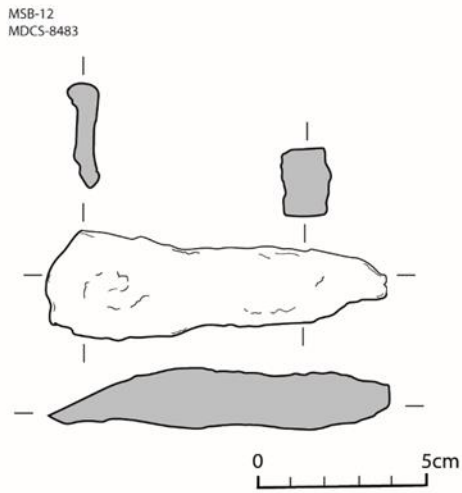
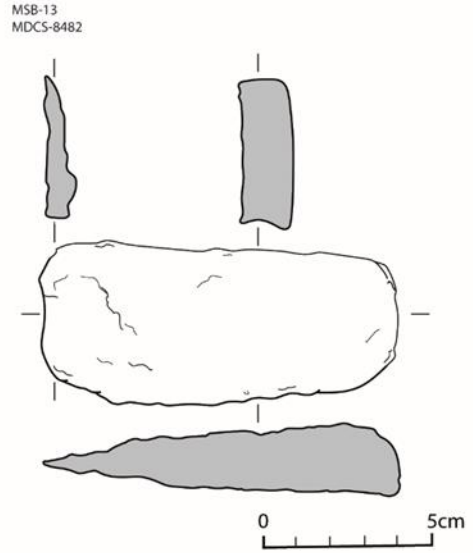
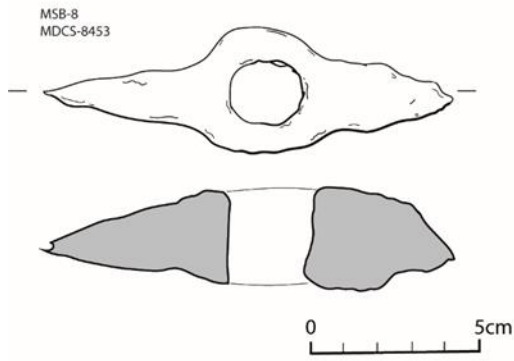
MSB- 224
SB'11- 17
UE-73



0 5cm

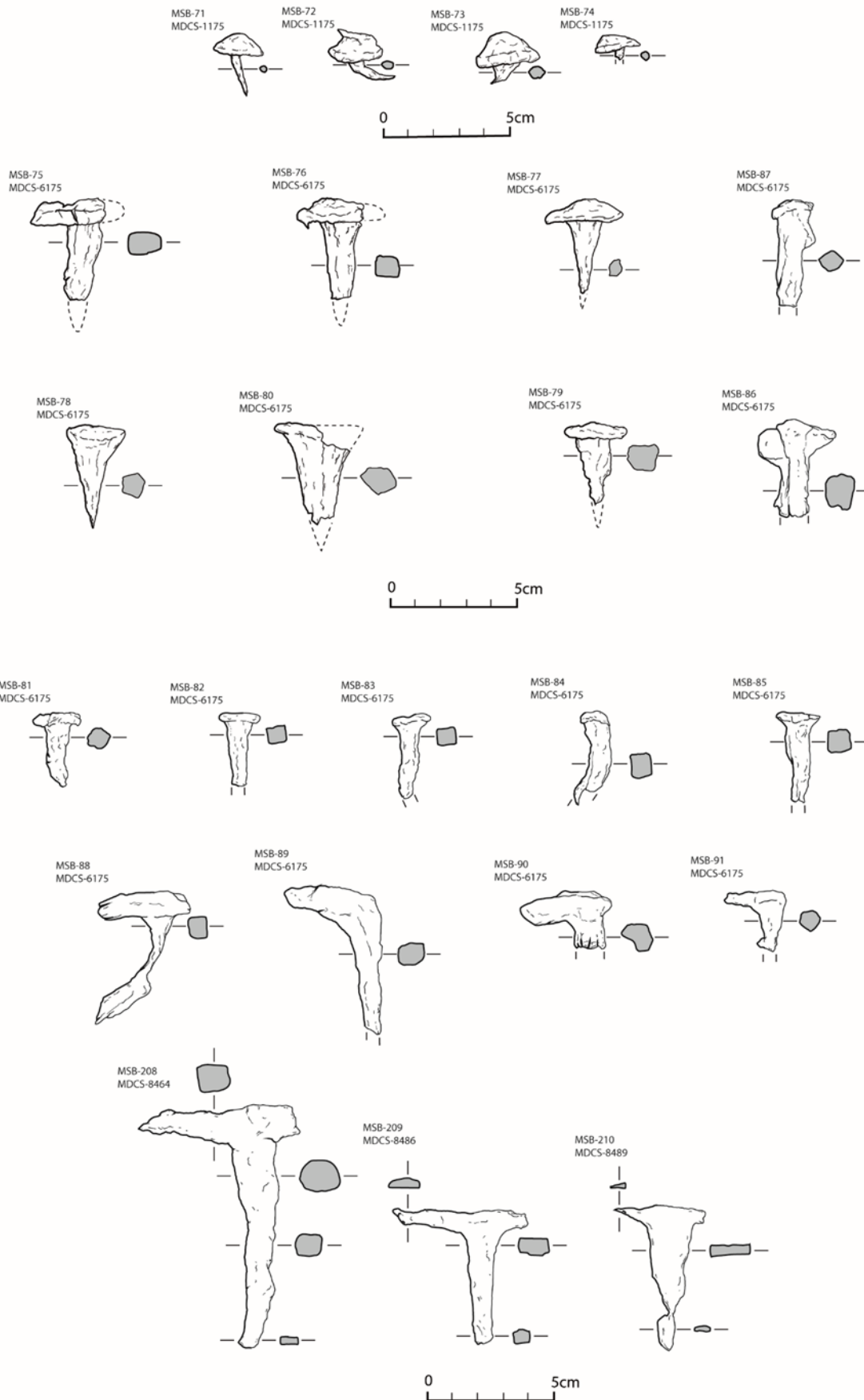


Làmina X- Camp econòmic.
Construcció i maçoneria.



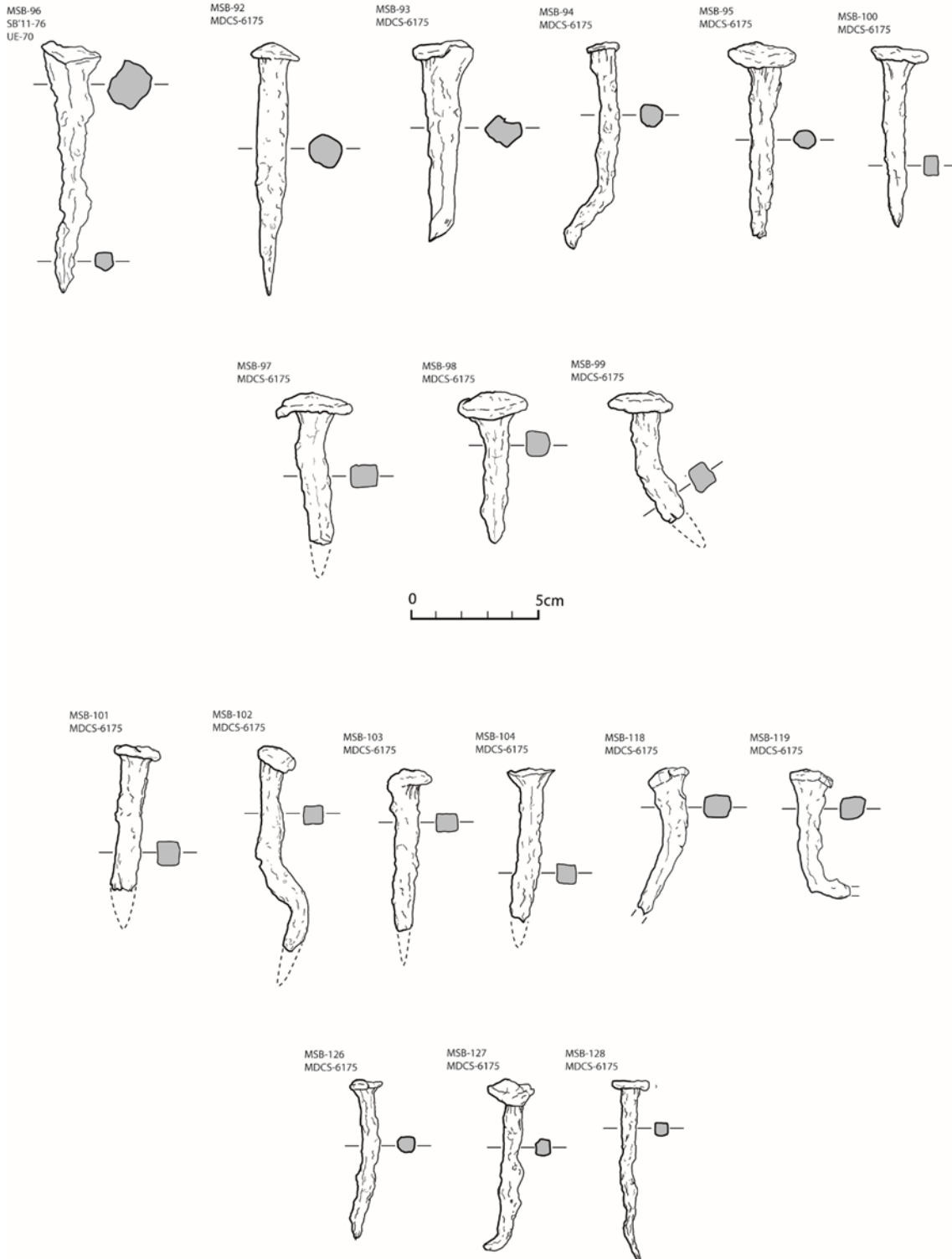


Làmina XI- Camp econòmic.
Quincalleria, claus.



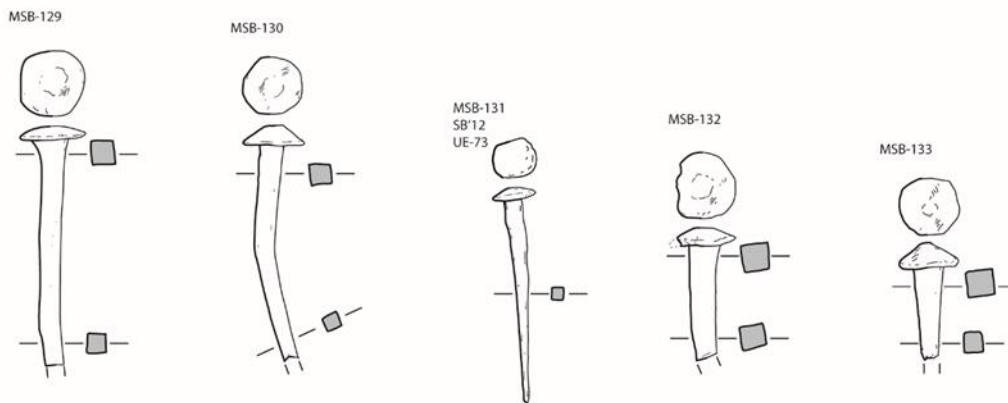
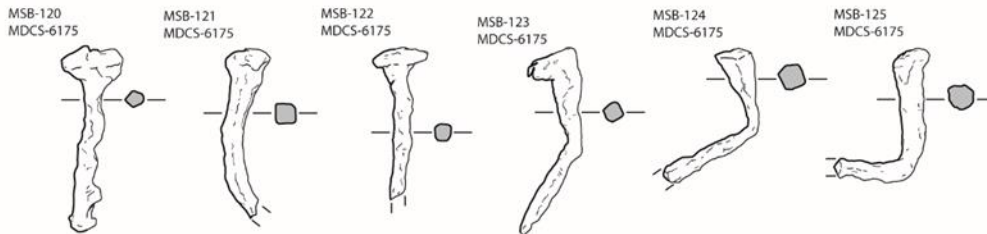
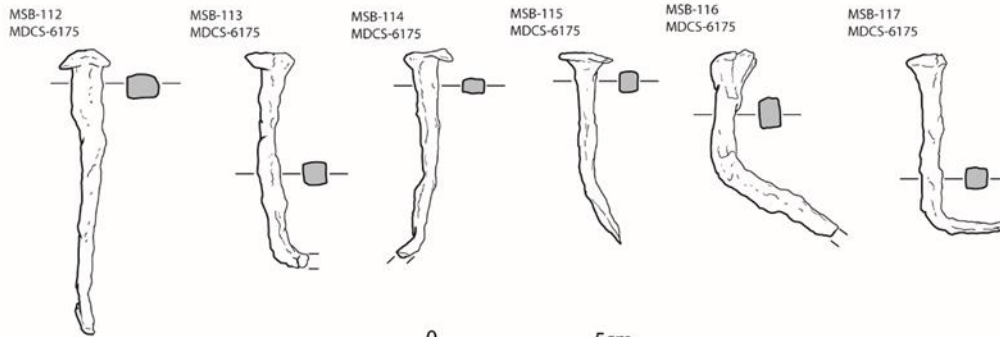
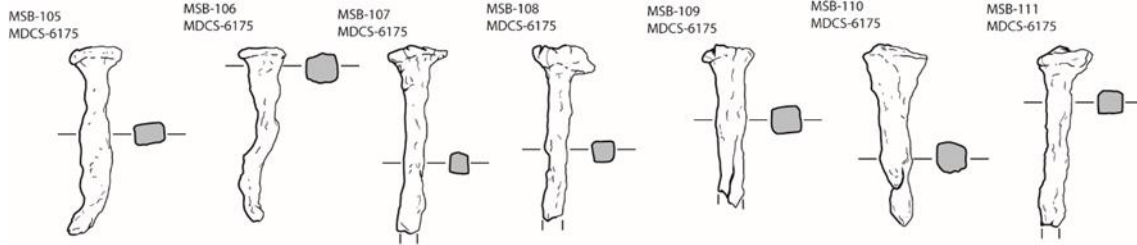


Làmina XII- Camp econòmic.
Quincalleria, claus.



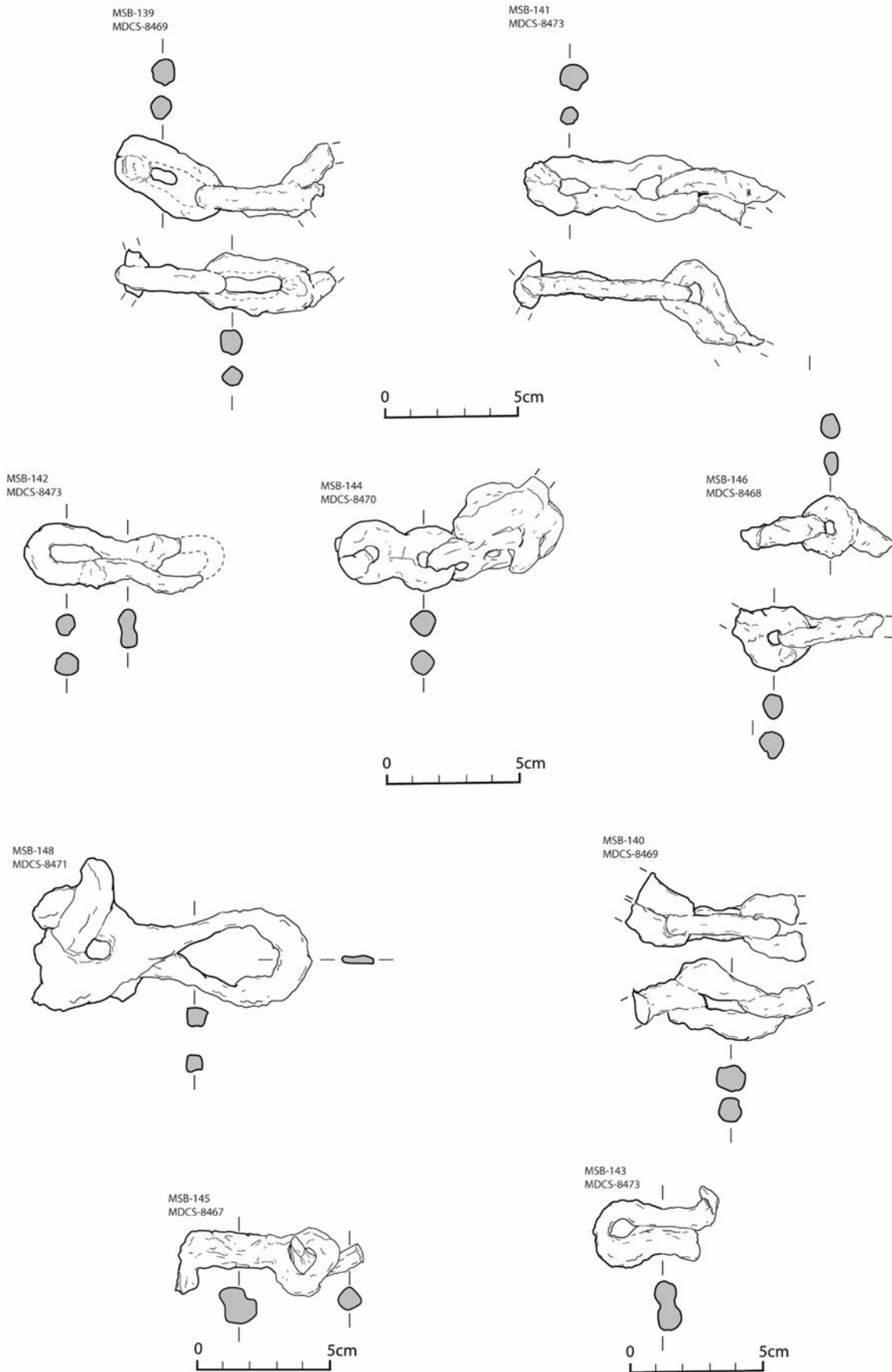


Làmina XIII- Camp econòmic.
Quincalleria, claus.





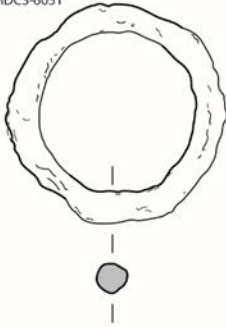
Làmina XIV- Camp econòmic.
Quincalleria, baules.



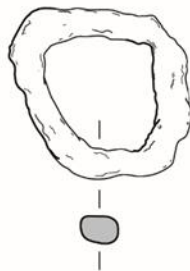


Làmina XV- Camp econòmic.
Quincalleria, anelles.

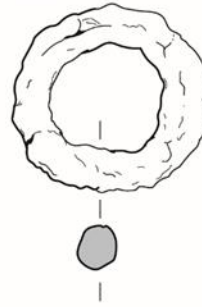
MSB-160
MDCS-6051



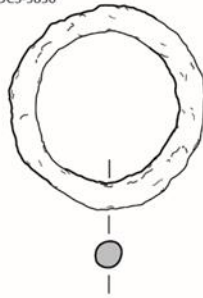
MSB-163
MDCS-8465



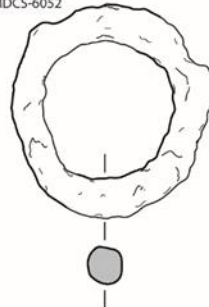
MCD-159
MDCS-8466



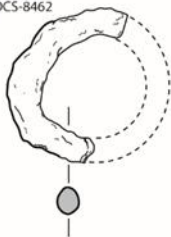
MSB-162
MDCS-5836



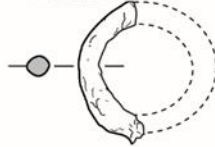
MSB-161
MDCS-6052



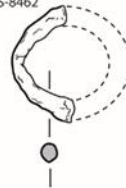
MSB-164
MDCS-8462



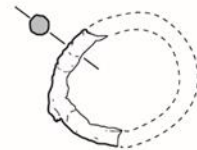
MSB-165
MDCS-8462



MSB-166
MDCS-8462



MSB-168
SB'12-1697



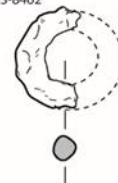
MSB-169
MDCS-8472



MSB-170
MDCS-2439

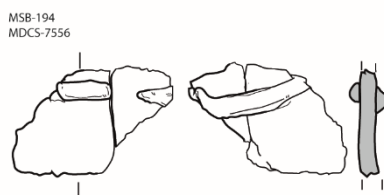
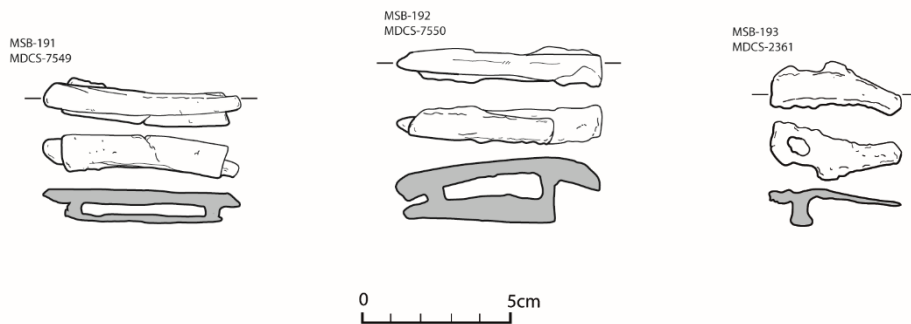
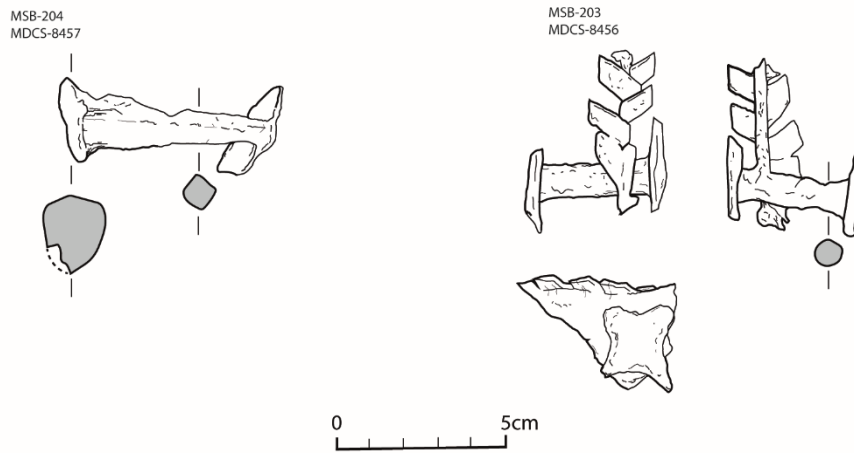
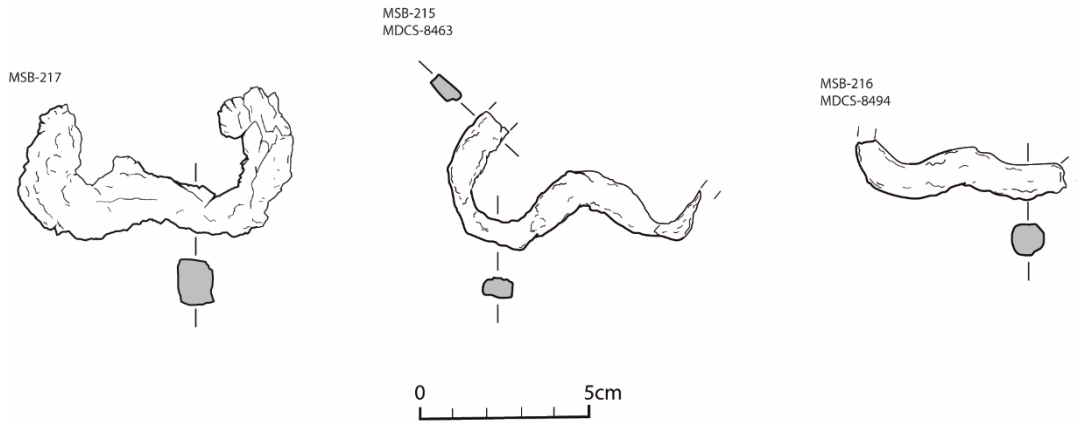


MSB-167
MDCS-8462



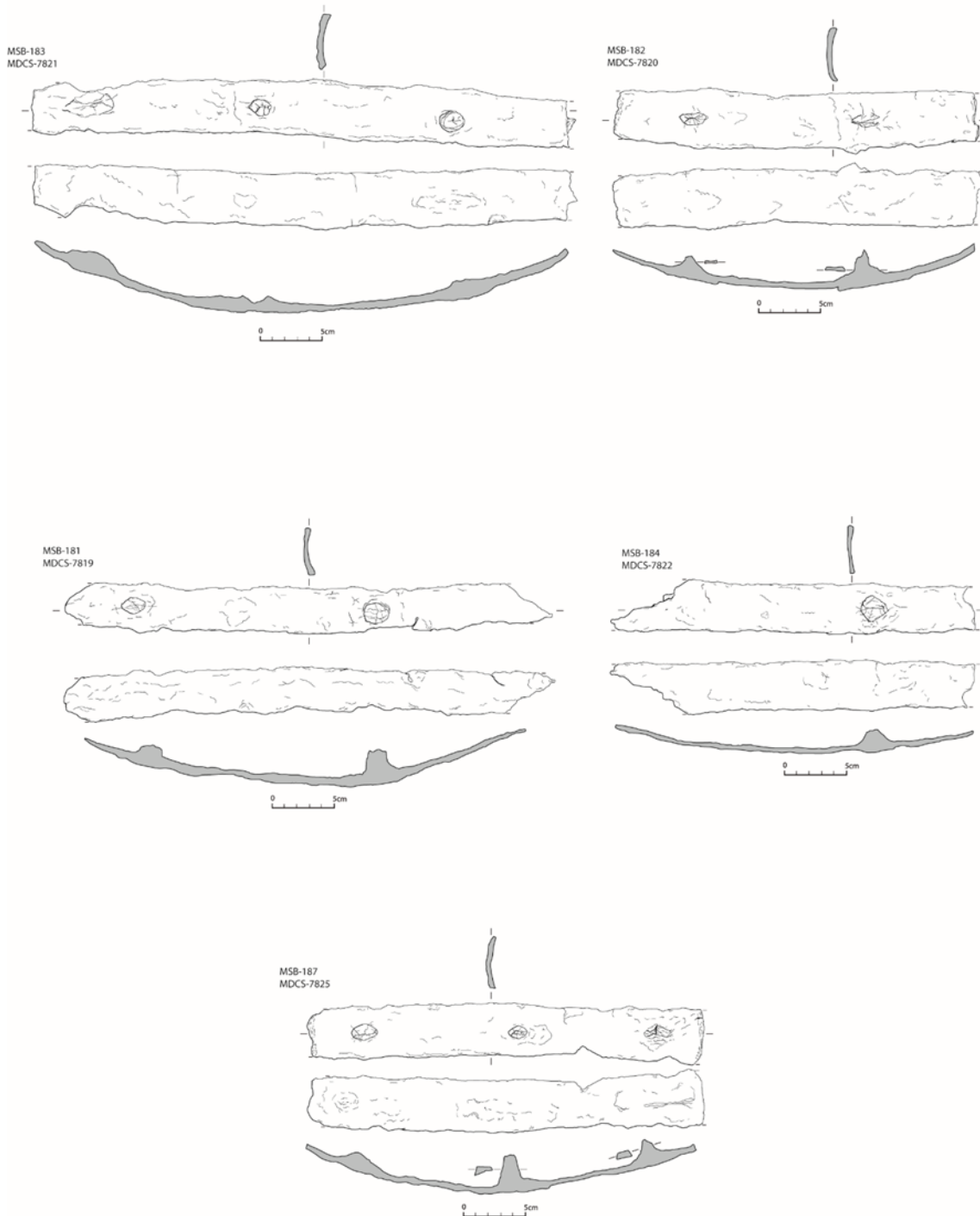


Làmina XVI- Camp econòmic.
Quincalleria, baules, reblons i abraçadores.





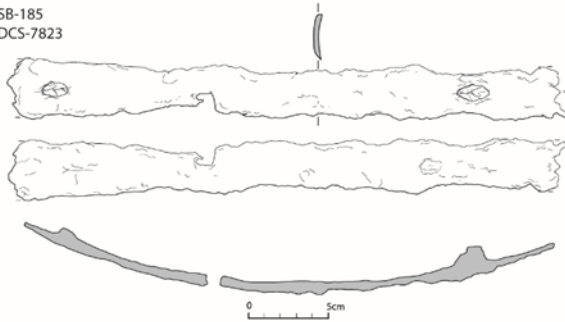
Làmina XVII- Camp econòmic.
Transport.



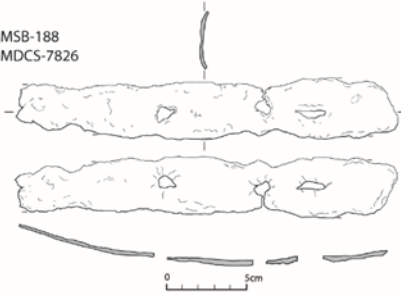


Làmina XVIII- Camp econòmic.
Transport.

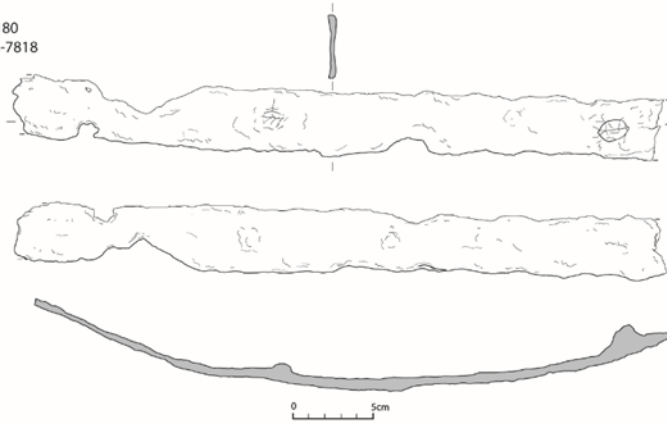
MSB-185
MDCS-7823



MSB-188
MDCS-7826



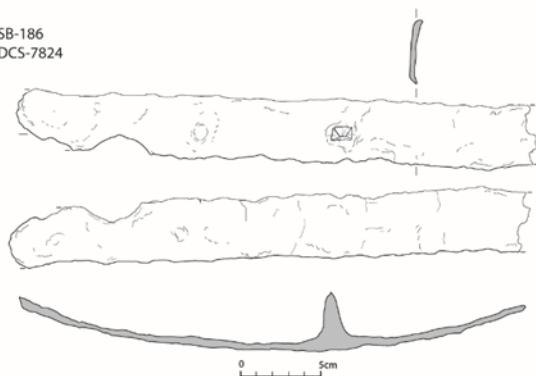
MSB-180
MDCS-7818



MSB-179
MDCS-7815

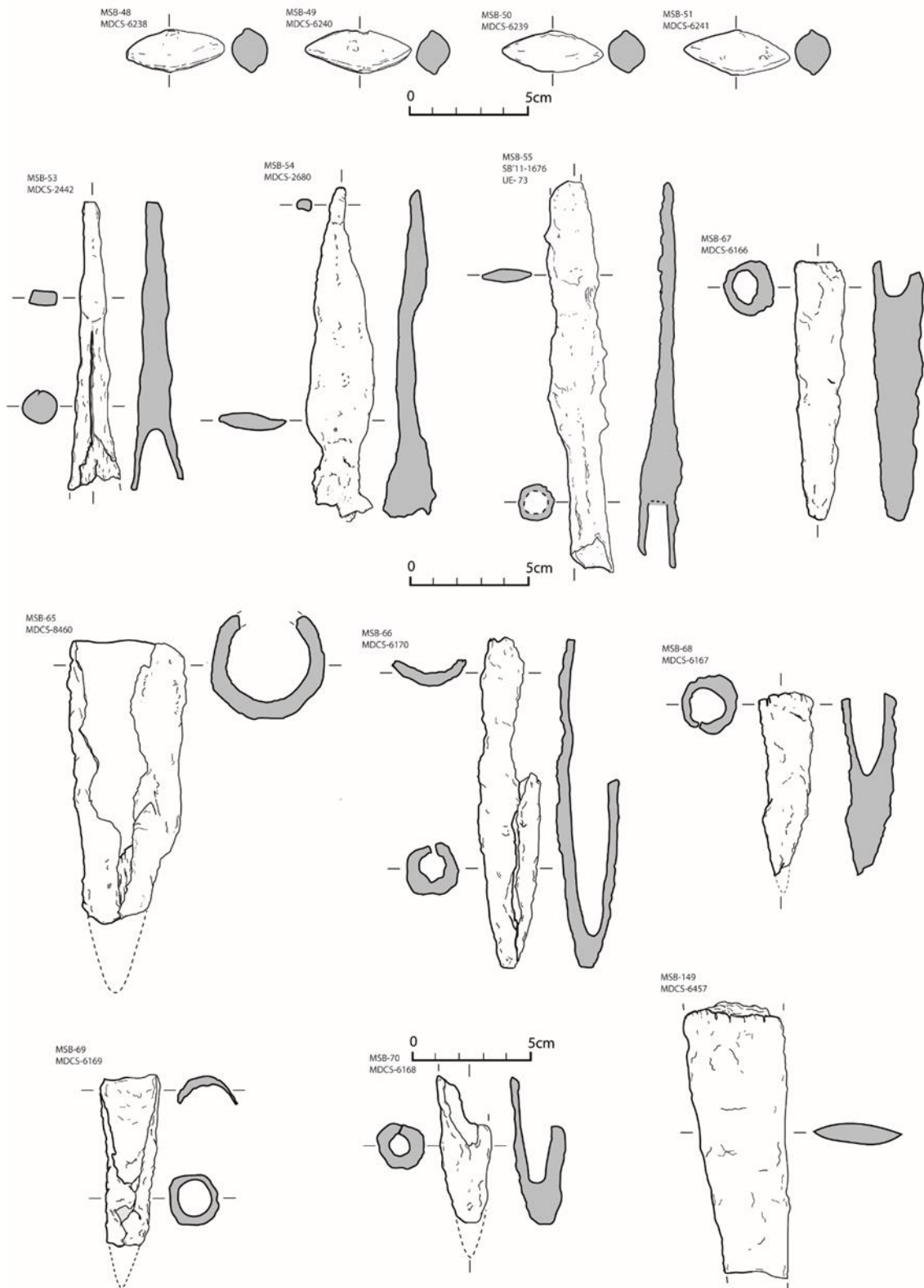


MSB-186
MDCS-7824



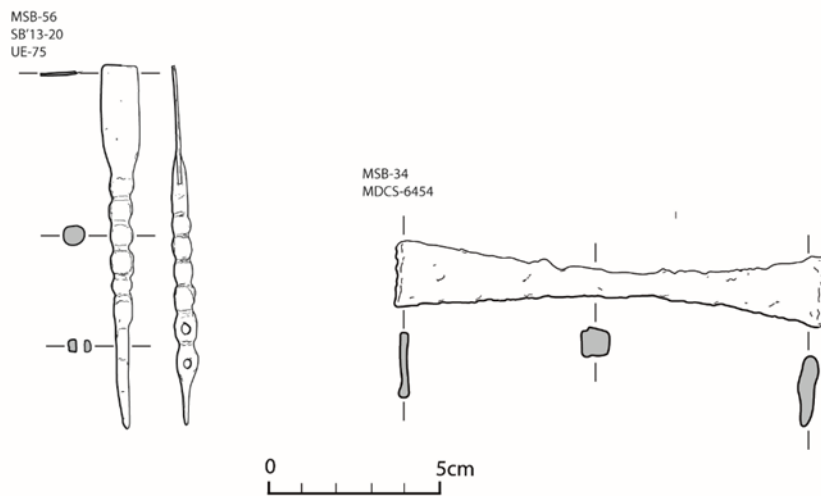
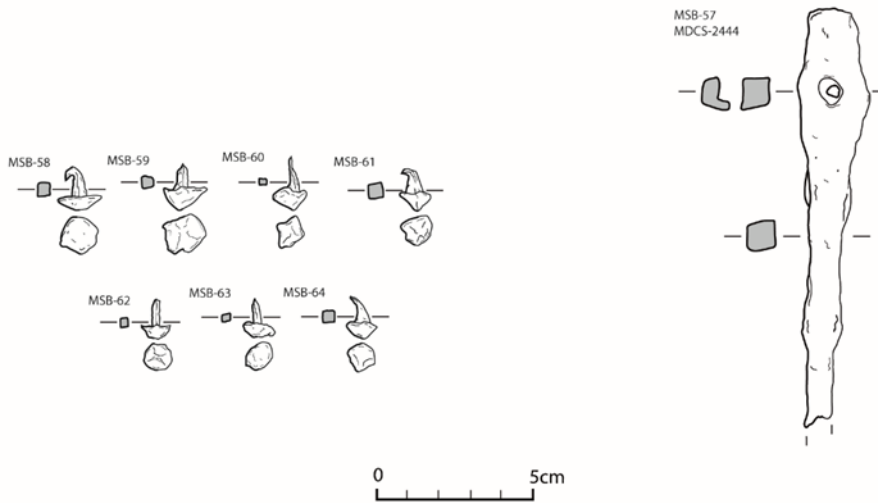
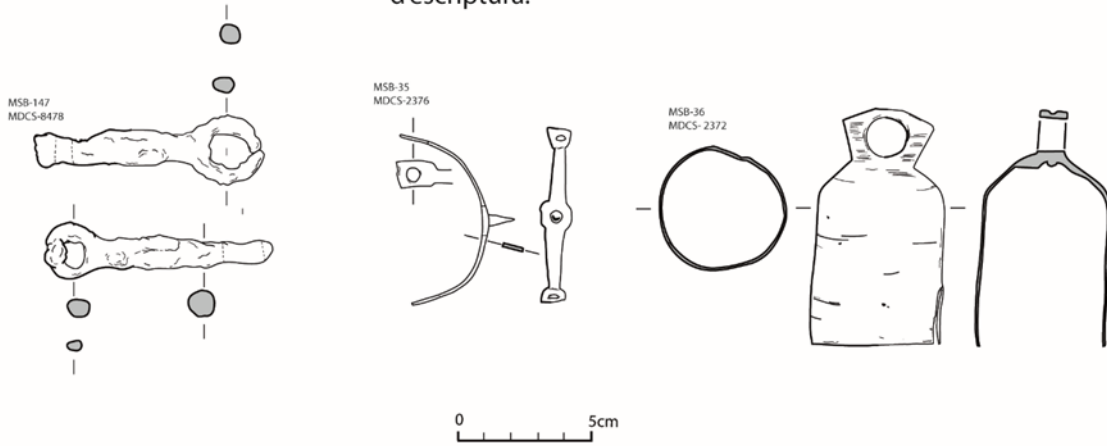


Làmina XIX- Camp social.
Armament.



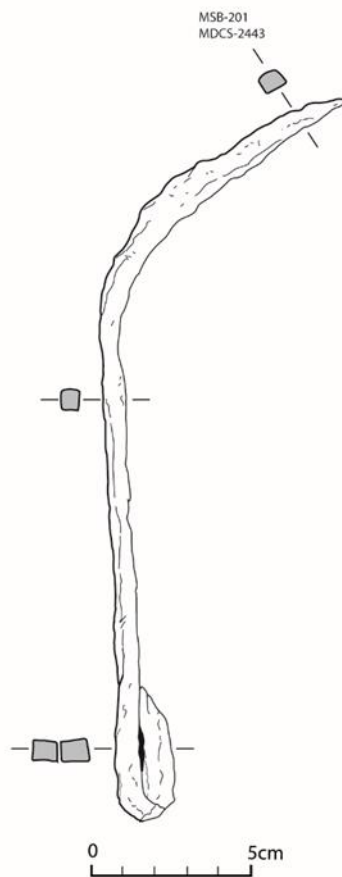
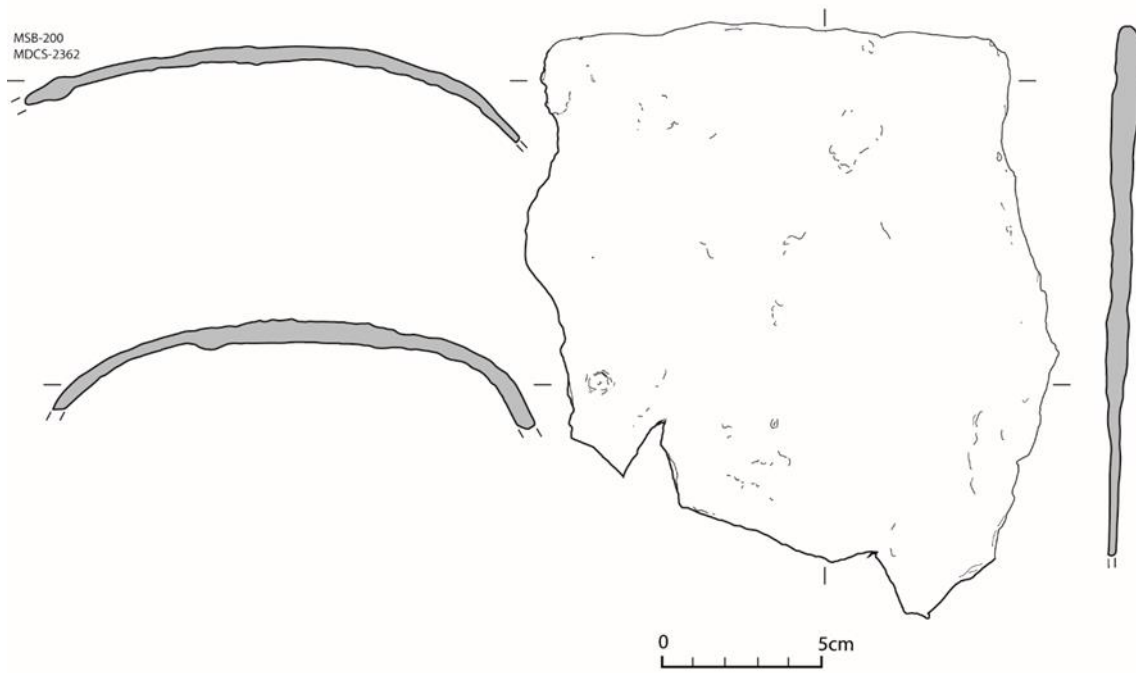


Làmina XX- Camp social. Act.
hípiques/ equipament militar.
Camp socio-cultural. Instruments
d'escriptura.



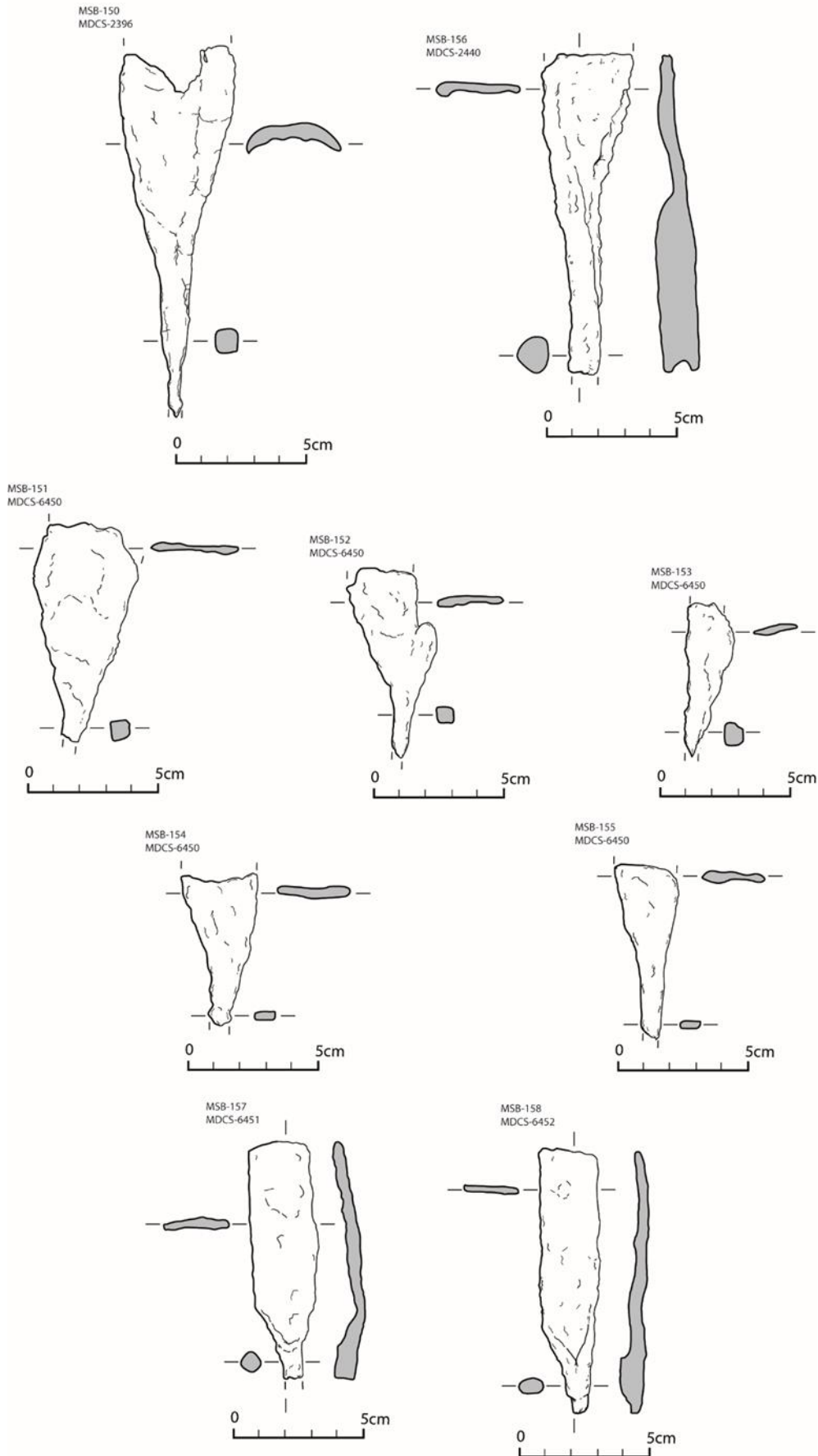


Làmina XXII- Objectes indeterminats





Làmina XXIII- Objectes indeterminats



Annex 2. Inventari



nº inventari	referència peça	Tipus genèric	tipus específic	forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada màxim)	pes	observacions	paral·lels	cronologia	filiació
MSB-1	MCDS-6176	camp econòmic	treball de la fusta	serra	Fe	fragment de placa de ferro molt estreta	descontexualitzat	6,7 x 4 cm	13g	tan sols conserva una dent	(Božič 2005, p. 312)/ (Hidalgo, p. 131)	indeterminat	indeterminat
MSB-2	MCDS-6242	camp econòmic	treball de la fusta	serra	Fe	fragment de placa de ferro estreta, en la part distal conserva dents en forma d'angle recte	descontexualitzat	6,9 x 3,4 cm	20g		(Božič 2005, p. 312)/ (Hidalgo, p. 131)	indeterminat	indeterminat
MSB-3	MCDS-6242	camp econòmic	treball de la fusta	serra	Fe	fragment de placa de ferro molt estreta, en la part distal conserva les dents de la serra de petites dimensions, amb puntes amb angles de més de 90 graus	descontexualitzat	5,1 x 4,6 cm	9g	l'estat de conservació de la peça no es bo	(Božič 2005, p. 312)/ (Hidalgo, p. 131)	indeterminat	indeterminat
MSB-4	MCDS-6242	camp econòmic	treball de la fusta	serra	Fe	fragment de serra allargada, a la part distal conserva dents amb totes les puntes projectades cap al mateix costat, formant una part corba entre cada dent	descontexualitzat	10,7 x 3,4 cm	43g		(Božič 2005, p. 312)/ (Hidalgo, p. 131)	indeterminat	indeterminat
MSB-5	MCDS-8458	camp econòmic	agricultura	possible cisell	Fe	cisell de grans dimensions amb fulla plana, format per una tija de secció quadrada a la part proximal, a la part distal s'eixampla fent forma triangular de secció rectangular aplanada	descontexualitzat	23,2 x 8,6 cm	631g			indeterminat	indeterminat



nº inventari	referència peça	Tipus genèric	tipus específic	forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada x màxim)	pes	observacions	paral·lels	cronologia	filiació
MSB-6	MCDS-6447	camp econòmic	metal·lúrgia	alicates de ferrer	Fe	una de les parts d'unes alicates de ferrer, la part proximal consta d'una tija de secció circular, en la part mitjan de la peça s'hi conserva el forat per passar el rebló que uniria les dues parts de les alicates, la secció de la part distal es rectangular i s'aplana cap a la punta	descontex tualitzat	24,2 x 2,3 cm	68g		(Sanahuja 1971, p. 75 nº 1)	indeterminat	indeterminat
MSB-7	MCDS-8484	camp econòmic	treball de la fusta	destral/eina camp	Fe	fragment de possible eina, l'extrem proximal acaba en forma de semi-cercle possible espai on s'hi encaixaria el mànec de l'eina d'emmanegament tubular, la secció es rectangular i s'estreta a l'extrem distal	descontex tualitzat	6,1 x 1,9 cm	32g	molt mal estat de conservació, dificulta la identificació de la peça		indeterminat	indeterminat
MSB-8	MCDS-8453	camp econòmic	construcció i maçoneria	pic	Fe	pic per a feines de picapedrer, apuntat per ambdós extrems, conserva el forat d'encaix d'emmanegament tubular al centre de la peça	descontex tualitzat	12,1 x 3,7 cm	196g		(Sanahuja 1971, p. 90 nº 2)	indeterminat	indeterminat
MSB-9	MCDS-8454	camp econòmic	agricultura	piquet	Fe	piquet incomplet amb fulla perpendicular al mànec, de tall corb. Conserva el forat d'encaix d'emmanegament tubular. No conserva l'extrem de la part proximal.	descontex tualitzat	11,4 x 5,4 cm	276g			indeterminat	indeterminat



nº inventari	referència peça	Tipus genèric	tipus específic	forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada màxim)	pes	observacions	paral·lels	cronologia	filiació
MSB-10	MCDS-8474	camp econòmic	agricultura	recollidor/aixada	Fe	eina amb forma de recollidor quadrat o aixada, perpendicular al mànec, a l'extrem proximal conserva el forat d'encaix	descontexualitzat	7,6 x 8,8 cm	118g	la forma d'aquesta eina podria estar alterada a causa de la seva restauració	(Mezquiriz, p. 207-208)	indeterminat	indeterminat
MSB-11	SB'11 147	camp econòmic	indeterminat	encaix emmanegament	Fe	fragment de l'encaix del mànec d'una eina, format per una placa sobrepujada pels costats que s'estreta d'un extrem a l'altre, amb una secció en forma de "C"	UE-56	9,4 x 5,3 cm	86g		(Sanahuja 1971, p. 72)	segle II aC	itàlic
MSB-12	MCDS-8483	camp econòmic	construcció i maçoneria	cunya	Fe	cunya de secció quadrada a l'extrem proximal i rectangular a l'extrem distal, la cunya s'eixampla i aplanada lleugerament de l'extrem proximal al distal	descontexualitzat	10,1 x 3,2 cm	164g		(Feugère, Guillot 1986, p. 187)	indeterminat	indeterminat
MSB-13	MCDS-8482	camp econòmic	construcció i maçoneria	cunya	Fe	cunya de secció rectangular que s'aplanada de l'extrem proximal al distal	descontexualitzat	10,5 x 4,7 cm	306g		(Feugère, Guillot 1986, p. 187)	indeterminat	indeterminat
MSB-14	MCDS-8480	camp econòmic	construcció i maçoneria	cunya	Fe	cunya de secció quadrada a l'extrem proximal que s'aplanada i s'eixampla cap a l'extrem distal	descontexualitzat	6,6 x 2,9 cm	67,3g		(Feugère, Guillot 1986, p. 187)	indeterminat	indeterminat
MSB-15	MCDS-6453	camp econòmic	construcció i maçoneria	cunya	Fe	cunya de petites dimensions, de secció rectangular que s'eixampla i s'aplanada de l'extrem proximal cap al distal	descontexualitzat	6,9 x 2,9 cm	26g		(Feugère, Guillot 1986, p. 187)	indeterminat	indeterminat



nº inventari	referència peça	Tipus genèric	tipus específic	forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada màxim)	pes	observacions	paral·lels	cronologia	filiació
MSB-16	MCDS-5835	camp personal	higiene	afaitadora	AE	placa amb forma de croissant, de secció molt estreta	descontex tualitzat	10,3 x 3,6 cm	23g	mal estat de conservació	(Abauzit 1963, p. 203- 217)	indeterminat	indeterminat
MSB-17	MCDS-2390	camp personal	joieria	fragment tija	AE	fragment de tija formada per diversos fils creuats entre ells, amb aspecte de corda, possible fragment de collar o braçalet	descontex tualitzat	3,1 x 0,3 cm	1g			indeterminat	indeterminat
MSB-18	MCDS-2393	indeterminat	indeterminat	fragment placa	AE	placa amb possible forma quadrada en un extrem, amb un forat en una de les cantonades. En la cantonada del costat tot i estar fragmentada preserva la meitat d'un forat, l'altre extrem està fragmentat	descontex tualitzat	4,3 x 2,1 cm	10g			indeterminat	indeterminat
MSB-19	MCDS-2381	indeterminat	indeterminat	cilindre	AE	placa fina doblegada per a crear un cos cilíndric, un dels extrems s'obre lleugerament	descontex tualitzat	5,1 x 2,4 cm	6,15g	BOŽIČ comenta en el seu estudi que es podrien tractar de peces decoratives per a carros	(Božič 2005, p. 319)	indeterminat	indeterminat
MSB-20	MCDS-2386	camp personal	joieria	penjoll/arracada	AE	penjoll esfèric amb una anella de suspensió a la part superior	descontex tualitzat	2,1 x 1 cm	4g	podria formar part d'una peça de joieria més complexa	(Py 2016, p. 208 Aj- 2610)	segles VI-IV a.C	ibèric
MSB-21	SB'12	indeterminat	indeterminat	tija	AE-Fe	tija de bronze de secció quadrada al centre i els extrems aplanats, a l'extrem més ample hi conserva un rebló de ferro	UE-73	4,8 x 0,2 cm	2,5g	estat de conservació dolent		inici segle I a.C	indeterminat



nº inventari	referència peça	Tipus genèric	tipus específic	forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada màxim)	pes	observacions	paral·lels	cronologia	filiació
MSB-22	SB'11-73	camp econòmic	treball de la fusta	destral	Fe	possible destral fragmentada amb tall recte lleugerament arrodonit, ha perdut la part proximal no conserva el forat d'emmanegament, la secció del coll de la destral es rectangular i passa d'horitzontal a vertical a mesura que s'apropa a la part distal	UE-34	10,5 x 4,1 cm	102,2 g	estat de conservació dolent	(Py 2016, p. 360)	inici segle I a.C	indeterminat
MSB-23	MCDS-2383	camp personal	joieria	torque	AE	torque articulat de secció arrodonida	descontex tualitzat	13,4 x 0,8 cm	76g	podria ser també un anell nasal per a ramat o element de cavalleria	(Py 2016, p. 160 AG-2271)	indeterminat	indeterminat
MSB-24	MCDS-2385	camp personal	equipament militar	sivella militar	AE	sivella de cinturó de petites dimensions amb decoració de línies incises als extrems de la peça, el cos està format per una placa molt estreta doblegada, l'arc en "D" amb secció circular, amb reblló per a la unió amb una altre placa	descontex tualitzat	3,6 x 1,6 cm	6g		(Ble 2015, p. 261-262; Anexo làm. 47)	inici segle I a.C	itàlic
MSB-25	MCDS-2374	camp domèstic	vaixel·la	nansa gerra ornavasso-ruvo	AE	nansa de gerra de tipus ornavasso-ruvo de Boube, està fragmentada, amb decoració zoomorfa de dos caps de boc o cabró enfrontats, la secció de la nansa és circular	descontex tualitzat	5,1 x 2,1 cm	26g		(Uroz 2015; p. 190) / (Boube 1991, p. 23- 45)	inici segle I a.C	itàlic
MSB-26	MCDS-2387	indeterminat	indeterminat	plaqueta	AE	petita placa triangular amb els vèrtex	descontex tualitzat	1,9 x 2,1 cm	1g	podria ser algun tipus d'ornament		indeterminat	indeterminat



nº inventari	referència peça	Tipus genèric	tipus específic	forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada màxim)	pes	observacions	paral·lels	cronologia	filiació
						arrodonits amb un forat al centre							
MSB-27	MCDS-2392	indeterminat	indeterminat	plaqueta	AE	petit fragment de plaqueta decorativa, amb decoració de petits cercles concèntrics en una de les cares, amb un forat en un dels extrems de la peça	descontex tualitzat	3,4 x 3 cm	4g			indeterminat	indeterminat
MSB-28	MCDS-2371	camp personal	fíbules	fíbula La Tène III	AE	fragment de fíbula de tipus La Tène III bilateral simple, amb el pont amb secció en "D" aplanada, amb decoració de dues acanaladures paral·leles amb punts incisos en el seu interior, per la part exterior de les acanaladures té una filera de dos cercles concèntrics de petites dimensions	descontex tualitzat	6,7 x 1 cm	9,3g		(Ble 2015, p. 288-290; Anexo làm. 54)	inici segle I a.C	indeterminat
MSB-29	MCDS-2369	camp personal	fíbules	fíbula tipus alesia	AE	fíbula tipus alesia 21a1 Feugere, 19.1 Erice, amb el pont ogival de secció laminar amb xarnera perforada i ornament esfèric al peu. Datada a finals del s.II inicis del s. I a. C.	descontex tualitzat	5,3 x 1,6 cm	10,67 g	molt bon estat de conservació	(Erice 1995)/ (Feugère 1985, p. 183)/) (Ble 2015, p. 288-290; Anexo làm. 58)	inici segle I a.C	itàlic



nº inventari	referència peça	Tipus genèric	tipus específic	forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada màxim)	pes	observacions	paral·lels	cronologia	filiació
MSB-30	MCDS-2370	camp personal	fíbules	fíbula tipus la tène III, Nauheim	AE	fíbula tipus la tène III del grup nauheim, amb ressort bilateral simple amb 4 espirals, la secció del pont es aplanat amb lleugera forma de "D". Del tipus 9 de la tipologia duta a terme per Erice.	descontextualitzat	5,3 x 0,5 cm	6g		(Ble 2015, p. 288-290 ; Anexo làm.56)/ (Erice 1995)	inici segle I a.C	itàlic
MSB-31	MCDS-2380	camp domèstic	vaixel·la	suport de gerra	AE	suport de gerra o sítula de secció aplanada	descontextualitzat	8,7 x 3,2 cm	105g	podria formar part de la mateixa peça a la que pertanyeria la peça MSB-25, de tipus ornavasso-ruvo		inici segle I a.C	itàlic
MSB-32	MCDS-2379	camp domèstic	vaixel·la	mànec simpulum tipus 1A	AE	mànec de simpulum horitzontal tipus 1A de Feugere i Castoldi, mànec de triple articulació, els extrems de forma trapezoïdal a rem amb motllures de línies incises als laterals de cada rem de secció aplanada, l'extrem distal conserva l'arrencament de l'abraçadora on aniria encaixat el cassó, no conserva la decoració de l'extrem proximal, la part central de secció circular amb petits botons decoratius	descontextualitzat	17,8 x 0,9 cm	35g	bon estat de conservació	(Uroz 2015, p. 188)/(Pozo i Roig 2018, p. 269 fig.2 nº 4)/ (Castoldi, Feugère 1991)	inici segle I a.C	itàlic
MSB-33	MCDS-2382	camp domèstic	activitats culinàries	ratllador	AE	ratllador, format per una placa molt fina, tota la superfície presenta forats obtinguts per percussió	descontextualitzat	11,7 x 5,3 cm	31g		(Py 2016, p. 258, BA-1410)	indeterminat	indeterminat



nº inventari	referència peça	Tipus genèric	tipus específic	forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada màxim)	pes	observacions	paral·lels	cronologia	filiació
MSB-34	MDCS-6454	camp socio-cultural	escriptura	espàtula	Fe	doble espàtula, amb els dos extrems actius i triangulars, cap a la meitat la peça s'estreta i passa de la secció aplanada dels extrems a secció quadrada. Del tipus B1 de feugere i "les spatules à cire à manche figuré"	descontexualitzat	12,5 x 1,8 cm	23g	de tipus B1 de feugere "les spatules à cire à manche figuré"	(Feugère 1995 p. 133) (Ble 2015 p. 297 ; Anexo làm.59)	Segle II- I a.C	itàlic
MSB-35	MDCS-2376	camp social	activitats hípiques	esperó	AE	esperó amb tija de secció aplanada, la tija s'eixampla en les terminacions, a cada una s'hi observa uns forats de subjecció, la punta es cònica de secció circular del tipus	descontexualitzat	6,4 x 0,9 cm	10g		(Quesada 2005, p. 127 nº1)	indeterminat	indeterminat
MSB-36	MDCS-2372	camp social	activitats hípiques	campana tintinnabulum	AE	petita campana (tintinnabulum) de perfil sinusoidal, amb anella subjecció de forma hexagonal amb perforació circular, de parets molt fines. Del tipus C1 de Galliazzo (1979)	descontexualitzat	8,8 x 4,7 cm	113g	en la part interior superior de la campana conserva les marques de ferro de 'anella de suspensió de la part activa de la campana	(Peralta 2007, P. 506)/ (Enckevort i Willems, p.133)/ (Božič 2005, p. 316)/ (Mocchi 2018, p. 27)	indeterminat	itàlic



nº inventari	referència peça	Tipus genèric	tipus específic	forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada màxim)	pes	observacions	paral·lels	cronologia	filiació
MSB-37	MDCS-2377	indeterminat	indeterminat	possible element decoratiu	AE	peça de forma quadrada amb les vores en bisell, al centre té un altre quadrat sobrepujat	descontex tualitzat	4,8 x 4,8 cm	99g			indeterminat	indeterminat
MSB-38	MDCS-2384	indeterminat	indeterminat	possible element decoratiu	AE	fragment de tija semi-esfèrica, plana en la part inferior, en la part superior té re-creixements regulars en forma de muntanyes	descontex tualitzat	5,4 x 1 cm	16g			indeterminat	indeterminat
MSB-39	MDCS-2391	indeterminat	indeterminat	tija	AE	fragment de tija de secció circular	descontex tualitzat	10,87 x 0,8 cm	31,3g			indeterminat	indeterminat
MSB-40	MDCS-2447	camp econòmic	agricultura	podall	Fe	podall de sistema d'emmanegament tubular que consisteix en l'extrem proximal aplanat i sobre girat per tal de crear la cavitat tubular per encastar el mànec, per la part exterior conserva el reblló que el fixaria al mànec, fulla corba	descontex tualitzat	9 x 2,5 cm	27g		(Sanahuja 1971, p. 79)	indeterminat	indeterminat
MSB-41	MDCS-2448	camp econòmic	agricultura	podall	Fe	podall de petites dimensions de sistema d'emmanegament tubular, la fulla en angle recte i estreta	descontex tualitzat	8,3 x 3,6 cm	23g		(Sanahuja 1971, p. 79)	indeterminat	indeterminat



nº inventari	referència peça	Tipus genèric	tipus específic	forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada màxim)	pes	observacions	paral·lels	cronologia	filiació
MSB-42	MDCS-2349	camp econòmic	agricultura	emmanegament	Fe	fragment de possible eina, es tracta de l'emmanegament, format per una placa sobregirada de forma cònica per a encastar-hi el mànec de fusta. La secció de l'extrem distal és aplanada, a l'extrem proximal la secció és circular.	descontextualitzat	11,7 x 4,1 cm	104g	conserva restes de fusta del mànec		indeterminat	indeterminat
MSB-43	MDCS-6172	camp econòmic	agricultura	emmanegament	Fe	fragment de possible eina, es tracta de l'emmanegament, en la part distal sembla que tinguis un angle obert per a l'eina. De forma cònica, la secció de l'extrem proximal és circular i forma una cavitat per encastar el mànec de fusta, la secció de la part distal és aplanada.	descontextualitzat	9,9 x 2,5 cm	72g			indeterminat	indeterminat
MSB-44	MDCS-6171	camp econòmic	agricultura	emmanegament	Fe	fragment de possible eina, es tracta de l'emmanegament, sobregirat en l'extrem proximal, de secció circular per encastar el mànec, la secció de l'extrem distal és aplanada	descontextualitzat	12,3 x 2,2 cm	73,2g			indeterminat	indeterminat



nº inventari	referència peça	Tipus genèric	tipus específic	forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada màxim)	pes	observacions	paral·lels	cronologia	filiació
MSB-45	MDCS-6165	camp econòmic	agricultura	emmanegament	Fe	fragment de possible eina, es tracta de l'emmanegament, en l'extrem proximal es forma una cavitat i és de secció circular per encastar-hi el mànec, l'extrem distal la secció es aplanada.	descontextualitzat	11,1 x 3 cm	60g			indeterminat	indeterminat
MSB-46	MDCS-2373	camp econòmic	ramaderia	campana/esquella	Fe	campana o esquella de parets fines, en la part interior superior conserva l'anella per a penjar la part activa de la campana	descontextualitzat	9,3 x 6,8 cm	81,3g	En la part interior superior de la campana conserva l'anella de suspensió de la part activa de la campana. L'objecte conserva restes de bronze, molt segurament relacionat amb la pràctica comuna de revestir amb una fina capa de bronze la campana per tal d'afavorir la seva conservació.	(HENNING 1985, p. 578)/(Mezquiriz, p. 214)/(Feugère 1999, p. 174)	indeterminat	indeterminat
MSB-47	MDCS-2378	camp personal	sivelles	part activa sivella	AE	sivella ibèrica de placa rectangular d'un garfi i d'aletes apuntades adomassada, amb motius decoratius de figures zoomorfes, espirals i semicercles. Del tipus C31-28 de la tipologia de Ros, tipologia C3C1 de Llorio.	descontextualitzat	12,1 x10,3 cm	71g	conserva una placa amb reblons d'una reparació de la peça	(Ros)/(Llorio 1997, p. 56,61)	segles IV-III aC	ibèric



nº inventari	referència peça	Tipus genèric	tipus específic	forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada màxim)	pes	observacions	paral·lels	cronologia	filiació
MSB-48	MDCS-6238	camp social	armament	projectil de fona	Pb	projectil de fona de forma ametllada o fusiforme amb vèrtex apuntats i de secció lleugerament el·líptica, fabricat amb motlle bivalve. Del tipus Ic de la proposta tipològica de Vöilling.	descontex tualitzat	4,4 x 1,65 cm	55,88 g		(Ble 2015, p. 195; Anexo làm. 22) / (Vöilling 1990)	inici segle I a.C	indeterminat
MSB-49	MDCS-6240	camp social	armament	projectil de fona	Pb	projectil de fona de forma ametllada o fusiforme amb vèrtex apuntats i de secció lleugerament el·líptica, fabricat amb motlle bivalve. Del tipus Ic de la proposta tipològica de Vöilling.	descontex tualitzat	4,7 x 1,65 cm	53,58 g		(Ble 2015, p. 195; Anexo làm. 22) / (Vöilling 1990)	inici segle I a.C	indeterminat
MSB-50	MDCS-6239	camp social	armament	projectil de fona	Pb	projectil de fona de forma ametllada o fusiforme amb vèrtex apuntats i de secció lleugerament el·líptica, fabricat amb motlle bivalve. Del tipus Ic de la proposta tipològica de Vöilling.	descontex tualitzat	4,5 x 1,8 cm	53,47 g		(Ble 2015, p. 195; Anexo làm. 22) / (Vöilling 1990)	inici segle I a.C	indeterminat
MSB-51	MDCS-6241	camp social	armament	projectil de fona	Pb	projectil de fona de forma ametllada o fusiforme amb vèrtex apuntats i de secció lleugerament el·líptica, fabricat amb motlle bivalve. Del tipus Ic de la proposta tipològica de Vöilling.	descontex tualitzat	4,75 x 1,55 cm	50,73 g		(Ble 2015, p. 195; Anexo làm. 22) / (Vöilling 1990)	inici segle I a.C	indeterminat



nº inventari	referència peça	Tipus genèric	tipus específic	forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada màxim)	pes	observacions	paral·lels	cronologia	filiació
MSB-52	SB'11-155	camp personal	equipament militar	botó amb anella	AE	botó circular pla amb anella triangular. Del tipus V de la proposta tipològica de Wild.	UE-56	3 x 1,9 cm	4,1g		(Wild 1970)/ (Laharnar p. 391)	inici segle I a.C	itàlic
MSB-53	MDCS-2442	camp social	armament	punta de javelina	Fe	javelina curta de punta piramidal massissa de secció quadrada i emmanegament tubular. Del tipus 11a Var. X segons la tipologia de Quesada. Amb cronologies des del s IV a. C en fases ibèriques fins a contextos romans del s. II a. C	descontex tualitzat	12,6 x 1,5 cm	49,44 g		(Quesada 1997 p. 382-385)	inici segle I a.C	itàlic
MSB-54	MDCS-2680	camp social	armament	punta de llança	Fe	punta de llança de mida mitjana sense nervi, la amplada màxima es troba més proximal de la fulla. Conserva una part de l'emmanegament que com totes les llances hauria de ser tubular. Del tipus 5c Var. VC de la classificació tipològica de Quesada. Amb una cronologia amplia que va del s. IV a. C fins al II a. C	descontex tualitzat	14,5 x 3 cm	65,2g		(Quesada 1997 p. 369-373)	indeterminat	indeterminat



nº inventari	referència peça	Tipus genèric	tipus específic	forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada màxim)	pes	observacions	paral·lels	cronologia	filiació
MSB-55	SB'11-1676	camp social	armament	punta de llança	Fe	punta de llança de tamany mitjà i de fulla relativament estreta i talls paral·lels i base arrodonida amb secció aplanada, la amplada màxima es troba a prop de la base. Del tipus 10 Var. VIII B de la classificació tipològica de Quesada. Amb possible cronologia entre s. V a. C fins al s. II-I a. C	UE-73	17 x 2,4 cm	70g	l'estat de conservació de la peça no es gens bo i sembla que s'ha perdut material de la part de les "mesas" de la fulla, fet que complica la seva identificació i classificació.	(Quesada 1997 p. 379-382)	indeterminat	indeterminat
MSB-56	SB'13-20	camp socio-cultural	escriptura	estilet	AE	estilet amb una espàtula llarga, de secció aplanada i molt fina a la part proximal. En la part distal, just sobre la punta té un estretament que fa la secció plana i amb dos forats que formen un 8. Pel que fa a la tija és de secció circular amb estretaments i eixamplaments consecutius que formen un aspecte de esferes. Del tipus A4-B1-C2 de Schaltebrand.	UE-75	10,6 x 1,1 cm	14,40 g		(Ble 2015, p. 296 Anexo làm. 59)/(Olesti 2019, p.73)/(Schaltebrand, 2012)	inici segle I a.C	itàlic
MSB-57	MDCS-2444	camp social	equipament militar	estaca de tenda	Fe	estaca de tenda de campanya de secció quadrada amb un eixamplament i un forat en la part proximal, la peça s'estreta a mesura que s'apropa a la punta (part distal)	superficial	13,3 x 2,2 cm	74g		(Peralta 2007, p. 509) (Feugère 2002, p.181) (Bishop Coulston 1993, p. 63) (Vega i Bolado 2011, p. 51-54)	indeterminat	itàlic



nº inventari	referència peça	Tipus genèric	tipus específic	forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada màxim)	pes	observacions	paral·lels	cronologia	filiació
MSB-58	SB-superficial torre1	camp social	equipament militar	tatxa calçat	Fe	tatxa de calçat del tipus 3 de la tipologia de Ble, amb cabota troncocònica i secció de la tija quadrada	superficial	1,4 cm	2,08g	pel seu mal estat es difícil identificar la forma de la cabota, la qual podria estar desgastada	(Ble 2015 p. 252-254)	inici segle I a.C	itàlic
MSB-59		camp social	equipament militar	tatxa calçat	Fe	tatxa de calçat del tipus 3 de la tipologia de Ble, de cabota cònica i secció de la tija quadrada	superficial	1,4 cm	2,29g	pel seu mal estat es difícil identificar la forma de la cabota, la qual podria estar desgastada	(Ble 2015 p. 252-254)	inici segle I a.C	itàlic
MSB-60		camp social	equipament militar	tatxa calçat	Fe	tatxa de calçat del tipus 3 de la tipologia de Ble, amb cabota cònica i secció de la tija quadrada	superficial	1,6 cm	0,97g	pel seu mal estat es difícil identificar la forma de la cabota, la qual podria estar desgastada	(Ble 2015 p. 252-254)	inici segle I a.C	itàlic
MSB-61		camp social	equipament militar	tatxa calçat	Fe	tatxa de calçat del tipus 3 de la tipologia de Ble, amb cabota cònica i secció de la tija quadrada	superficial	1,3 cm	1,72g	pel seu mal estat es difícil identificar la forma de la cabota, la qual podria estar desgastada	(Ble 2015 p. 252-254)	inici segle I a.C	itàlic
MSB-62		camp social	equipament militar	tatxa calçat	Fe	tatxa de calçat del tipus 3 de la tipologia de Ble, amb cabota cònica i secció de la tija quadrada	superficial	1,2 cm	0,92g	pel seu mal estat es difícil identificar la forma de la cabota, la qual podria estar desgastada	(Ble 2015 p. 252-254)	inici segle I a.C	itàlic
MSB-63		camp social	equipament militar	tatxa calçat	Fe	tatxa de calçat del tipus 3 de la tipologia de Ble, amb cabota troncocònica i secció de la tija quadrada	superficial	1,3 cm	0,94g	pel seu mal estat es difícil identificar la forma de la cabota, la qual podria estar desgastada	(Ble 2015 p. 252-254)	inici segle I a.C	itàlic
MSB-64		camp social	equipament militar	tatxa calçat	Fe	tatxa de calçat del tipus 3 de la tipologia de Ble, de cabota cònica i secció de la tija quadrada	superficial	1,3 cm	1,21g	pel seu mal estat es difícil identificar la forma de la cabota, la qual podria estar desgastada	(Ble 2015 p. 252-254)	inici segle I a.C	itàlic



nº inventari	referència peça	Tipus genèric	tipus específic	forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada màxim)	pes	observacions	paral·lels	cronologia	filiació
MSB-65	MDCS-8460	camp social	armament	aristol o violla	Fe	violla molt ample i secció circular, que consisteix en una placa de ferro sobregirada en forma cònica per tal d'inserir l'asta de fusta	descontex tualitzat	12,5 x 5,2 cm	233g	conserva fragments de fusta de l'asta	(Py 2016, p. 426-428)	indeterminat	indeterminat
MSB-66	MDCS-6170	camp social	armament	aristol o violla	Fe	violla de secció circular, que consisteix en una placa de ferro sobregirada en forma cònica per tal d'inserir l'asta de fusta	descontex tualitzat	14,6 x 3,3 cm	100g		(Py 2016, p. 426-428)	indeterminat	indeterminat
MSB-67	MDCS-6166	camp social	armament	aristol o violla	Fe	violla estreta i allargada, de secció circular, es tracta d'una punta massissa que conserva una petita part del forat on s'inseriria l'asta de llança o javelina.	descontex tualitzat	11,4 x 2,3 cm	68g		(Py 2016, p. 426-428)	indeterminat	indeterminat
MSB-68	MDCS-6167	camp social	armament	aristol o violla	Fe	violla de petites dimensions i secció circular que consisteix en una placa de ferro sobregirada en forma cònica formant una cavitat per a l'asta	descontex tualitzat	8 x 2,4 cm	57g		(Py 2016, p. 426-428)	indeterminat	indeterminat
MSB-69	MDCS-6169	camp social	armament	aristol o violla	Fe	fragment de possible violla de petites dimensions i secció circular, es tracta d'una placa de ferro sobregirada per tal de crear un cos cònic on inserir l'asta	descontex tualitzat	7,3 x 2,7 cm	48g	fragment molt desgatat, a la part distal li falta la punta	(Py 2016, p. 426-428)	indeterminat	indeterminat



nº inventari	referència peça	Tipus genèric	tipus específic	forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada màxim)	pes	observacions	paral·lels	cronologia	filiació
MSB-70	MDCS-6168	camp social	armament	aristol o virolla	Fe	virolla de petites dimensions o bé fragment de la punta d'una virolla de secció circular, es tracta d'una placa de ferro sobregirada per tal d'aconseguir una forma cònica on inserir l'asta	descontex tualitzat	6,4 x 2,2 cm	28g		(Py 2016, p. 426-428)	indeterminat	indeterminat
MSB-71	MDCS-1175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de petites dimensions de tija amb secció circular i cabota hemisfèrica i dimensions mitjanes	descontex tualitzat	2,5 x 2 cm	4g			indeterminat	indeterminat
MSB-72	MDCS-1175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de petites dimensions de tija amb secció circular i cabota hemisfèrica i dimensions mitjanes	descontex tualitzat	3 x 2,1 cm	9g			indeterminat	indeterminat
MSB-73	MDCS-1175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de petites dimensions de tija amb secció circular i cabota hemisfèrica i dimensions mitjanes	descontex tualitzat	1,9 x 2,5 cm	12g			indeterminat	indeterminat
MSB-74	MDCS-1175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de petites dimensions de tija amb secció circular i cabota hemisfèrica i dimensions mitjanes	descontex tualitzat	0,9 x 1,8 cm	3g			indeterminat	indeterminat
MSB-75	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de petites dimensions de cabota mitjana circular i aplanada, tija amb secció quadrada	descontex tualitzat	3,8 x 3 cm	17g			indeterminat	indeterminat
MSB-76	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de petites dimensions de cabota mitjana circular i	descontex tualitzat	3,9 x 2,7 cm	15g			indeterminat	indeterminat



nº inventari	referència peça	Tipus genèric	tipus específic	forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada màxim)	pes	observacions	paral·lels	cronologia	filiació
						aplanada, amb tija de secció quadrada							
MSB-77	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de petites dimensions de cabota mitjana circular i aplanada, la tija és de secció quadrada	descontex tualitzat	3,5 x 3 cm	20g			indeterminat	indeterminat
MSN-78	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de petites dimensions de cabota mitjana circular i aplanada, la tija és secció quadrada	descontex tualitzat	3,9 x 2,3 cm	23g			indeterminat	indeterminat
MSB-79	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de petites dimensions de cabota mitjana circular i aplanada, la tija té secció quadrada	descontex tualitzat	3,2 x 2,5 cm	13g			indeterminat	indeterminat
MSB-80	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de petites dimensions de cabota mitjana circular i aplanada, amb tija de secció quadrada	descontex tualitzat	3,9 x - cm	17g			indeterminat	indeterminat
MSB-81	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de petites dimensions, cabota petita plana, amb tija de secció quadrada	descontex tualitzat	3 x 1,9 cm	6g			indeterminat	indeterminat
MSB-82	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de petites dimensions, cabota petita i plana, amb tija de secció quadrada	descontex tualitzat	2,8 x 1,6 cm	5g			indeterminat	indeterminat
MSB-83	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de petites dimensions, cabota petita i plana, amb tija de secció quadrada	descontex tualitzat	3,2 x 1,9 cm	6g			indeterminat	indeterminat



nº inventari	referència peça	Tipus genèric	tipus específic	forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada màxim)	pes	observacions	paral·lels	cronologia	filiació
MSB-84	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de petites dimensions, cabota plana i petita, amb tija de secció quadrada	descontex tualitzat	3,5 x 1,1 cm	8g			indeterminat	indeterminat
MSB-85	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de petites dimensions, cabota plana i petita, amb tija de secció quadrada	descontex tualitzat	3,5 x 1,8 cm	7g			indeterminat	indeterminat
MSB-86	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de petites dimensions de cabota mitjana, circular i aplanada, amb tija de secció quadrada	descontex tualitzat	3,8 x 3 cm	19g			indeterminat	indeterminat
MSB-87	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de petites dimensions de cabota petita, i aplanada, amb tija de secció quadrada	descontex tualitzat	4,2 x 1,6 cm	11g			indeterminat	indeterminat
MSB-88	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes cap a petites, amb gran cabota plana, ample i desplaçada cap un costat respecte la tija, la qual és de secció quadrada	descontex tualitzat	6 x 3,8 cm	29g			indeterminat	indeterminat
MSB-89	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes cap a petites, amb gran cabota plana, ample i desplaçada cap un costat respecte la tija, la qual és de secció quadrada	descontex tualitzat	5,8 x 3,6 cm	22g			indeterminat	indeterminat
MSB-90	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions petites, amb gran cabota plana, desplaçada cap un costat respecte la tija, la qual és de secció quadrada	descontex tualitzat	2,2 x 3,6 cm				indeterminat	indeterminat



nº inventari	referència peça	Tipus genèric	tipus específic	forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada màxim)	pes	observacions	paral·lels	cronologia	filiació
MSB-91	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes cap a petites, amb gran cabota plana, desplaçada cap un costat respecte la tija, la qual és de secció quadrada	descontex tualitzat	2,3 x 2,4 cm	28g			indeterminat	indeterminat
MSB-92	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota mitjana plana i tija amb secció circular	descontex tualitzat	9,8 x 2 cm	27g			indeterminat	indeterminat
MSB-93	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota mitjana plana i tija amb secció circular	descontex tualitzat	7,7 x 2,5 cm	60g			indeterminat	indeterminat
MSB-94	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija amb secció circular	descontex tualitzat	7,9 x 1,3 cm	20g			indeterminat	indeterminat
MSB-95	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota mitjana plana i tija amb secció circular	descontex tualitzat	7,6 x 2,6 cm	18g			indeterminat	indeterminat
MSB-96	SB'11- 76	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes, cabota plana de mida mitjana, tija amb secció quadrada	U.E.- 70	9,7 x 2,2 cm	26g			s. II aC	indeterminat
MSB-97	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes, cabota plana i circular de mida mitjana, tija amb secció quadrada	descontex tualitzat	5,7 x 3 cm	24g			indeterminat	indeterminat
MSB-98	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes, cabota plana i circular de mida mitjana, tija amb secció quadrada	descontex tualitzat	5,9 x 2,7 cm	29g			indeterminat	indeterminat



nº inventari	referència peça	Tipus genèric	tipus específic	forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada màxim)	pes	observacions	paral·lels	cronologia	filiació
MSB-99	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes, cabota plana i circular de mida mitjana, tija amb secció quadrada	descontex tualitzat	5,3 x 2,5 cm	23g			indeterminat	indeterminat
MSB-100	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota mitjana plana i tija amb secció quadrada	descontex tualitzat	7,1 x 2,2 cm	13g			indeterminat	indeterminat
MSB-101	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija amb secció quadrada	descontex tualitzat	5,6 x 1,8 cm	15g			indeterminat	indeterminat
MSB-102	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija amb secció quadrada	descontex tualitzat	8,1 x 1,6 cm	17g			indeterminat	indeterminat
MSB-103	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija amb secció quadrada	descontex tualitzat	6,4 x 1,7 cm	13g			indeterminat	indeterminat
MSB-104	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija amb secció quadrada	descontex tualitzat	6 x 1,8 cm	11g			indeterminat	indeterminat
MSB-105	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija estreta amb secció quadrada.	descontex tualitzat	5,7 x 1,5 cm	13g			indeterminat	indeterminat
MSB-106	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija estreta amb secció quadrada.	descontex tualitzat	5,3 x 1,4 cm	8g			indeterminat	indeterminat



nº inventari	referència peça	Tipus genèric	tipus específic	forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada màxim)	pes	observacions	paral·lels	cronologia	filiació
MSB-107	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija estreta amb secció quadrada.	descontex tualitzat	5,6 x 1,7 cm	7g			indeterminat	indeterminat
MSB-108	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija estreta amb secció quadrada.	descontex tualitzat	5,3 x 1,8 cm	8g			indeterminat	indeterminat
MSB-109	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija estreta amb secció quadrada.	descontex tualitzat	4,8 x 1,5 cm	10g			indeterminat	indeterminat
MSB-110	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija estreta amb secció quadrada	descontex tualitzat	5,4 x 1,8 cm	9g			indeterminat	indeterminat
MSB-111	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija estreta amb secció quadrada	descontex tualitzat	5,4 x 1,6 cm	9g			indeterminat	indeterminat
MSB-112	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija estreta amb secció quadrada	descontex tualitzat	8,5 x 1,5 cm	15g			indeterminat	indeterminat
MSB-113	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija estreta amb secció quadrada	descontex tualitzat	6,4 x 1,5 cm	9g			indeterminat	indeterminat
MSB-114	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija estreta amb secció quadrada	descontex tualitzat	6,1 x 1,5 cm	8g			indeterminat	indeterminat



nº inventari	referència peça	Tipus genèric	tipus específic	forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada màxim)	pes	observacions	paral·lels	cronologia	filiació
MSB-115	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija estreta amb secció quadrada	descontex tualitzat	6 x 1,6 cm	9g			indeterminat	indeterminat
MSB-116	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija estreta amb secció quadrada	descontex tualitzat	8,5 x 1,4 cm	13g			indeterminat	indeterminat
MSB-117	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija estreta amb secció quadrada	descontex tualitzat	7,1 x 1,2 cm	8g			indeterminat	indeterminat
MSB-118	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija amb secció quadrada	descontex tualitzat	6 x 1,6 cm	14g			indeterminat	indeterminat
MSB-119	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija amb secció quadrada	descontex tualitzat	6,5 x 1,6 cm	11g			indeterminat	indeterminat
MSB-120	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija estreta amb secció quadrada	descontex tualitzat	5,5 x 1,8 cm	8g			indeterminat	indeterminat
MSB-121	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija estreta amb secció quadrada	descontex tualitzat	5 x 1,3 cm	6g			indeterminat	indeterminat
MSB-122	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija estreta amb secció quadrada	descontex tualitzat	4,5 x 1,6 cm	5g			indeterminat	indeterminat



nº inventari	referència peça	Tipus genèric	tipus específic	forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada x màxim)	pes	observacions	paral·lels	cronologia	filiació
MSB-123	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija estreta amb secció quadrada	descontex tualitzat	6 x 1,5 cm	8g			indeterminat	indeterminat
MSB-124	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija estreta amb secció quadrada	descontex tualitzat	5,5 x 1 cm	5g			indeterminat	indeterminat
MSB-125	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija estreta amb secció quadrada	descontex tualitzat	5,7 x 1,1 cm	6g			indeterminat	indeterminat
MSB-126	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija estreta amb secció quadrada	descontex tualitzat	6,2 x 1,2 cm	6g			indeterminat	indeterminat
MSB-127	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija estreta amb secció quadrada	descontex tualitzat	6,7 x 1,8 cm	10g			indeterminat	indeterminat
MSB-128	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija estreta amb secció quadrada	descontex tualitzat	7,1 x 1,4 cm	5g			indeterminat	indeterminat
MSB-129		camp econòmic	quincalleria	clau	AE	clau de dimensions mitjanes amb cabota troncocònica, amb tija de secció quadrada	UE-73?	7,1 x 2 cm	24g			entorn 100 aC.	indeterminat



nº inventari	referència peça	Tipus genèric	tipus específic	forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada màxim)	pes	observacions	paral·lels	cronologia	filiació
MSB-130		camp econòmic	quincalleria	clau	AE	clau de dimensions mitjanes amb cabota troncocònica, amb tija de secció quadrada, li falta la part de la punta	UE-73	6,9 x 1,8 cm	30g			entorn 100 aC.	indeterminat
MSB-131	SB'12	camp econòmic	quincalleria	clau	AE	clau de dimensions mitjanes amb cabota troncocònica, amb tija de secció quadrada.	UE-73	6,4 x 1,9 cm	10g			entorn 100 aC.	indeterminat
MSB-132		camp econòmic	quincalleria	clau	AE	clau de dimensions mitjanes amb cabota troncocònica, amb tija de secció quadrada, li falta la part de la punta	UE-73	3,9 x 2 cm	24g			entorn 100 aC.	indeterminat
MSB-133		camp econòmic	quincalleria	clau	AE	clau de dimensions mitjanes amb cabota troncocònica, amb tija de secció quadrada, li falta la part de la punta	UE-73	3,5 x 1,8 cm	18g			entorn 100 aC.	indeterminat
MSB-134	MDCS-6458	camp domèstic	activitats culinàries	ganivet	Fe	fulla de ganivet de dimensions considerables amb fulla lleugerament còncava, falta l'espiga destinada a l'emmanegament	descontextualitzat	19,5 x 3 cm	50g		(González 2010, p. 51-54)	indeterminat	indeterminat
MSB-135	MDCS-6459	camp domèstic	activitats culinàries	ganivet	Fe	fragment de ganivet, el llom és totalment recte, la bora del tall es inclinada cap a la part distal del ganivet o punta, en l'extrem proximal conserva part de l'espiga amb un forat per a rebllons per a fixar l'emmanegament	descontextualitzat	10,4 x 3,6 cm	54g			indeterminat	indeterminat



nº inventari	referència peça	Tipus genèric	tipus específic	forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada màxim)	pes	observacions	paral·lels	cronologia	filiació
MSB-136	MDCS-6455	camp domèstic	activitats culinàries	ganivet	Fe	fragment de fulla de ganivet amb la vora del llom i la vora del tall totalment rectes i gairebé paral·leles	descontexualitzat	13,1 x 2,5 cm	27g			indeterminat	indeterminat
MSB-137	MDCS-2440	camp domèstic	activitats culinàries	ganivet	Fe	fragment de fulla de ganivet amb la vora del llom amb angle obtús i el tall lleugerament còncau, no conserva la part de l'espiga per a l'emmanegament	descontexualitzat	16,4 x 3,1 cm	46g			indeterminat	indeterminat
MSB-138	MDCS- 6177	camp econòmic	metal·lúrgia	protecció de tovera	Fe	protecció de tovera per a manxa utilitzada per a forns metal·lúrgics, consisteix en una planxa trapezoïdal gruixuda doblegada per formar un cos amb forma tubular cònica, amb un dels extrems amb una secció circular i més estret, l'altre extrem de forma ovoïdal aplanada. Amb dos petits forats a la part central de la peça.	descontexualitzat	24,5 x 9,8 cm	1182g		(Higelin 2019, p. 135-136/168/ 266)	indeterminat	indeterminat
MSB-139	MDCS-8469	camp econòmic	quincalleria	baules de cadena ovalades	Fe	fragment de cadena constituït per dos baules completes i un fragment d'una tercera, les baules son de forma ovalada de secció circular	descontexualitzat	8,3 x 2 cm	41g	el procés de restauració podria haver alterat lleugerament la peça		indeterminat	indeterminat



nº inventari	referència peça	Tipus genèric	tipus específic	forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada màxim)	pes	observacions	paral·lels	cronologia	filiació
MSB-140	MDCS-8469	camp econòmic	quincalleria	baules de cadena ovalades	Fe	fragment de cadena constituït per una baula completa i dos fragments de baula a cada banda de la completa, les baules son de forma ovalada de secció circular	descontex tualitzat	6,6 x 2,7 cm	37g			indeterminat	indeterminat
MSB-141	MDCS-8473	camp econòmic	quincalleria	baules de cadena	Fe	fragment de cadena constituït per una baula completa i un fragment de baula en un extrem, les baules son de forma de "8" amb secció circular	descontex tualitzat	9,5 x 2,2 cm	42g			indeterminat	indeterminat
MSB-142	MDCS-8473	camp econòmic	quincalleria	baules de cadena	Fe	fragment de baula en "8", amb secció circular	descontex tualitzat	6,7 x 2,4 cm	21g			indeterminat	indeterminat
MSB-143	MDCS-8473	camp econòmic	quincalleria	baules de cadena	Fe	fragment de baula en "8", amb secció circular	descontex tualitzat	4,7 x 2,5 cm	19g			indeterminat	indeterminat
MSB-144	MDCS-8470	camp econòmic	quincalleria	baules de cadena	Fe	fragment de cadena constituït per diverses baules completes, les baules son de forma de "8" amb secció circular	descontex tualitzat	8,4 x 3,3 cm	97g			indeterminat	indeterminat
MSB-145	MDCS-8467	camp econòmic	quincalleria	baules de cadena	Fe	possible fragment de baula de cadena, consisteix en una tija de ferro de secció quadrada, amb una anella a l'extrem on s'enllaça la següent baula	descontex tualitzat	7,3 x 2,5 cm	36,2g			indeterminat	indeterminat



nº inventari	referència peça	Tipus genèric	tipus específic	forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada màxim)	pes	observacions	paral·lels	cronologia	filiació
MSB-146	MDCS-8468	camp econòmic	quincalleria	baules de cadena	Fe	fragment de cadena, conserva dos baules connectades, però aquestes baules estan fragmentades amb falta d'un extrem a cada una, les baules son de forma circular amb secció circular	descontex tualitzat	5,7 x 2,4 cm	24g			indeterminat	indeterminat
MSB-147	MDCS-8478	camp social	activitats hípiques	mos de cavall	Fe	mos de cavall, format per una tija amb una anella a cada extrem, una anella en vertical i l'altre en horitzontal respecte a l'altre anella	descontex tualitzat	8,6 x 2,6 cm	31g		(Quesada 2005 p.104)	indeterminat	indeterminat
MSB-148	MDCS-8471	camp econòmic	quincalleria	baules de cadena	Fe	possible fragment de cadena amb baula en "8" amb secció quadrada	descontex tualitzat	10,3 x 5,6 cm	82g			indeterminat	indeterminat
MSB-149	MDCS-6457	camp social	armament	fragment arma de tall	Fe	possible fragment d'espasa, amb secció lenticular, podria pertànyer a una espasa de tipus Quesada VII, és a dir, una espasa de tipus La Tène o bé una variant hispana	descontex tualitzat	11,8 x 3,9 cm	92g		(Quesada 1997, p. 243-258)	segle IV a.C	ibèric
MSB-150	MDCS-2396	indeterminat	indeterminat	sense identificar	Fe	objecte fet a partir d'una placa de ferro amb un extrem aplanat i de secció còncaua que s'estreta en l'extrem oposat acabant en una punta de secció quadrada que podria donar pas a una tija	descontex tualitzat	14,3 x 3,6 cm	95g			indeterminat	indeterminat



nº inventari	referència peça	Tipus genèric	tipus específic	forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada màxim)	pes	observacions	paral·lels	cronologia	filiació
MSB-151	MDCS-6450	indeterminat	indeterminat	sense identificar	Fe	objecte fet a partir d'una placa de ferro amb un extrem aplanada que s'estreta en l'extrem oposat acabant en una punta de secció quadrada que podria donar pas a una tija, donant una forma triangular a l'objecte	descontexualitzat	8,4 x 3,3 cm	37g			indeterminat	indeterminat
MSB-152	MDCS-6450	indeterminat	indeterminat	sense identificar	Fe	objecte fet a partir d'una placa de ferro amb un extrem aplanada que s'estreta en l'extrem oposat acabant en una punta de secció quadrada que podria donar pas a una tija, donant una forma triangular a l'objecte	descontexualitzat	7,2 x 2,6 cm	20g			indeterminat	indeterminat
MSB-153	MDCS-6450	indeterminat	indeterminat	sense identificar	Fe	objecte fet a partir d'una placa de ferro amb un extrem aplanada que s'estreta en l'extrem oposat acabant en una punta de secció quadrada que podria donar pas a una tija, donant una forma triangular a l'objecte	descontexualitzat	5,9 x 1,7 cm	10g			indeterminat	indeterminat
MSB-154	MDCS-6450	indeterminat	indeterminat	sense identificar	Fe	objecte fet a partir d'una placa de ferro amb un extrem aplanada que s'estreta en l'extrem oposat acabant en una punta de secció quadrada que podria donar pas a una tija, donant una forma triangular a l'objecte	descontexualitzat	5,8 x 2,8 cm	16g			indeterminat	indeterminat



nº inventari	referència peça	Tipus genèric	tipus específic	forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada màxim)	pes	observacions	paral·lels	cronologia	filiació
MSB-155	MDCS-6450	indeterminat	indeterminat	sense identificar	Fe	objecte fet a partir d'una placa de ferro amb un extrem aplanada que s'estreta en l'extrem oposat acabant en una punta de secció aplanada que podria donar pas a una tija, donant una forma triangular a l'objecte	descontex tualitzat	6,7 x 2,4 cm	18g			indeterminat	indeterminat
MSB-156	MDCS-2440	indeterminat	indeterminat	sense identificar	Fe	fragment d'objecte de ferro fet a partir d'una placa que es plega sobre si mateixa en un extrem acabant amb una tija gruixuda de secció circular amb una cavitat en aquest extrem	descontex tualitzat	12,3 x 3,2 cm	50g			indeterminat	indeterminat
MSB-157	MDCS-6451	indeterminat	indeterminat	possible llima	Fe	fragment aplanat en un extrem, a l'altre extrem plegant-se sobre si mateix forma l'inici del que sembla una tija	descontex tualitzat	9,1 x 2,5 cm	23g	podria ser una llima, tot i que la seva restauració dificulta la identificació.		indeterminat	indeterminat
MSB-158	MDCS-6452	indeterminat	indeterminat	possible llima	Fe	fragment aplanat en un extrem, a l'altre extrem plegant-se sobre si mateix forma l'inici del que sembla una tija	descontex tualitzat	10,2 x 2,1 cm	18g	podria ser una llima, tot i que la seva restauració dificulta la identificació.		indeterminat	indeterminat
MSB-159	MDCS-8466	camp econòmic	quincalleria	anella	Fe	anella de grans dimensions i secció circular	descontex tualitzat	5,7 x 1,4 cm	47g			indeterminat	indeterminat
MSB-160	MDCS-6051	camp econòmic	quincalleria	anella	Fe	anella de grans dimensions i secció circular	descontex tualitzat	6,2 x 0,9 cm	40g			indeterminat	indeterminat
MSB-161	MDCS-6052	camp econòmic	quincalleria	anella	Fe	anella de grans dimensions i secció circular	descontex tualitzat	6,1 x 1,1 cm	36g			indeterminat	indeterminat



nº inventari	referència peça	Tipus genèric	tipus específic	forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada màxim)	pes	observacions	paral·lels	cronologia	filiació
MSB-162	MDCS-5836	camp econòmic	quincalleria	anella	Fe	anella de grans dimensions i secció circular	descontex tualitzat	5,6 x 0,8 cm	32g			indeterminat	indeterminat
MSB-163	MDCS-8465	camp econòmic	quincalleria	anella	Fe	anella de grans dimensions i secció circular	descontex tualitzat	5,2 x 1 cm	37g			indeterminat	indeterminat
MSB-164	MDCS-8462	camp econòmic	quincalleria	anella	Fe	anella de dimensions mitjanes i secció circular	descontex tualitzat	4,5 x 1 cm	11g			indeterminat	indeterminat
MSB-165	MDCS-8462	camp econòmic	quincalleria	anella	Fe	anella de dimensions mitjanes i secció circular	descontex tualitzat	4,1 x 0,8 cm	7g			indeterminat	indeterminat
MSB-166	MDCS-8462	camp econòmic	quincalleria	anella	Fe	anella de dimensions mitjanes i secció circular	descontex tualitzat	3,4 x 0,5 cm	2g			indeterminat	indeterminat
MSB-167	MDCS-8462	camp econòmic	quincalleria	anella	Fe	anella de dimensions mitjanes i secció circular	descontex tualitzat	2,9 x 0,9 cm	6g			indeterminat	indeterminat
MSB-168	SB'12- 1697	camp econòmic	quincalleria	anella	Fe	anella de dimensions mitjanes i secció circular	descontex tualitzat	3,4 x 0,6 cm	3g			indeterminat	indeterminat
MSB-169	MDCS-8472	camp econòmic	quincalleria	anella	Fe	anella de petites dimensions i secció circular	descontex tualitzat	2,4 x 0,6 cm	4g			indeterminat	indeterminat
MSB-170	MDCS-2439	camp econòmic	quincalleria	anella	Fe	anella de petites dimensions i secció circular	descontex tualitzat	2,3 x 0,5 cm	3g			indeterminat	indeterminat
MSB-171	MDCS-8462	indeterminat	indeterminat	indeterminat	Fe	fragment de tija de secció quadrada, un dels extrems esta trencat, l'altre extrem s'estreta i es retorça formant un espiral	descontex tualitzat	4,9 x 1,8 cm	8g	es tracta de l'extrem proximal d'un objecte		indeterminat	indeterminat



nº inventari	referència peça	Tipus genèric	tipus específic	forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada màxim)	pes	observacions	paral·lels	cronologia	filiació
MSB-172	MDCS-8463	indeterminat	indeterminat	indeterminat	Fe	fragment de tija amb secció circular, un dels extrems esta trencat, l'altre extrem s'estreta i es retorça formant un espiral	descontex tualitzat	5 x 1,4 cm	4g	es tracta de l'extrem proximal d'un objecte		indeterminat	indeterminat
MSB-173	MDCS-6456	camp domèstic	vaixella	nansa	Fe	nansa de petites dimensions en forma de "C" amb secció circular	descontex tualitzat	6,9 x 1 cm	30g	conserva part de la paret de l'objecte del qual formava part		indeterminat	indeterminat
MSB-174	MDCS-6456	camp domèstic	vaixella	suport de nansa	Fe	aplic de petites dimensions per a subjectar una nansa, tija en forma de "U" de secció circular, amb els extrems aplanats amb forats per passar els rebllons de subjecció	descontex tualitzat	3,9 x 2,5 cm	10g	en un extrem conserva un reblló, a l'altre li falta un fragment i el reblló però conserva part del forat	(Feugere, Guillot 1986 p. 189 nº 4)	indeterminat	indeterminat
MSB-175	MDCS-6456	camp domèstic	vaixella	suport de nansa	Fe	suport per a nansa, es tracta d'una objecte de secció aplanada als extrems amb el centre de la peça sobrepujat per tal de formar una cavitat canviant a secció quadrada	descontex tualitzat	11,4 cm	102g	l'objecte pren la forma circular del cos cilíndric al qual s'adaptaria		indeterminat	indeterminat
MSB-176	MDCS-6456	camp domèstic	vaixella	nansa	Fe	nansa amb forma de claudàtor de secció aplanada	descontex tualitzat	12,3 x 2 cm	49g			indeterminat	indeterminat
MSB-177	MDCS-6460	camp domèstic	vaixella	nansa	Fe	fragment de nansa de coll de cigne	descontex tualitzat	6,1 x 3,3 cm	64g			indeterminat	indeterminat
MSB-178	MDCS-8488	camp domèstic	vaixella	nansa		nansa feta a partir d'una placa de ferro amb les puntes arrodonides i sobrepujada en l part central	descontex tualitzat	10,6 x 2,7 cm	38g			indeterminat	indeterminat



nº inventari	referència peça	Tipus genèric	tipus específic	forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada màxim)	pes	observacions	paral·lels	cronologia	filiació
MSB-179	MDCS-7815	camp econòmic	transport	fragment de roda	Fe	petit fragment de llanta de roda de secció aplanada amb un clau	sitja 145 S.V.	9,8 x 4 cm	82g		(Quesada 2005, p.62)/(García 2011, p. 28 i 30 figs. 6 i 12)	indeterminat	indeterminat
MSB-180	MDCS-7818	camp econòmic	transport	fragment de roda	Fe	fragment de llanta de roda amb secció aplanada i lleugerament cònca, conserva l'arrencament de dos claus de secció aplanada rectangular	sitja 145 S.V.	40,1 x 3,8 cm	236g		(Quesada 2005, p.62)/(García 2011, p. 28 i 30 figs. 6 i 11)	indeterminat	indeterminat
MSB-181	MDCS-7819	camp econòmic	transport	fragment de roda	Fe	fragment de llanta de roda amb secció aplanada i lleugerament cònca	sitja 145 S.V.	39,5 x 3,6 cm	254g		(Quesada 2005, p.62)/(García 2011, p. 28 i 30 figs. 6 i 11)	indeterminat	indeterminat
MSB-182	MDCS-7820	camp econòmic	transport	fragment de roda	Fe	fragment de llanta de roda amb secció aplanada i lleugerament cònca, conserva l'arrencament de dos claus de secció lleugerament quadrada	sitja 145 S.V.	29 x 4,5 cm	353g		(Quesada 2005, pàg.62)/(García 2011, pàg. 28 i 30 figs. 6 i 11)	indeterminat	indeterminat
MSB-183	MDCS-7821	camp econòmic	transport	fragment de roda	Fe	fragment de llanta de roda amb secció aplanada i lleugerament cònca, conserva l'arrencament de dos claus	sitja 145 S.V.	43 x 4,6 cm	633g		(Quesada 2005, p.62)/(García, 2011 p. 28 i 30 figs. 6 i 11)	indeterminat	indeterminat
MSB-184	MDCS-7822	camp econòmic	transport	fragment de roda	Fe	fragment de llanta de roda amb secció aplanada i lleugerament cònca, conserva l'arrencament d'un clau de secció aplanada i rectangular	sitja 145 S.V.	29,4 x 3,9 cm	198g		(Quesada 2005, p.62)/(García, 2011 p. 28 i 30 figs. 6 i 11)	indeterminat	indeterminat



nº inventari	referència peça	Tipus genèric	tipus específic	forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada màxim)	pes	observacions	paral·lels	cronologia	filiació
MSB-185	MDCS-7823	camp econòmic	transport	fragment de roda	Fe	fragment de llanta de roda amb secció aplanada i lleugerament cònca, conserva l'arrencament de dos claus de secció aplanada i rectangular	sitja 145 S.V.	34 x 3,7 cm	164g		(Quesada 2005, p.62)/(García 2011, p. 28 i 30 figs. 6 i 11)	indeterminat	indeterminat
MSB-186	MDCS-7824	camp econòmic	transport	fragment de roda	Fe	fragment de llanta de roda amb secció aplanada i lleugerament cònca, conserva l'arrencament d'un clau de secció aplanada rectangular	sitja 145 S.V.	31,6 x 4 cm	239g		(Quesada 2005, p.62)/(García 2011, p. 28 i 30 figs. 6 i 11)	indeterminat	indeterminat
MSB-187	MDCS-7825	camp econòmic	transport	fragment de roda	Fe	fragment de llanta de roda amb secció aplanada i lleugerament cònca, conserva l'arrencament de tres claus, dos d'ells de secció aplanada i rectangular	sitja 145 S.V.	31,5 x 4,3 cm	336g		(Quesada 2005, p.62)/(García 2011, p. 28 i 30 figs. 6 i 11)	indeterminat	indeterminat
MSB-188	MDCS-7826	camp econòmic	transport	fragment de roda	Fe	fragment de llanta roda, conserva forats pels claus, de secció aplanada i cònca	sitja 145 S.V.	23,7 x 3,6 cm	88g		(Quesada 2005, p.62)/(García 2011, p. 28 i 30 figs. 6 i 11)	indeterminat	indeterminat
MSB-189	SB'15-8	camp domèstic	mobles i portes	clau per a pany amb cadena	Fe	clau d'elevació-lliscament (classificació de Fernández Ibáñez) en forma de "S" amb tres dents de secció circular, la tija és de secció aplanada, en l'extrem proximal té un forat on aniria unit el sistema de suspensió per mitjà d'una cadena de dues baules en "8", una d'elles trilobular	UE-181	19,5 x 1,6 cm	119,9 1g		(Ibáñez 1999, p. 108 lletra "M")	s. II-I aC	indeterminat



nº inventari	referència peça	Tipus genèric	tipus específic	forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada màxim)	pes	observacions	paral·lels	cronologia	filiació
MSB-190	MDCS-2398	camp domèstic	mobles i portes	clau per a pany	Fe	clau d'elevació-lliscament (classificació de Fernández Ibáñez) en forma de "T" amb dues dents de secció rectangular aplanada, la tija és de secció quadrada, en l'extrem proximal té l'inici del que seria l'anella pel sistema de suspensió segurament una cadena	descontex tualitzat	21,8 x 1,4 cm	128g			indeterminat	indeterminat
MSB-191	MDCS-7549	camp econòmic	quincalleria	abraçadora	Pb	abraçadora per a reparació de vaixel·la ceràmica del tipus A1 de Ocharan	descontex tualitzat	6,5 x 1,1	23g		(Ocharan 2015, p. 69)	indeterminat	indeterminat
MSB-192	MDCS-7550	camp econòmic	quincalleria	abraçadora	Pb	abraçadora per a reparació de vaixel·la ceràmica del tipus A1 de Ocharan	descontex tualitzat	4,4 x 1,2 cm	11'8g		(Ocharan 2015, p. 69)	indeterminat	indeterminat
MSB-193	MDCS-2361	camp econòmic	quincalleria	abraçadora	Pb	abraçadora per a reparació de vaixel·la ceràmica del tipus A1 de Ocharan	descontex tualitzat	6,8 x 2,3 cm	51g		(Ocharan 2015, p. 69)	indeterminat	indeterminat
MSB-194	MDCS-7556	camp econòmic	quincalleria	abraçadora	Pb	abraçadora per a reparació de vaixel·la ceràmica del tipus A1 de Ocharan, conserva un fragment de ceràmica al qual esta adherida	descontex tualitzat	4,1 x 1,5 cm	26g		(Ocharan 2015, p. 69)	indeterminat	indeterminat



nº inventari	referència peça	Tipus genèric	tipus específic	forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada màxim)	pes	observacions	paral·lels	cronologia	filiació
MSB-195	MDCS-2330	camp econòmic	instruments de mesura	plomada	Pb	plomada de forma cònica, conserva en el seu interior l'anella de suspensió de ferro	descontex tualitzat	6,4 x 2,4 cm	158,5 g		(Feugère 2009, p. 129-130 fig. 481)	indeterminat	indeterminat
MSB-196	MDCS-2375	camp econòmic	comerç	pes per a balança	Pb	pes per a balança de forma circular, en una de les cares conserva el forat creat per a la seva suspensió	descontex tualitzat	3,1 x 1,1 cm	67g			indeterminat	indeterminat
MSB-197	MDCS-2310	indeterminat	indeterminat	indeterminat	Pb	element de forma pistiliforme de secció aplanada	descontex tualitzat	7,5 x 3,1 cm	162,9 g			indeterminat	indeterminat
MSB-198	MDCS-2368	indeterminat	indeterminat	placa doblegada	Pb	placa molt estreta, de forma pentagonal, doblegada	descontex tualitzat	5 x 4 cm	54g			indeterminat	indeterminat
MSB-199	MDCS-8492	camp domèstic	mobles i portes	placa de pany	Fe	placa amb forma de pell de brau té un forat circular i gran al centre i dos forats petits als dos vèrtex conservats	descontex tualitzat	11,7 x 9,6 cm	108g		(Py 2016, p. 295)	indeterminat	indeterminat
MSB-200	MDCS-2362	indeterminat	indeterminat	placa de gran mida	Fe	placa de grans dimensions corbada cap als laterals, en un extrem conserva un rebló	descontex tualitzat	18,1 x 16,2 cm	281g			indeterminat	indeterminat
MSB-201	MDCS-2443	indeterminat	indeterminat	barra estreta	Fe	barra de ferro de secció quadrada i acabada en punta, la part proximal està doblegada	descontex tualitzat	23,6 x 0,6 cm	70,1g			indeterminat	indeterminat
MSB-202	MDCS-8495	camp econòmic	agricultura	possible aixada	Fe	possible aixada, placa de de forma trapezoidal de grans dimensions	descontex tualitzat	12,1 x 9,9 cm	251,1 g		(Sanahuja 1971, p. 63 pieza nº 4)	indeterminat	indeterminat



nº inventari	referència peça	Tipus genèric	tipus específic	forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada màxim)	pes	observacions	paral·lels	cronologia	filiació
MSB-203	MDCS-8456	camp econòmic	quincalleria	rebló	Fe	rebló de gran mida, secció circular, amb una cabota circular i l'altre amb forma de pell de brau, aquest rebló queda fixat en una placa de ferro que en la seva part superior té petits talls diagonals doblegats en angle recte distribuïts a banda i banda en forma d'espiga. Es tractaria d'un fragment d'un objecte més gran	descontex tualitzat	4,2 x 1 cm	29g			indeterminat	indeterminat
MSB-204	MDCS-8457	camp econòmic	quincalleria	rebló	Fe	rebló de grans dimensions de secció quadrada i cabotes circulars	descontex tualitzat	6,6 x 1,6 cm	25g			indeterminat	indeterminat
MSB-205	MDCS-8476	indeterminat	indeterminat	indeterminat	Fe	barra de secció quadrada a l'extrem distal, a la part proximal s'aplana i la secció passa a ser rectangular, al centre de la part proximal té un forat	descontex tualitzat	10,6 x 2,2 cm	49,2g			indeterminat	indeterminat
MSB-206	MDCS-2400	camp econòmic	agricultura	dalla	Fe	dalla de grans mesures, conserva el sistema per a fixar la fulla al mànec que es basa en dues plaques de ferro amb reblons de cap hemisfèric per travessar les plaques la fulla i la fusta del mànec	descontex tualitzat	49,8 x 6,6 cm	349g	conserva restes de fusta del mànec	(Feugère 1999, p.171 nº2) (Sanahuja 1971, p.80 nº2)	indeterminat	indeterminat



nº inventari	referència peça	Tipus genèric	tipus específic	forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada màxim)	pes	observacions	paral·lels	cronologia	filiació
MSB-207	SB'11-74	camp econòmic	construcció i maçoneria	cisell	Fe	escarpa de dimensions mitjanes	UE-34	11,6 x 2,1 cm	141g			Entorn 100 aC	indeterminat
MSB-208	MDCS-8464	camp econòmic	quincalleria	clau de "T"	Fe	clau en forma de "T" de dimensions mitjanes i secció quadrada, li manca un extrem de la cabota	descontex tualitzat	9,5 x 6 cm	51g			indeterminat	indeterminat
MSB-209	MDCS-8486	camp econòmic	quincalleria	clau de "T"	Fe	clau en forma de "T" de dimensions petites i secció quadrada, li manca un extrem de la cabota	descontex tualitzat	5,4 x 5,1 cm	27g			indeterminat	indeterminat
MSB-210	MDCS-8489	camp econòmic	quincalleria	clau de "T"	Fe	clau en forma de "T" de dimensions petites i secció quadrada, li manca un extrem de la cabota	descontex tualitzat	5,7 x 3,5 cm	15g			indeterminat	indeterminat
MSB-211	MDCS-8455	camp econòmic	metal·lúrgia	tija	Fe	tija de de gran mida amb secció quadrada, es podria tractar del lingot per emmagatzemar i treballar el metall	descontex tualitzat	27,6 x 2,2 cm	216g			indeterminat	indeterminat
MSB-212	MDCS-2397	camp econòmic	metal·lúrgia	tija	Fe	tija de de gran mida i molt gruixuda amb secció circular, es podria tractar del lingot per emmagatzemar i treballar el metall	descontex tualitzat	19,2 x 2,3 cm	504g			indeterminat	indeterminat
MSB-213	SB'12- 1680	indeterminat	indeterminat	tija	Fe	llarga punta massissa de ferro, de secció circular, del que podria ser l'extrem d'una arma llancívola o d'un	UE-73	18,2 x 1,4 cm	76g			Entorn 100 aC	indeterminat



nº inventari	referència peça	Tipus genèric	tipus específic	forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada màxim)	pes	observacions	paral·lels	cronologia	filiació
						instrument tipus ast.							
MSB-214	SB'12- 1700	indeterminat	indeterminat	tija	Fe	fragment de tija de petites dimensions i secció aplanada	UE-74	8,9 x 1,2 cm	21,7g			Entorn 100 aC	indeterminat
MSB-215	MDCS-8463	camp econòmic	quincalleria	baula	Fe	fragment de baula, podria formar part d'una cadena o ser utilitzada com a pedrenyal	descontex tualitzat	7,4 x 1 cm	23g			indeterminat	indeterminat
MSB-216	MDCS-8494	camp econòmic	quincalleria	baula	Fe	fragment de baula, podria formar part d'una cadena o ser utilitzada com a pedrenyal	descontex tualitzat	6,1 x 0,9 cm	16g			indeterminat	indeterminat
MSB-217	SB-	camp econòmic	quincalleria	baula	Fe	fragment de baula, podria formar part d'una cadena o ser utilitzada com a pedrenyal	UE-73	8 x 2,2 cm	43,21 g			Entorn 100 aC	indeterminat



nº inventari	referència peça	Tipus genèric	tipus específic	forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada màxim)	pes	observacions	paral·lels	cronologia	filiació
MSB-218	MDCS-8463	indeterminat	indeterminat	tija	Fe	fragment proximal d'una tija de secció quadrada que es sobregira en un extrem	descontexualitzat	5,3 x 0,8 cm	17g	només es conserva la part proximal sobregirada, a les memòries de Serra Vilaró hi publica una fotografia on s'identifica la peça al complet i aquest fragment amb forma de baula va unit a una tija de mateixa amplada i secció que el fragment conservat		indeterminat	indeterminat
MSB-219	SB'11-1673	indeterminat	indeterminat	tija	AE	fragment de tija molt prima i de secció quadrada, un dels extrems està doblegat en angle recte	UE-73	12,3 x 0,4 cm	11,72 g			Entorn 100 aC	indeterminat
MSB-220	SB'15-63	camp econòmic	metal·lúrgia	escòria	Fe	escòria de ferro de secció barquiforme i grans dimensions	UE-144	11,9 x 6,1 cm	1,13 kg			Entorn s. I aC	indeterminat
MSB-221	SB'11-17	camp econòmic	metal·lúrgia	escòria	Fe	escòria de ferro de secció barquiforme i grans dimensions	UE-73	9,9 x 4,8 cm	437g			Entorn 100 aC	indeterminat
MSB-222	SB'11-17	camp econòmic	metal·lúrgia	escòria	Fe	escòria de ferro de secció barquiforme i grans dimensions	UE-73	12,1 x 3,6 cm	429g			Entorn 100 aC	indeterminat
MSB-223	SB'11-17	camp econòmic	metal·lúrgia	escòria	Fe	escòria de ferro de secció barquiforme i petites dimensions	UE-73	8,2 x 4,2 cm	230g			Entorn 100 aC	indeterminat



nº inventari	referència peça	Tipus genèric	tipus específic	forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada màxim)	pes	observacions	paral·lels	cronologia	filiació
MSB-224	SB'11-17	camp econòmic	metal·lúrgia	escòria	Fe	escòria de ferro de secció aplanada i petites dimensions	UE-73	8,1 x 2,9 cm	158g			Entorn 100 aC	indeterminat
MSB-225	MDCS-2674	camp econòmic	agricultura	pic	Fe	pic per a feines d'agricultura amb l'extrem distal de secció aplanada, a mida que s'apropa a l'extrem proximal la secció s'eixampla i passa a ser quadrada, a l'extrem proximal conserva el forat per a l'emmanegament tubular	descontex tualitzat	10,7 x 4,2cm	190g			indeterminat	indeterminat
MSB-226		camp personal	joieria	arracada	Au	arracada formada per una plaqueta circular amb dues flors superposades al centre, la més gran té 12 pètals i la de l'interior en té 8. Té dues cadenes de suspensió molt fines a cada costat de la plaqueta, de la part inferior d'aquesta hi penja una tercera cadena.	sitja 145 S.V.	25 mm	9,05g	l'objecte es troba desaparegut, per tant, només tenim la informació de la memòria de les excavacions de Mn. Serra Vilaró	(Vilaró 1922, p. 37, làm. XVI-A)	indeterminat	itàlic

Annex 3. Taula camp personal



nº inventari	referència peça	tipus genèric	tipus específic	Forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada màxim)	pes	observacions
MSB-16	MCDS-5835	camp personal	higiene	afaitadora	AE	placa amb forma de croissant, de secció molt estreta	descontextualitzat	10,3 x 3,6 cm	23g	mal estat de conservació
MSB-17	MCDS-2390	camp personal	joieria	fragment tija	AE	fragment de tija formada per diversos fils creuats entre ells, amb aspecte de corda, possible fragment de collar o braçalet	descontextualitzat	3,1 x 0,3 cm	1g	
MSB-20	MCDS-2386	camp personal	joieria	penjoll/arracada	AE	penjoll esfèric amb una anella de suspensió a la part superior	descontextualitzat	2,1 x 1 cm	4g	podria formar part d'una peça de joieria més complexa
MSB-23	MCDS-2383	camp personal	joieria	Torque	AE	torque articulat de secció arrodonida	descontextualitzat	13,4 x 0,8 cm	76g	podria ser també un anell nasal per a ramat o element de cavalleria
MSB-24	MCDS-2385	camp personal	equipament militar	sivella militar	AE	sivella de cinturó de petites dimensions amb decoració de línies incises als extrems de la peça, el cos està format per una placa molt estreta doblegada, l'arc en "D" amb secció circular, amb rebló per a la unió amb una altre placa	descontextualitzat	3,6 x 1,6 cm	6g	
MSB-28	MCDS-2371	camp personal	fibules	fibula La Tène III	AE	fragment de fibula de tipus La Tène III bilateral simple, amb el pont amb secció en "D" aplanada, amb decoració de dues acanaladures paral·leles amb punts incisos en el seu interior, per la part exterior de les acanaladures té una filera de dos cercles concèntrics de petites dimensions	descontextualitzat	6,7 x 1 cm	9,3g	
MSB-29	MCDS-2369	camp personal	fibules	fibula tipus alesia	AE	fibula tipus alesia 21a1 Feugere, 19.1 Erice, amb el pont ogival de secció laminar amb xarnera perforada i ornament esfèric al peu. Datada a finals del s.II inicis del s. I a. C.	descontextualitzat	5,3 x 1,6 cm	10,67g	molt bon estat de conservació
MSB-30	MCDS-2370	camp personal	fibules	fibula tipus la tène III, Nauheim	AE	fibula tipus la tène III del grup nauheim, amb ressort bilateral simple amb 4 espirals, la secció del pont es aplanat amb lleugera forma de "D". Del tipus 9 de la tipologia duta a terme per Erice.	descontextualitzat	5,3 x 0,5 cm	6g	
MSB-47	MDCS-2378	camp personal	sivelles	part activa sivella	AE	sivella ibèrica de placa rectangular d'un garfi i d'aletes apuntades adomassada, amb motius decoratius de figures zoomorfes, espirals i semicercles. Del tipus C31-28 de la tipologia de Ros, tipologia C3C1 de Lorrio.	descontextualitzat	12,1 x 10,3 cm	71g	conserva una placa amb reblons d'una reparació de la peça
MSB-52	SB'11-155	camp personal	equipament militar	botó amb anella	AE	botó circular pla amb anella triangular. Del tipus V de la proposta tipològica de Wild.	UE-56	3 x 1,9 cm	4,1g	
MSB-226		camp personal	joieria	arracada	Au	penjoll format per una plaqueta circular amb dues flors superposades al centre, la més gran té 12 pètals i la de l'interior en té 8. Té dues cadenes de suspensió molt fines a cada costat de la plaqueta, de la part inferior d'aquesta hi penja una tercera cadena.	sitja 145 S.V.		9,05g	l'objecte es troba desaparegut, per tant, només tenim la informació de la memòria de les excavacions de Mn. Serra Vilaró



Annex 4. Taula camp domèstic



nº inventari	referència peça	tipus genèric	tipus específic	forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada màxim)	pes	observacions
MSB-25	MCDS-2374	camp domèstic	vaixel·la	nansa gerra ornavasso-ruvo	AE	nansa de gerra de tipus ornavasso-ruvo de Boube, està fragmentada, amb decoració zoomorfa de dos caps de boc o cabró enfrontats, la secció de la nansa és circular	descontextualitzat	5,1 x 2,1 cm	26g	
MSB-31	MCDS-2380	camp domèstic	vaixel·la	suport de gerra	AE	suport de gerra o sítula de secció aplanada	descontextualitzat	8,7 x 3,2 cm	105g	podria formar part de la mateixa peça a la que pertanyeria la peça MSB-25, de tipus ornavasso-ruvo
MSB-32	MCDS-2379	camp domèstic	vaixel·la	mànec simpulum tipus 1A	AE	mànec de simpulum horitzontal tipus 1A de Feugere i Castoldi, mànec de triple articulació, els extrems de forma trapezoïdal a rem amb motlures de línies incises als laterals de cada rem de secció aplanada, l'extrem distal conserva l'arrencament de l'abraçadora on aniria encaixat el cassó, no conserva la decoració de l'extrem proximal, la part central de secció circular amb petits botons decoratius	descontextualitzat	17,8 x 0,9 cm	35g	bon estat de conservació
MSB-33	MDCS-2382	camp domèstic	activitats culinàries	ratllador	AE	ratllador, format per una placa molt fina, tota la superfície presenta forats obtinguts per percussió	descontextualitzat	11,7 x 5,3 cm	31g	
MSB-134	MDCS-6458	camp domèstic	activitats culinàries	ganivet	Fe	fulla de ganivet de dimensions considerables amb fulla lleugerament còncava, falta l'espiga destinada a l'emmanegament	descontextualitzat	19,5 x 3 cm	50g	
MSB-135	MDCS-6459	camp domèstic	activitats culinàries	ganivet	Fe	fragment de ganivet, el llom és totalment recte, la bora del tall es inclina cap a la part distal del ganivet o punta, en l'extrem proximal conserva part de l'espiga amb un forat per a rebllons per a fixar l'emmanegament	descontextualitzat	10,4 x 3,6 cm	54g	
MSB-136	MDCS-6455	camp domèstic	activitats culinàries	ganivet	Fe	fragment de fulla de ganivet amb la vora del llom i la vora del tall totalment rectes i gairebé paral·leles	descontextualitzat	13,1 x 2,5 cm	27g	
MSB-137	MDCS-2440	camp domèstic	activitats culinàries	ganivet	Fe	fragment de fulla de ganivet amb la vora del llom amb angle obtús i el tall lleugerament còncav, no conserva la part de l'espiga per a l'emmanegament	descontextualitzat	16,4 x 3,1 cm	46g	
MSB-173	MDCS-6456	camp domèstic	vaixel·la	nansa	Fe	nansa de petites dimensions en forma de "C" amb secció circular	descontextualitzat	6,9 x 1 cm	30g	conserva part de la paret de l'objecte del qual formava part



MSB-174	MDCS-6456	camp domèstic	vaixella	suport de nansa	Fe	aplic de petites dimensions per a subjectar una nansa, tija en forma de "U" de secció circular, amb els extrems aplanats amb forats per passar els rebllons de subjecció	descontextualitzat	3,9 x 2,5 cm	10g	en un extrem conserva un reblló, a l'altre li falta un fragment i el reblló però conserva part del forat
MSB-175	MDCS-6456	camp domèstic	vaixella	suport de nansa	Fe	suport per a nansa, es tracta d'una objecte de secció aplanada als extrems amb el centre de la peça sobrepujat per tal de formar una cavitat canviant a secció quadrada	descontextualitzat	11,4 cm	102g	l'objecte pren la forma circular del cos cilíndric al qual s'adaptaria
MSB-176	MDCS-6456	camp domèstic	vaixella	nansa	Fe	nansa amb forma de claudàtor de secció aplanada	descontextualitzat	12,3 x 2 cm	49g	
MSB-177	MDCS-6460	camp domèstic	vaixella	nansa	Fe	fragment de nansa de coll de cigne	descontextualitzat	6,1 x 3,3 cm	64g	
MSB-178	MDCS-8488	camp domèstic	vaixella	nansa		nansa feta a partir d'una placa de ferro amb les puntes arrodonides i sobrepujada en l part central	descontextualitzat	10,6 x 2,7 cm	38g	
MSB-189	SB'15-8	camp domèstic	mobles i portes	clau per a pany amb cadena	Fe	clau d'elevació-liscament (classificació de Fernández Ibáñez) en forma de "S" amb tres dents de secció circular, la tija és de secció aplanada, en l'extrem proximal té un forat on aniria unit el sistema de suspensió per mitjà d'una cadena de dues baules en "8", una d'elles trilobular	UE-181	19,5 x 1,6 cm		
MSB-190	MDCS-2398	camp domèstic	mobles i portes	clau per a pany	Fe	clau d'elevació-liscament (classificació de Fernández Ibáñez) en forma de "T" amb dues dents de secció rectangular aplanada, la tija és de secció quadrada, en l'extrem proximal té l'inici del que seria l'anella pel sistema de suspensió segurament una cadena	descontextualitzat	21,8 x 1,4 cm	128g	
MSB-191	MDCS-7549	camp domèstic	vaixella	abraçadora	Pb	abraçadora per a reparació de vaixella ceràmica del tipus A1 de Ocharan	descontextualitzat	6,5 x 1,1	23g	
MSB-192	MDCS-7550	camp domèstic	vaixella	abraçadora	Pb	abraçadora per a reparació de vaixella ceràmica del tipus A1 de Ocharan	descontextualitzat	4,4 x 1,2 cm	11'8g	
MSB-193	MDCS-2361	camp domèstic	vaixella	abraçadora	Pb	abraçadora per a reparació de vaixella ceràmica del tipus A1 de Ocharan	descontextualitzat	6,8 x 2,3 cm	51g	
MSB-194	MDCS-7556	camp domèstic	vaixella	abraçadora	Pb	abraçadora per a reparació de vaixella ceràmica del tipus A1 de Ocharan, conserva un fragment de ceràmica al qual esta adherida	descontextualitzat	4,1 x 1,5 cm	26g	
MSB-199	MDCS-8492	camp domèstic	mobles i portes	placa de pany	Fe	placa amb forma de pell de brau té un forat circular i gran al centre i dos forats petits als dos vèrtex conservats	descontextualitzat	11,7 x 9,6 cm	108g	



Annex 5. Taula camp econòmic



nº inventari	referència peça	tipus genèric	tipus específic	forma	Metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada màxim)	pes	observacions
MSB-1	MCDS-6176	camp econòmic	treball de la fusta	serra	Fe	fragment de placa de ferro molt estreta	descontextualitzat	6,7 x 4 cm	13g	tan sols conserva una dent
MSB-2	MCDS-6242	camp econòmic	treball de la fusta	serra	Fe	fragment de placa de ferro estreta, en la part distal conserva dents en forma d'angle recte	descontextualitzat	6,9 x 3,4 cm	20g	
MSB-3	MCDS-6242	camp econòmic	treball de la fusta	serra	Fe	fragment de placa de ferro molt estreta, en la part distal conserva les dents de la serra de petites dimensions, amb puntes amb angles de mes de 90 graus	descontextualitzat	5,1 x 4,6 cm	9g	l'estat de conservació de la peça no es bo
MSB-4	MCDS-6242	camp econòmic	treball de la fusta	serra	Fe	fragment de serra allargada, a la part distal conserva dents amb totes les puntes projectades cap al mateix costat, formant una part corba entre cada dent	descontextualitzat	10,7 x 3,4 cm	43g	
MSB-5	MCDS-8458	camp econòmic	agricultura	possible cisell	Fe	cisell de grans dimensions amb fulla plana, format per una tija de secció quadrada a la part proximal, a la part distal s'eixampla fent forma triangular de secció rectangular aplanada	descontextualitzat	23,2 x 8,6 cm	631g	
MSB-6	MCDS-6447	camp econòmic	metal·lúrgia	alicates de ferrer	Fe	una de les parts d'un alicates de ferrer, la part proximal consta d'una tija de secció circular, en la part mitjan de la peça s'hi conserva el forat per passar el reblló que uniria les dues parts de les alicates, la secció de la part distal es rectangular i s'aplana cap a la punta	descontextualitzat	24,2 x 2,3 cm	68g	
MSB-7	MCDS-8484	camp econòmic	treball de la fusta	destal/eina camp	Fe	fragment de possible eina, l'extrem proximal acaba en forma de semi-cercle possible espai on s'hi encaixaria el mànec de l'eina d'emmanegament tubular, la secció es rectangular i s'estreta a l'extrem distal	descontextualitzat	6,1 x 1,9 cm	32g	molt mal estat de conservació, dificulta la identificació de la peça
MSB-8	MCDS-8453	camp econòmic	construcció i maçoneria	pic	Fe	pic per a feines de picapedrer, apuntat per ambdós extrems, conserva el forat d'encaix d'emmanegament tubular al centre de la peça	descontextualitzat	12,1 x 3,7 cm	196g	
MSB-9	MCDS-8454	camp econòmic	agricultura	piquet	Fe	piquet incomplet amb fulla perpendicular al mànec, de tall corb. Conserva el forat d'encaix d'emmanegament tubular. No conserva l'extrem de la part proximal.	descontextualitzat	11,4 x 5,4 cm	276g	
MSB-10	MCDS-8474	camp econòmic	agricultura	recollidor/aixada	Fe	eina amb forma de recollidor quadrat o aixada, perpendicular al mànec, a l'extrem proximal conserva el forat d'encaix	descontextualitzat	7,6 x 8,8 cm	118g	la forma d'aquesta eina podria estar alterada a causa de la seva restauració
MSB-11	SB'11 147	camp econòmic	indeterminat	encaix emmanegament	Fe	fragment de l'encaix del mànec d'una eina, format per una placa sobrepujada pels costats que s'estreta d'un extrem a l'altre, amb una secció en forma de "C"	UE-56	9,4 x 5,3 cm	86g	
MSB-12	MCDS-8483	camp econòmic	construcció i maçoneria	cunya	Fe	cunya de secció quadrada a l'extrem proximal i rectangular a l'extrem distal, la cunya s'eixampla i aplanada lleugerament de l'extrem proximal al distal	descontextualitzat	10,1 x 3,2 cm	164g	
MSB-13	MCDS-8482	camp econòmic	construcció i maçoneria	cunya	Fe	cunya de secció rectangular que s'aplana de l'extrem proximal al distal	descontextualitzat	10,5 x 4,7 cm	306g	
MSB-14	MCDS-8480	camp econòmic	construcció i maçoneria	cunya	Fe	cunya de secció quadrada a l'extrem proximal que s'aplana i s'eixampla cap a l'extrem distal	descontextualitzat	6,6 x 2,9 cm	67,3g	



MSB-15	MDCS-6453	camp econòmic	construcció i maçoneria	cunya	Fe	cunya de petites dimensions, de secció rectangular que s'eixampla i s'aplanava de l'extrem proximal cap al distal	descontextualitzat	6,9 x 2,9 cm	26g	
MSB-22	SB'11-73	camp econòmic	treball de la fusta	destral	Fe	possible destral fragmentada amb tall recte lleugerament arrodonit, ha perdut la part proximal no conserva el forat d'emmanegament, la secció del coll de la destral es rectangular i passa d'horitzontal a vertical a mesura que s'apropa a la part distal	UE-34	10,5 x 4,1 cm	102,2g	estat de conservació dolent
MSB-40	MDCS-2447	camp econòmic	agricultura	podall	Fe	podall de sistema d'emmanegament tubular que consisteix en l'extrem proximal aplanat i sobre girat per tal de crear la cavitat tubular per encastar el mànec, per la part exterior conserva el reblló que el fixaria al mànec, fulla corba	descontextualitzat	9 x 2,5 cm	27g	
MSB-41	MDCS-2448	camp econòmic	agricultura	podall	Fe	podall de petites dimensions de sistema d'emmanegament tubular, la fulla en angle recte i estreta	descontextualitzat	8,3 x 3,6 cm	23g	
MSB-42	MDCS-2349	camp econòmic	agricultura	emmanegament	Fe	fragment de possible eina, es tracta de l'emmanegament, format per una placa sobregirada de forma cònica per a encastar-hi el mànec de fusta. La secció de l'extrem distal és aplanada, a l'extrem proximal la secció és circular.	descontextualitzat	11,7 x 4,1 cm	104g	conserva restes de fusta del mànec
MSB-43	MDCS-6172	camp econòmic	agricultura	emmanegament	Fe	fragment de possible eina, es tracta de l'emmanegament, en la part distal sembla que tingui un angle obert per a l'eina. De forma cònica, la secció de l'extrem proximal es circular i forma una cavitat per encastar el mànec de fusta, la secció de la part distal és aplanada.	descontextualitzat	9,9 x 2,5 cm	72g	
MSB-44	MDCS-6171	camp econòmic	agricultura	emmanegament	Fe	fragment de possible eina, es tracta de l'emmanegament, sobregirat en l'extrem proximal, de secció circular per encastar el mànec, la secció de l'extrem distal és aplanada	descontextualitzat	12,3 x 2,2 cm	73,2g	
MSB-45	MDCS-6165	camp econòmic	agricultura	emmanegament	Fe	fragment de possible eina, es tracta de l'emmanegament, en l'extrem proximal es forma una cavitat i és de secció circular per encastar-hi el mànec, l'extrem distal la secció es aplanada.	descontextualitzat	11,1 x 3 cm	60g	
MSB-46	MDCS-2373	camp econòmic	ramaderia	campana/esquella	Fe	campana o esquella de parets fines, en la part interior superior conserva l'anella per a penjar la part activa de la campana	descontextualitzat	9,3 x 6,8 cm	81,3g	En la part interior superior de la campana conserva l'anella de suspensió de la part activa de la campana. L'objecte conserva restes de bronze, molt segurament relacionat amb la pràctica comuna de revestir amb una fina capa de bronze la campana per tal d'afavorir la seva conservació.
MSB-71	MDCS-1175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de petites dimensions de tija amb secció circular i cabota hemisfèrica i dimensions mitjanes	descontextualitzat	2,5 x 2 cm	4g	
MSB-72	MDCS-1175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de petites dimensions de tija amb secció circular i cabota hemisfèrica i dimensions mitjanes	descontextualitzat	3 x 2,1 cm	9g	



MSB-73	MDCS-1175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de petites dimensions de tija amb secció circular i cabota hemisfèrica i dimensions mitjanes	descontextualitzat	1,9 x 2,5 cm	12g	
MSB-74	MDCS-1175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de petites dimensions de tija amb secció circular i cabota hemisfèrica i dimensions mitjanes	descontextualitzat	0,9 x 1,8 cm	3g	
MSB-75	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de petites dimensions de cabota mitjana circular i aplanada, tija amb secció quadrada	descontextualitzat	3,8 x 3 cm	17g	
MSB-76	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de petites dimensions de cabota mitjana circular i aplanada, amb tija de secció quadrada	descontextualitzat	3,9 x 2,7 cm	15g	
MSB-77	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de petites dimensions de cabota mitjana circular i aplanada, la tija és de secció quadrada	descontextualitzat	3,5 x 3 cm	20g	
MSB-78	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de petites dimensions de cabota mitjana circular i aplanada, la tija és secció quadrada	descontextualitzat	3,9 x 2,3 cm	23g	
MSB-79	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de petites dimensions de cabota mitjana circular i aplanada, la tija té secció quadrada	descontextualitzat	3,2 x 2,5 cm	13g	
MSB-80	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de petites dimensions de cabota mitjana circular i aplanada, amb tija de secció quadrada	descontextualitzat	3,9 x - cm	17g	
MSB-81	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de petites dimensions, cabota petita plana, amb tija de secció quadrada	descontextualitzat	3 x 1,9 cm	6g	
MSB-82	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de petites dimensions, cabota petita i plana, amb tija de secció quadrada	descontextualitzat	2,8 x 1,6 cm	5g	
MSB-83	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de petites dimensions, cabota petita i plana, amb tija de secció quadrada	descontextualitzat	3,2 x 1,9 cm	6g	
MSB-84	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de petites dimensions, cabota plana i petita, amb tija de secció quadrada	descontextualitzat	3,5 x 1,1 cm	8g	
MSB-85	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de petites dimensions, cabota plana i petita, amb tija de secció quadrada	descontextualitzat	3,5 x 1,8 cm	7g	
MSB-86	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de petites dimensions de cabota mitjana, circular i aplanada, amb tija de secció quadrada	descontextualitzat	3,8 x 3 cm	19g	
MSB-87	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de petites dimensions de cabota petita, i aplanada, amb tija de secció quadrada	descontextualitzat	4,2 x 1,6 cm	11g	
MSB-88	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes cap a petites, amb gran cabota plana, ample i desplaçada cap un costat respecte la tija, la qual és de secció quadrada	descontextualitzat	6 x 3,8 cm	29g	
MSB-89	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes cap a petites, amb gran cabota plana, ample i desplaçada cap un costat respecte la tija, la qual és de secció quadrada	descontextualitzat	5,8 x 3,6 cm	22g	
MSB-90	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions petites, amb gran cabota plana, desplaçada cap un costat respecte la tija, la qual és de secció quadrada	descontextualitzat	2,2 x 3,6 cm		
MSB-91	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes cap a petites, amb gran cabota plana, desplaçada cap un costat respecte la tija, la qual és de secció quadrada	descontextualitzat	2,3 x 2,4 cm	28g	
MSB-92	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota mitjana plana i tija amb secció circular	descontextualitzat	9,8 x 2 cm	27g	



MSB-93	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota mitjana plana i tija amb secció circular	descontextualitzat	7,7 x 2,5 cm	60g	
MSB-94	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija amb secció circular	descontextualitzat	7,9 x 1,3 cm	20g	
MSB-95	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota mitjana plana i tija amb secció circular	descontextualitzat	7,6 x 2,6 cm	18g	
MSB-96	SB'11- 76	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes, cabota plana de mida mitjana, tija amb secció quadrada	U.E.- 70	9,7 x 2,2 cm	26g	
MSB-97	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes, cabota plana i circular de mida mitjana, tija amb secció quadrada	descontextualitzat	5,7 x 3 cm	24g	
MSB-98	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes, cabota plana i circular de mida mitjana, tija amb secció quadrada	descontextualitzat	5,9 x 2,7 cm	29g	
MSB-99	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes, cabota plana i circular de mida mitjana, tija amb secció quadrada	descontextualitzat	5,3 x 2,5 cm	23g	
MSB-100	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota mitjana plana i tija amb secció quadrada	descontextualitzat	7,1 x 2,2 cm	13g	
MSB-101	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija amb secció quadrada	descontextualitzat	5,6 x 1,8 cm	15g	
MSB-102	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija amb secció quadrada	descontextualitzat	8,1 x 1,6 cm	17g	
MSB-103	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija amb secció quadrada	descontextualitzat	6,4 x 1,7 cm	13g	
MSB-104	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija amb secció quadrada	descontextualitzat	6 x 1,8 cm	11g	
MSB-105	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija estreta amb secció quadrada.	descontextualitzat	5,7 x 1,5 cm	13g	
MSB-106	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija estreta amb secció quadrada.	descontextualitzat	5,3 x 1,4 cm	8g	
MSB-107	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija estreta amb secció quadrada.	descontextualitzat	5,6 x 1,7 cm	7g	
MSB-108	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija estreta amb secció quadrada.	descontextualitzat	5,3 x 1,8 cm	8g	
MSB-109	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija estreta amb secció quadrada.	descontextualitzat	4,8 x 1,5 cm	10g	
MSB-110	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija estreta amb secció quadrada	descontextualitzat	5,4 x 1,8 cm	9g	
MSB-111	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija estreta amb secció quadrada	descontextualitzat	5,4 x 1,6 cm	9g	
MSB-112	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija estreta amb secció quadrada	descontextualitzat	8,5 x 1,5 cm	15g	
MSB-113	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija estreta amb secció quadrada	descontextualitzat	6,4 x 1,5 cm	9g	



MSB-114	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija estreta amb secció quadrada	descontextualitzat	6,1 x 1,5 cm	8g	
MSB-115	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija estreta amb secció quadrada	descontextualitzat	6 x 1,6 cm	9g	
MSB-116	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija estreta amb secció quadrada	descontextualitzat	8,5 x 1,4 cm	13g	
MSB-117	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija estreta amb secció quadrada	descontextualitzat	7,1 x 1,2 cm	8g	
MSB-118	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija amb secció quadrada	descontextualitzat	6 x 1,6 cm	14g	
MSB-119	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija amb secció quadrada	descontextualitzat	6,5 x 1,6 cm	11g	
MSB-120	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija estreta amb secció quadrada	descontextualitzat	5,5 x 1,8 cm	8g	
MSB-121	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija estreta amb secció quadrada	descontextualitzat	5 x 1,3 cm	6g	
MSB-122	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija estreta amb secció quadrada	descontextualitzat	4,5 x 1,6 cm	5g	
MSB-123	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija estreta amb secció quadrada	descontextualitzat	6 x 1,5 cm	8g	
MSB-124	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija estreta amb secció quadrada	descontextualitzat	5,5 x 1 cm	5g	
MSB-125	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija estreta amb secció quadrada	descontextualitzat	5,7 x 1,1 cm	6g	
MSB-126	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija estreta amb secció quadrada	descontextualitzat	6,2 x 1,2 cm	6g	
MSB-127	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija estreta amb secció quadrada	descontextualitzat	6,7 x 1,8 cm	10g	
MSB-128	MDCS-6175	camp econòmic	quincalleria	clau	Fe	clau de dimensions mitjanes de cabota petita plana i tija estreta amb secció quadrada	descontextualitzat	7,1 x 1,4 cm	5g	
MSB-129		camp econòmic	quincalleria	clau	AE	clau de dimensions mitjanes amb cabota troncocònica, amb tija de secció quadrada	UE-73?	7,1 x 2 cm	24g	
MSB-130		camp econòmic	quincalleria	clau	AE	clau de dimensions mitjanes amb cabota troncocònica, amb tija de secció quadrada, li falta la part de la punta	UE-73?	6,9 x 1,8 cm	30g	
MSB-131	SB'12	camp econòmic	quincalleria	clau	AE	clau de dimensions mitjanes amb cabota troncocònica, amb tija de secció quadrada, li falta la part de la punta	UE-73	6,4 x 1,9 cm	10g	
MSB-132		camp econòmic	quincalleria	clau	AE	clau de dimensions mitjanes amb cabota troncocònica, amb tija de secció quadrada, li falta la part de la punta	UE-73?	3,9 x 2 cm	24g	



MSB-133		camp econòmic	quincalleria	clau	AE	clau de dimensions mitjanes amb cabota troncocònica, amb tija de secció quadrada, li falta la part de la punta	UE-73?	3,5 x 1,8 cm	18g	
MSB-138	MDCS- 6177	camp econòmic	metal·lúrgia	protecció de tovera	Fe	protecció de tovera per a manxa utilitzada per a forns metal·lúrgics, consisteix en una planxa trapezoïdal gruixuda doblegada per formar un cos amb forma tubular cònica, amb un dels extrems amb una secció circular i més estret, l'altre extrem de forma ovoïdal aplanada. Amb dos petits forats a la part central de la peça.	descontextualitzat	24,5 x 9,8 cm	1182g	
MSB-139	MDCS-8469	camp econòmic	quincalleria	baules de cadena ovalades	Fe	fragment de cadena constituït per dos baules completes i un fragment d'una tercera, les baules son de forma ovalada de secció circular	descontextualitzat	8,3 x 2 cm	41g	el procés de restauració podria haver alterat lleugerament la peça
MSB-140	MDCS-8469	camp econòmic	quincalleria	baules de cadena ovalades	Fe	fragment de cadena constituït per una baula completa i dos fragments de baula a cada banda de la completa, les baules son de forma ovalada de secció circular	descontextualitzat	6,6 x 2,7 cm	37g	
MSB-141	MDCS-8473	camp econòmic	quincalleria	baules de cadena	Fe	fragment de cadena constituït per una baula completa i un fragment de baula en un extrem, les baules son de forma de "8" amb secció circular	descontextualitzat	9,5 x 2,2 cm	42g	
MSB-142	MDCS-8473	camp econòmic	quincalleria	baules de cadena	Fe	fragment de baula en "8", amb secció circular	descontextualitzat	6,7 x 2,4 cm	21g	
MSB-143	MDCS-8473	camp econòmic	quincalleria	baules de cadena	Fe	fragment de baula en "8", amb secció circular	descontextualitzat	4,7 x 2,5 cm	19g	
MSB-144	MDCS-8470	camp econòmic	quincalleria	baules de cadena	Fe	fragment de cadena constituït per diverses baules completes, les baules son de forma de "8" amb secció circular	descontextualitzat	8,4 x 3,3 cm	97g	
MSB-145	MDCS-8467	camp econòmic	quincalleria	baules de cadena	Fe	possible fragment de baula de cadena, consisteix en una tija de ferro de secció quadrada, amb una anella a l'extrem on s'enllaça la següent baula	descontextualitzat	7,3 x 2,5 cm	36,2g	
MSB-146	MDCS-8468	camp econòmic	quincalleria	baules de cadena	Fe	fragment de cadena, conserva dos baules connectades, però aquestes baules estan fragmentades amb falta d'un extrem a cada una, les baules son de forma circular amb secció circular	descontextualitzat	5,7 x 2,4 cm	24g	
MSB-148	MDCS-8471	camp econòmic	quincalleria	baules de cadena	Fe	possible fragment de cadena amb baula en "8" amb secció quadrada	descontextualitzat	10,3 x 5,6 cm	82g	
MSB-159	MDCS-8466	camp econòmic	quincalleria	anella	Fe	anella de grans dimensions i secció circular	descontextualitzat	5,7 x 1,4 cm	47g	
MSB-160	MDCS-6051	camp econòmic	quincalleria	anella	Fe	anella de grans dimensions i secció circular	descontextualitzat	6,2 x 0,9 cm	40g	
MSB-161	MDCS-6052	camp econòmic	quincalleria	anella	Fe	anella de grans dimensions i secció circular	descontextualitzat	6,1 x 1,1 cm	36g	
MSB-162	MDCS-5836	camp econòmic	quincalleria	anella	Fe	anella de grans dimensions i secció circular	descontextualitzat	5,6 x 0,8 cm	32g	
MSB-163	MDCS-8465	camp econòmic	quincalleria	anella	Fe	anella de grans dimensions i secció circular	descontextualitzat	5,2 x 1 cm	37g	
MSB-164	MDCS-8462	camp econòmic	quincalleria	anella	Fe	anella de dimensions mitjanes i secció circular	descontextualitzat	4,5 x 1 cm	11g	
MSB-165	MDCS-8462	camp econòmic	quincalleria	anella	Fe	anella de dimensions mitjanes i secció circular	descontextualitzat	4,1 x 0,8 cm	7g	



MSB-166	MDCS-8462	camp econòmic	quincalleria	anella	Fe	anella de dimensions mitjanes i secció circular	descontextualitzat	3,4 x 0,5 cm	2g	
MSB-167	MDCS-8462	camp econòmic	quincalleria	anella	Fe	anella de dimensions mitjanes i secció circular	descontextualitzat	2,9 x 0,9 cm	6g	
MSB-168	SB'12- 1697	camp econòmic	quincalleria	anella	Fe	anella de dimensions mitjanes i secció circular	descontextualitzat	3,4 x 0,6 cm	3g	
MSB-169	MDCS-8472	camp econòmic	quincalleria	anella	Fe	anella de petites dimensions i secció circular	descontextualitzat	2,4 x 0,6 cm	4g	
MSB-170	MDCS-2439	camp econòmic	quincalleria	anella	Fe	anella de petites dimensions i secció circular	descontextualitzat	2,3 x 0,5 cm	3g	
MSB-179	MDCS-7815	camp econòmic	transport	fragment de roda	Fe	petit fragment de llanta de roda de secció aplanada amb un clau	sitja 145 S.V.	9,8 x 4 cm	82g	
MSB-180	MDCS-7818	camp econòmic	transport	fragment de roda	Fe	fragment de llanta de roda amb secció aplanada i lleugerament còncava, conserva l'arrencament de dos claus de secció aplanada rectangular	sitja 145 S.V.	40,1 x 3,8 cm	236g	
MSB-181	MDCS-7819	camp econòmic	transport	fragment de roda	Fe	fragment de llanta de roda amb secció aplanada i lleugerament còncava	sitja 145 S.V.	39,5 x 3,6 cm	254g	
MSB-182	MDCS-7820	camp econòmic	transport	fragment de roda	Fe	fragment de llanta de roda amb secció aplanada i lleugerament còncava, conserva l'arrencament de dos claus de secció lleugerament quadrada	sitja 145 S.V.	29 x 4,5 cm	353g	
MSB-183	MDCS-7821	camp econòmic	transport	fragment de roda	Fe	fragment de llanta de roda amb secció aplanada i lleugerament còncava, conserva l'arrencament de dos claus	sitja 145 S.V.	43 x 4,6 cm	633g	
MSB-184	MDCS-7822	camp econòmic	transport	fragment de roda	Fe	fragment de llanta de roda amb secció aplanada i lleugerament còncava, conserva l'arrencament d'un clau de secció aplanada i rectangular	sitja 145 S.V.	29,4 x 3,9 cm	198g	
MSB-185	MDCS-7823	camp econòmic	transport	fragment de roda	Fe	fragment de llanta de roda amb secció aplanada i lleugerament còncava, conserva l'arrencament de dos claus de secció aplanada i rectangular	sitja 145 S.V.	34 x 3,7 cm	164g	
MSB-186	MDCS-7824	camp econòmic	transport	fragment de roda	Fe	fragment de llanta de roda amb secció aplanada i lleugerament còncava, conserva l'arrencament d'un clau de secció aplanada rectangular	sitja 145 S.V.	31,6 x 4 cm	239g	
MSB-187	MDCS-7825	camp econòmic	transport	fragment de roda	Fe	fragment de llanta de roda amb secció aplanada i lleugerament còncava, conserva l'arrencament de tres claus, dos d'ells de secció aplanada i rectangular	sitja 145 S.V.	31,5 x 4,3 cm	336g	
MSB-188	MDCS-7826	camp econòmic	transport	fragment de roda	Fe	fragment de llanta roda, conserva forats pels claus, de secció aplanada i còncava	sitja 145 S.V.	23,7 x 3,6 cm	88g	
MSB-195	MDCS-2330	camp econòmic	instruments de mesura	plomada	Pb	plomada de forma cònica, conserva en el seu interior l'anella de suspensió de ferro	descontextualitzat	6,4 x 2,4 cm	158,5g	
MSB-196	MDCS-2375	camp econòmic	comerç	pes per a balança	Pb	pes per a balança de forma circular, en una de les cares conserva el forat creat per a la seva suspensió	descontextualitzat	3,1 x 1,1 cm	67g	
MSB-202	MDCS-8495	camp econòmic	agricultura	possible aixada	Fe	possible aixada, placa de forma trapezoïdal de grans dimensions	descontextualitzat	12,1 x 9,9 cm	251,1g	



MSB-203	MDCS-8456	camp econòmic	quincalleria	rebló	Fe	rebló de gran mida, secció circular, amb una cabota circular i l'altre amb forma de pell de brau, aquest rebló queda fixat en una placa de ferro que en la seva part superior té petits talls diagonals doblegats en angle recte distribuïts a banda i banda en forma d'espiga. Es tractaria d'un fragment d'un objecte més gran	descontextualitzat	4,2 x 1 cm	29g	
MSB-204	MDCS-8457	camp econòmic	quincalleria	rebló	Fe	rebló de grans dimensions de secció quadrada i cabotes circulars	descontextualitzat	6,6 x 1,6 cm	25g	
MSB-206	MDCS-2400	camp econòmic	agricultura	dalla	Fe	dalla de grans mesures, conserva el sistema per a fixar la fulla al mànec que es basa en dues plaques de ferro amb reblons de cap hemisfèric per travessar les plaques la fulla i la fusta del mànec	descontextualitzat	49,8 x 6,6 cm	349g	conserva restes de fusta del mànec
MSB-207	SB'11-74	camp econòmic	construcció i maçoneria	cisell	Fe	escarpa de dimensions mitjanes	UE-34	11,6 x 2,1 cm	141g	
MSB-208	MDCS-8464	camp econòmic	quincalleria	clau de "T"	Fe	clau en forma de "T" de dimensions mitjanes i secció quadrada, li manca un extrem de la cabota	descontextualitzat	9,5 x 6 cm	51g	
MSB-209	MDCS-8486	camp econòmic	quincalleria	clau de "T"	Fe	clau en forma de "T" de dimensions petites i secció quadrada, li manca un extrem de la cabota	descontextualitzat	5,4 x 5,1 cm	27g	
MSB-210	MDCS-8489	camp econòmic	quincalleria	clau de "T"	Fe	clau en forma de "T" de dimensions petites i secció quadrada, li manca un extrem de la cabota	descontextualitzat	5,7 x 3,5 cm	15g	
MSB-211	MDCS-8455	camp econòmic	metal·lúrgia	tija	Fe	tija de de gran mida amb secció quadrada, es podria tractar del lingot per emmagatzemar i treballar el metall	descontextualitzat	27,6 x 2,2 cm	216g	
MSB-212	MDCS-2397	camp econòmic	metal·lúrgia	tija	Fe	tija de de gran mida i molt gruixuda amb secció circular, es podria tractar del lingot per emmagatzemar i treballar el metall	descontextualitzat	19,2 x 2,3 cm	504g	
MSB-215	MDCS-8463	camp econòmic	quincalleria	baula	Fe	fragment de baula, podria formar part d'una cadena o ser utilitzada com a pedrenyal	descontextualitzat	7,4 x 1 cm	23g	
MSB-216	MDCS-8494	camp econòmic	quincalleria	baula	Fe	fragment de baula, podria formar part d'una cadena o ser utilitzada com a pedrenyal	descontextualitzat	6,1 x 0,9 cm	16g	
MSB-217	SB-	camp econòmic	quincalleria	baula	Fe	fragment de baula, podria formar part d'una cadena o ser utilitzada com a pedrenyal	UE-73	8 x 2,2 cm		
MSB-220	SB'15-63	camp econòmic	metal·lúrgia	escòria	Fe	escòria de ferro de secció barquiforme i grans dimensions	UE-144	11,9 x 6,1 cm		
MSB-221	SB'11-17	camp econòmic	metal·lúrgia	escòria	Fe	escòria de ferro de secció barquiforme i grans dimensions	UE-73	9,9 x 4,8 cm	437g	
MSB-222	SB'11-17	camp econòmic	metal·lúrgia	escòria	Fe	escòria de ferro de secció barquiforme i grans dimensions	UE-73	12,1 x 3,6 cm	429g	
MSB-223	SB'11-17	camp econòmic	metal·lúrgia	escòria	Fe	escòria de ferro de secció barquiforme i petites dimensions	UE-73	8,2 x 4,2 cm	230g	
MSB-224	SB'11-17	camp econòmic	metal·lúrgia	escòria	Fe	escòria de ferro de secció aplanada i petites dimensions	UE-73	8,1 x 2,9 cm	158g	
MSB-225	MDCS-2674	camp econòmic	agricultura	pic	Fe	pic per a feines d'agricultura amb l'extrem distal de secció aplanada, a mida que s'apropa a l'extrem proximal la secció s'eixampla i passa a ser quadrada, a l'extrem proximal conserva el forat per a l'emmanegament tubular	descontextualitzat	10,7 x 4,2cm	190g	



Annex 6. Taula camp social



nº inventari	referència peça	tipus genèric	tipus específic	Forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada màxim)	pes	observacions
MSB-35	MDCS-2376	camp social	activitats hípiques	Esperó	AE	esperó amb tija de secció aplanada, la tija s'eixampla en les terminacions, a cada una s'hi observa uns forats de subjecció, la punta es cònica de secció circular	descontextualitzat	6,4 x 0,9 cm	10g	
MSB-36	MDCS-2372	camp social	activitats hípiques	campana tintinnabulum	AE	petita campana (tintinnabulum) de perfil sinusoidal, amb anella subjecció de forma hexagonal amb perforació circular, de parets molt fines. Del tipus C1 de Galliazzo (1979)	descontextualitzat	8,8 x 4,7 cm	113g	en la part interior superior de la campana conserva les marques de ferro de "anella de suspensió de la part activa de la campana"
MSB-48	MDCS-6238	camp social	armament	projectil de fona	Pb	projectil de fona de forma ametllada o fusiforme amb vèrtex apuntats i de secció lleugerament el·líptica, fabricat amb motlle bivalve. Del tipus Ic de la proposta tipològica de Vöilling.	descontextualitzat	4,4 x 1,65 cm	55,88 g	
MSB-49	MDCS-6240	camp social	armament	projectil de fona	Pb	projectil de fona de forma ametllada o fusiforme amb vèrtex apuntats i de secció lleugerament el·líptica, fabricat amb motlle bivalve. Del tipus Ic de la proposta tipològica de Vöilling.	descontextualitzat	4,7 x 1,65 cm	53,58 g	
MSB-50	MDCS-6239	camp social	armament	projectil de fona	Pb	projectil de fona de forma ametllada o fusiforme amb vèrtex apuntats i de secció lleugerament el·líptica, fabricat amb motlle bivalve. Del tipus Ic de la proposta tipològica de Vöilling.	descontextualitzat	4,5 x 1,8 cm	53,47 g	
MSB-51	MDCS-6241	camp social	armament	projectil de fona	Pb	projectil de fona de forma ametllada o fusiforme amb vèrtex apuntats i de secció lleugerament el·líptica, fabricat amb motlle bivalve. Del tipus Ic de la proposta tipològica de Vöilling.	descontextualitzat	4,75 x 1,55 cm	50,73 g	
MSB-53	MDCS-2442	camp social	armament	punta de javelina	Fe	javelina curta de punta piramidal massissa de secció quadrada i emmanegament tubular. Del tipus 11a Var. X segons la tipologia de Quesada. Amb cronologies des del s IV a. C en fases ibèriques fins a contextos romans del s. II a. C	descontextualitzat	12,6 x 1,5 cm	49,44 g	
MSB-54	MDCS-2680	camp social	armament	punta de llança	Fe	punta de llança de mida mitjana sense nervi, la amplada màxima es troba més proximal de la fulla. Conserva una part de l'emmanegament que com totes les llances hauria de ser tubular. Del tipus 5c Var. VC de la classificació tipològica de Quesada. Amb una cronologia ampla que va del s. IV a. C fins al II a. C	descontextualitzat	14,5 x 3 cm	65,2g	
MSB-55	SB'11-1676	camp social	armament	punta de llança	Fe	punta de llança de tamany mitjà i de fulla relativament estreta i talls paral·lels i base arrodonida amb secció aplanada, la amplada màxima es troba a prop de la base. Del tipus 10 Var. VIII B de la classificació tipològica de Quesada. Amb possible cronologia entre s. V a. C fins al s. II-I a. C	UE-73	17 x 2,4 cm	70g	l'estat de conservació de la peça no es gens bo i sembla que s'ha perdut material de la part de les "mesas" de la fulla, fet que complica la seva identificació i classificació.
MSB-57	MDCS-2444	camp social	equipament militar	estaca de tenda	Fe	estaca de tenda de campanya de secció quadrada amb un eixamplament i un forat en la part proximal, la peça s'estreta a mesura que s'apropa a la punta (part distal)	superficial	13,3 x 2,2 cm	74g	
MSB-58	SB- superficial torre 1	camp social	equipament militar	tatxa calçat	Fe	tatxa de calçat del tipus 3 de la tipologia de Ble, amb cabota troncocònica i secció de la tija quadrada	superficial	1,4 cm	2,08g	pel seu mal estat es difícil identificar la forma de la cabota, la qual podria estar desgastada
MSB-59		camp social	equipament militar	tatxa calçat	Fe	tatxa de calçat del tipus 3 de la tipologia de Ble, de cabota cònica i secció de la tija quadrada	superficial	1,4 cm	2,29g	pel seu mal estat es difícil identificar la forma de la cabota, la qual podria estar desgastada



MSB-60		camp social	equipament militar	tatxa calçat	Fe	tatxa de calçat del tipus 3 de la tipologia de Ble, amb cabota cònica i secció de la tija quadrada	superficial	1,6 cm	0,97g	pel seu mal estat es difícil identificar la forma de la cabota, la qual podria estar desgastada
MSB-61		camp social	equipament militar	tatxa calçat	Fe	tatxa de calçat del tipus 3 de la tipologia de Ble, amb cabota cònica i secció de la tija quadrada	superficial	1,3 cm	1,72g	pel seu mal estat es difícil identificar la forma de la cabota, la qual podria estar desgastada
MSB-62		camp social	equipament militar	tatxa calçat	Fe	tatxa de calçat del tipus 3 de la tipologia de Ble, amb cabota cònica i secció de la tija quadrada	superficial	1,2 cm	0,92g	pel seu mal estat es difícil identificar la forma de la cabota, la qual podria estar desgastada
MSB-63		camp social	equipament militar	tatxa calçat	Fe	tatxa de calçat del tipus 3 de la tipologia de Ble, amb cabota troncocònica i secció de la tija quadrada	superficial	1,3 cm	0,94g	pel seu mal estat es difícil identificar la forma de la cabota, la qual podria estar desgastada
MSB-64		camp social	equipament militar	tatxa calçat	Fe	tatxa de calçat del tipus 3 de la tipologia de Ble, de cabota cònica i secció de la tija quadrada	superficial	1,3 cm	1,21g	pel seu mal estat es difícil identificar la forma de la cabota, la qual podria estar desgastada
MSB-65	MDCS-8460	camp social	armament	aristol o virolla	Fe	virolla molt ample i secció circular, que consisteix en una placa de ferro sobregirada en forma cònica per tal d'inserir l'asta de fusta	descontextualitzat	12,5 x 5,2 cm	233g	conserva fragments de fusta de l'asta
MSB-66	MDCS-6170	camp social	armament	aristol o virolla	Fe	virolla de secció circular, que consisteix en una placa de ferro sobregirada en forma cònica per tal d'inserir l'asta de fusta	descontextualitzat	14,6 x 3,3 cm	100g	
MSB-67	MDCS-6166	camp social	armament	aristol o virolla	Fe	virolla estreta i allargada, de secció circular, es tracta d'una punta massissa que conserva una petita part del forat on s'inseriria l'asta de llança o javelina.	descontextualitzat	11,4 x 2,3 cm	68g	
MSB-68	MDCS-6167	camp social	armament	aristol o virolla	Fe	virolla de petites dimensions i secció circular que consisteix en una placa de ferro sobregirada en forma cònica formant una cavitat per a l'asta	descontextualitzat	8 x 2,4 cm	57g	
MSB-69	MDCS-6169	camp social	armament	aristol o virolla	Fe	fragment de possible virolla de petites dimensions i secció circular, es tracta d'una placa de ferro sobregirada per tal de crear un cos cònic on inserir l'asta	descontextualitzat	7,3 x 2,7 cm	48g	fragment molt desgastat, a la part distal li falta la punta
MSB-70	MDCS-6168	camp social	armament	aristol o virolla	Fe	virolla de petites dimensions o bé fragment de la punta d'una virolla de secció circular, es tracta d'una placa de ferro sobregirada per tal d'aconseguir una forma cònica on inserir l'asta	descontextualitzat	6,4 x 2,2 cm	28g	
MSB-147	MDCS-8478	camp social	activitats hípiques	mos de cavall	Fe	mos de cavall, format per una tija amb una anella a cada extrem, una anella en vertical i l'altre en horitzontal respecte a l'altre anella	descontextualitzat	8,6 x 2,6 cm	31g	
MSB-149	MDCS-6457	camp social	armament	fragment arma de tall	Fe	possible fragment d'espasa, amb secció lenticular, podria pertànyer a una espasa de tipus Quesada VII, és a dir, una espasa de tipus La Tène o bé una variant hispana	descontextualitzat	11,8 x 3,9 cm	92g	



Annex 7. Taula camp socio-cultural



nº inventari	referència peça	tipus genèric	tipus específic	Forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada màxim)	pes	observacions
MSB-34	MDCS-6454	camp socio-cultural	escriptura	espàtula	Fe	doble espàtula, amb els dos extrems actius i triangulars, cap a la meitat la peça s'estreta i passa de la secció aplanada dels extrems a secció quadrada. Del tipus B1 de feugere i "les spatules à cire à manche figuré"	descontextualitzat	12,5 x 1,8 cm	23g	de tipus B1 de feugere "les spatules à cire à manche figuré"
MSB-56	SB'13-20	camp socio-cultural	escriptura	estilet	AE	estilet amb una espàtula llarga, de secció aplanada i molt fina a la part proximal. En la part distal, just sobre la punta té un estretament que fa la secció plana i amb dos forats que formen un 8. Pel que fa a la tija és de secció circular amb estretaments i eixamplaments consecutius que formen un aspecte de esferes. Del tipus A4-B1-C2 de Schaltebrand.	UE-75	10,6 x 1,1 cm	14,40g	



Annex 8. Taula objectes indeterminats



nº inventari	referència peça	tipus genèric	tipus específic	forma	metall	descripció	fase	mides (llargada x amplada màxim)	pes	observacions
MSB-18	MCDS-2393	indeterminat	indeterminat	fragment placa	AE	placa amb possible forma quadrada en un extrem, amb un forat en una de les cantonades. En la cantonada del costat tot i estar fragmentada preserva la meitat d'un forat, l'altre extrem està fragmentat	descontextualitzat	4,3 x 2,1 cm	10g	
MSB-19	MCDS-2381	indeterminat	indeterminat	Cilindre	AE	placa fina doblegada per a crear un cos cilíndric, un dels extrems s'obre lleugerament	descontextualitzat	5,1 x 2,4 cm	6,15 g	BOŽIČ comenta en el seu estudi que es podrien tractar de peces decoratives per a carros
MSB-21	SB'12	indeterminat	indeterminat	Tija	AE-Fe	tija de bronze de secció quadrada al centre i els extrems aplanats, a l'extrem més ample hi conserva un rebló de ferro	UE-73	4,8 x 0,2 cm	2,5g	estat de conservació dolent
MSB-26	MCDS-2387	indeterminat	indeterminat	Plaqueta	AE	petita placa triangular amb els vèrtex arrodonits amb un forat al centre	descontextualitzat	1,9 x 2,1 cm	1g	podria ser algun tipus d'ornament
MSB-27	MCDS-2392	indeterminat	indeterminat	Plaqueta	AE	petit fragment de plaqueta decorativa, amb decoració de petits cercles concèntrics en una de les cares, amb un forat en un dels extrems de la peça	descontextualitzat	3,4 x 3 cm	4g	
MSB-37	MDCS-2377	indeterminat	indeterminat	possible element decoratiu	AE	peça de forma quadrada amb les vores en bisell, al centre té un altre quadrat sobrepujat	descontextualitzat	4,8 x 4,8 cm	99g	
MSB-38	MDCS-2384	indeterminat	indeterminat	possible element decoratiu	AE	fragment de tija semi-esfèrica, plana en la part inferior, en la part superior té re-creixements regulars en forma de muntanyes	descontextualitzat	5,4 x 1 cm	16g	
MSB-39	MDCS-2391	indeterminat	indeterminat	Tija	AE	fragment de tija de secció circular	descontextualitzat	10,87 x 0,8 cm	31,3 g	
MSB-150	MDCS-2396	indeterminat	indeterminat	sense identificar	Fe	objecte fet a partir d'una placa de ferro amb un extrem aplanat i de secció còncava que s'estreta en l'extrem oposat acabant en una punta de secció quadrada que podria donar pas a una tija	descontextualitzat	14,3 x 3,6 cm	95g	
MSB-151	MDCS-6450	indeterminat	indeterminat	sense identificar	Fe	objecte fet a partir d'una placa de ferro amb un extrem aplanat que s'estreta en l'extrem oposat acabant en una punta de secció quadrada que podria donar pas a una tija, donant una forma triangular a l'objecte	descontextualitzat	8,4 x 3,3 cm	37g	
MSB-152	MDCS-6450	indeterminat	indeterminat	sense identificar	Fe	objecte fet a partir d'una placa de ferro amb un extrem aplanat que s'estreta en l'extrem oposat acabant en una punta de secció quadrada que podria donar pas a una tija, donant una forma triangular a l'objecte	descontextualitzat	7,2 x 2,6 cm	20g	



MSB-153	MDCS-6450	indeterminat	indeterminat	sense identificar	Fe	objecte fet a partir d'una placa de ferro amb un extrem aplanada que s'estreta en l'extrem oposat acabant en una punta de secció quadrada que podria donar pas a una tija, donant una forma triangular a l'objecte	descontextualitzat	5,9 x 1,7 cm	10g	
MSB-154	MDCS-6450	indeterminat	indeterminat	sense identificar	Fe	objecte fet a partir d'una placa de ferro amb un extrem aplanada que s'estreta en l'extrem oposat acabant en una punta de secció quadrada que podria donar pas a una tija, donant una forma triangular a l'objecte	descontextualitzat	5,8 x 2,8 cm	16g	
MSB-155	MDCS-6450	indeterminat	indeterminat	sense identificar	Fe	objecte fet a partir d'una placa de ferro amb un extrem aplanada que s'estreta en l'extrem oposat acabant en una punta de secció aplanada que podria donar pas a una tija, donant una forma triangular a l'objecte	descontextualitzat	6,7 x 2,4 cm	18g	
MSB-156	MDCS-2440	indeterminat	indeterminat	sense identificar	Fe	fragment d'objecte de ferro fet a partir d'una placa que es plega sobre si mateixa en un extrem acabant amb una tija gruixuda de secció circular amb una cavitat en aquest extrem	descontextualitzat	12,3 x 3,2 cm	50g	
MSB-157	MDCS-6451	indeterminat	indeterminat	possible llima	Fe	fragment aplanat en un extrem, a l'altre extrem plegant-se sobre si mateix forma l'inici del que sembla una tija	descontextualitzat	9,1 x 2,5 cm	23g	podria ser una llima, tot i que la seva restauració dificulta la identificació.
MSB-158	MDCS-6452	indeterminat	indeterminat	possible llima	Fe	fragment aplanat en un extrem, a l'altre extrem plegant-se sobre si mateix forma l'inici del que sembla una tija	descontextualitzat	10,2 x 2,1 cm	18g	podria ser una llima, tot i que la seva restauració dificulta la identificació.
MSB-171	MDCS-8462	indeterminat	indeterminat	Indeterminat	Fe	fragment de tija de secció quadrada, un dels extrems esta trencat, l'altre extrem s'estreta i es retorça formant un espiral	descontextualitzat	4,9 x 1,8 cm	8g	es tracta de l'extrem proximal d'un objecte
MSB-172	MDCS-8463	indeterminat	indeterminat	Indeterminat	Fe	fragment de tija amb secció circular, un dels extrems esta trencat, l'altre extrem s'estreta i es retorça formant un espiral	descontextualitzat	5 x 1,4 cm	4g	es tracta de l'extrem proximal d'un objecte
MSB-197	MDCS-2310	indeterminat	indeterminat	Indeterminat	Pb	element de forma pistiliforme de secció aplanada	descontextualitzat	7,5 x 3,1 cm	162,9g	
MSB-198	MDCS-2368	indeterminat	indeterminat	placa doblegada	Pb	placa molt estreta, de forma pentagonal, doblegada	descontextualitzat	5 x 4 cm	54g	
MSB-200	MDCS-2362	indeterminat	indeterminat	placa de gran mida	Fe	placa de grans dimensions corbada cap als laterals, en un extrem conserva un reblló	descontextualitzat	18,1 x 16,2 cm	281g	
MSB-201	MDCS-2443	indeterminat	indeterminat	barra estreta	Fe	barra de ferro de secció quadrada i acabada en punta, la part proximal està doblegada	descontextualitzat	23,6 x 0,6 cm	70,1g	
MSB-205	MDCS-8476	indeterminat	indeterminat	Indeterminat	Fe	barra de secció quadrada a l'extrem distal, a la part proximal s'aplana i la secció passa a ser rectangular, al centre de la part proximal té un forat	descontextualitzat	10,6 x 2,2 cm	49,2g	
MSB-213	SB'12- 1680	indeterminat	indeterminat	Tija	Fe	llarga punta massissa de ferro, de secció circular, del que podria ser l'extrem d'una	UE-73	18,2 x 1,4 cm	76g	



						arma llançívola o d'un instrument tipus ast.				
MSB-214	SB'12- 1700	indeterminat	indeterminat	Tija	Fe	fragment de tija de petites dimensions i secció aplanada	UE-74	8,9 x 1,2 cm	21,7 g	
MSB-218	MDCS-8463	indeterminat	indeterminat	tija	Fe	fragment proximal d'una tija de secció quadrada que es sobregira en un extrem	descontextualitzat	5,3 x 0,8 cm	17g	només es conserva la part proximal sobregirada, a les memòries de Serra Vilaró hi publica una fotografia on s'identifica la peça al complet i aquest fragment amb forma de baula va unit a una tija de mateixa amplada i secció que el fragment conservat
MSB-219	SB'11-1673	indeterminat	indeterminat	tija	AE	fragment de tija molt prima i de secció quadrada, un dels extrems està doblegat en angle recte	UE-73	12,3 x 0,4 cm		